

#DWARS

Ellen Duin
Fotowedstrijd

pagina 10

Vernieuwde
Linnaeuskade

pagina 35

En verder

Jubileumpagina's	1 t/m 18
Special Rode Loper	19 t/m 22
Gitaren uit de Oost	28
Historie politie in Oost	31
Oost na de komma	33
Dijkverhoging	35

Beste lezer,

Hier ligt hij dan voor u: Dwars 250. Dikker en met een wat andere invulling dan u van ons gewend bent. Een aantal vaste rubrieken en reguliere artikelen zijn verhuisd naar achteren. Speciale bijdragen aan dit jubileumnummer vindt u in het eerste deel van de krant.

Daar leest u over de geschiedenis van onze buurtkrant en over onderwerpen waar we in het verleden veel aandacht aan hebben besteed in Dwars. Wat was er destijds aan de hand en hoe staat het er nu voor? Ook is er aandacht voor de andere Amsterdamse buurtkranten. Welke zijn er nog? Hebben buurtkranten nog een toekomst?

Illustrator John Prop, die voor Dwars al 25 jaar de voorpagina's maakt, geeft een overzicht van zijn eigen favoriete voorplaten door de jaren heen. Portretfotograaf Frank Schoevaart heeft onze vele vrijwilligers een gezicht gegeven.

Wij vroegen schrijvers uit Oost die Dwars een warm hart toedragen en in de meeste gevallen wel eens geïnterviewd zijn voor

Dwars een column te schrijven. U vindt hun bijdragen verspreid over de jubileumpagina's.

Wij schreven ook een column- en fotowedstrijd uit voor lezers. Een jury, bestaande uit twee Dwars-fotografen selecteerde zes foto's voor publicatie. Deze hebben een plek gekregen tussen de columns. Een aantal van onze schrijvers vormde de jury voor de lezers-columns. De beste kunt u in dit nummer lezen, net als de nummer twee. De overige inzendingen kunt u terugvinden op Geheugen van Oost (www.geheugenvanoost.amsterdam) en oost-online.nl.

De vier middenpagina's zijn ingeruimd voor De Rode Loper op School. Het is een creatieve aankondiging van de Kinderkunstbiënnale komend najaar. Daarachter vindt u de reguliere krant.

Wij maken elk nummer met veel plezier en hopen dat u er van geniet, ook weer van Dwars 250!

Melissa Plomp, namens de kernredactie

Van de jury's

Columnwedstrijd

In de uitnodiging voor de column-wedstrijd stonden twee criteria: herkenbaar lokaal gebonden en 250 woorden. De columnjury heeft voor een column gebruikelijke criteria mede in overweging genomen. De tekst kan overal over gaan maar moet het liefst een vrij scherpe persoonlijke mening bevatten, stof tot nadenken geven en ook een literaire kant hebben.

Met aldus gekozen overwegingen vond de jury de beste column: **Tikkie teveel** van **Celeste Hemming**. 'Zij zet de lezer aan het denken met een gegeven dat actueel en herkenbaar is. Ze is grappig en heeft haar column de scherpste gegeven die een column nodig heeft, met een verrassend eind als toegift.

Een eervolle vermelding gaat naar **Vrij Bewegen** van **Bibi van Montfrans**. De bijdrage van haar is literair sterk en maakt een pijnlijke fase in het leven zichtbaar. De opbouw en afronding zijn mooi, de zinnen jaloersmakend.

De columns staan hiernaast afgedrukt.

Fotowedstrijd

Verstilde landschapsopnamen, dramatisch licht en spectaculaire wolkenluchten: onze fotograferende Dwarslezers hebben een romantische natuur. Favoriete onderwerpen zijn de parken in Oost, de ooievaars van Frankendael en de Nesciobrug.

Voor publicatie heeft de fotojury van zes makers foto's uitgekozen. Zij geven een goed overzicht van het ingezonden werk. Vermelding verdienen **Flower from heaven** van mevrouw van der Wall en **Frankendael** van Lex de Lang. De beste foto volgens de jury is **Nesciobrug** van Kees Wulffraat.

De foto's zijn terug te vinden op de pagina's 3, 5 en 9. #

Tikkie teveel

"Mevrouw, heeft u een tientje voor de nachtopvang?" Een schone jas, nieuwe gympen, ongeschoren maar niet onverzorgd. "Een tientje?" vraag ik verbaasd. De man knikt, laat een QR-code op zijn telefoon zien. "Pinnen kan ook." Mijn mond valt open. Ik twijfel. Wat kost de nachtopvang eigenlijk? Zou hij niet beter tien mensen om een euro kunnen vragen? En een tikkie? Hoewel ik dat wel snap. "Sorry," zeg ik terwijl ik met een schuldgevoel de supermarkt in loop. 's Avonds tijdens de afwas, vertel ik het verhaal. "Ik verwijs ze altijd naar de opvang tegenover de Oosterbegraafplaats," zegt mijn zoon. "Daar kun je zonder geld terecht. Niet het antwoord dat ze willen horen." "Ben je niet bang voor een discussie? Omdat je niet wilt helpen?" "Ik help ze toch? Ik wijs ze de weg. Pinnen doe ik niet, een praatje maken wel." Hij vertelt over een lang gesprek dat hij had met een man die hij midden in de nacht tegenkwam bij het Oosterpark. Vriendelijke vent, open over zijn verleden met drugs. "Hij had plannen, spaarde voor een huis. Ik gaf hem vijftig euro." Mijn mond valt opnieuw open "Vijftig? Waarom zoveel?" "Hij was eerlijk. En ik wilde naar huis." Een half jaar later kwam hij hem opnieuw tegen. "Hij herkende me niet. Vroeg om geld." "En?" "Ik vroeg naar zijn huis. Hij liet me foto's zien." "Heb je hem iets gegeven?" "Nee. Ik vond dat ik genoeg had gedaan. Ik was blij voor hem en wenste hem het beste toe." #

Celeste Henning

Vrij bewegen

Langzaam sluit de mist haar zachte vingers rond het Java-eiland. Woonboten liggen als bewegingsloze wachters aan de Javakade. Met mijn boodschappen stap ik de Jumbo uit en bedenk hoe ik naar mijn huurhuis aan de Javakade ga. Langs het Azartplein of via het Jakarta Hotel? Vandaag maakt het niet meer uit. Ik kan me weer vrij bewegen. Ik fiets langs het grauwe water, waarin de schaduwen oplossen.

Drie maanden geleden nog koos ik de route langs het Azartplein en de Bogortuin. Het was de dag dat het huis waar ik met mijn gezin had gewoond, aan de nieuwe bewoners werd overgedragen. Ik stopte bij de hoek van de Majanggracht. Bij de vuilnisbakken stond onze zachtgele commode. Het had niet veel gescheeld of ikzelf, afgebeeld op twee levensgrote schilderijen, had daar ook gestaan. Lang geleden had ik deze cadeau gedaan aan mijn ex-man. Op de kleurige panelen keek mijn ikzelf vrolijk opzij naar een bal in de lucht, of was het de zon?

Diezelfde ochtend, een paar uur eerder, was ik als in slow-motion door de blauwgroene met koperbeslagen deur gelopen. Door de deur van het bijna verkochte moderne grachtenpand, met een schilderij tegen mij aan gedrukt. De tijd van teleurstelling, van verdriet en boosheid, droeg ik mee naar buiten. Ik had zin het schilderij in het water te gooien. Mijn ex laadde het tweede schilderij in de achterklep van de Greenwheels auto. Op de Sumatrakade zag ik een vrachtschip richting IJmuiden varen, richting de winterzon. Ik reed erachter aan. #

Bibi van Montfrans

Kees Wulffraat - Nesciobrug

Nog even over de toekomst

Er valt natuurlijk best wat te mopperen op het moment. Ons rustige buurtje is sinds een jaar of twee omgetoverd tot ‘Industrieterrein Watergraafsmeer’. Bomen worden bruut geveld en straten worden opengebrouwen om de wijk van een ‘warmtenet’ te voorzien dat ons allemaal gelukkiger en milieuvriendelijker gaat maken. Ondertussen rijden klussers met hun kutklusbussen zaf en aan om de rijken van nieuwe keukens, badkamers dan wel complete dakterrassen te voorzien. De meest gefortuneerden graven onder hun woning met veel lawaai een atoomschuilkelder uit, want er dreigt oorlog. Ondertussen worden we geregeerd door een stel klunzige kruideniers, en van overzee beheerst door het idiote gedrag van een enge oranje man.

Maar met mij gaat het goed, wat leuk dat u dat vraagt. Ik heb namelijk hoop. Ik ga elke donderdag fluitend naar mijn werk en ik kom nog harder fluitend terug. Sinds kort geef ik Popgeschiedenis aan studenten van het Conservatorium van Amsterdam. Ze komen uit alle windstreken naar de Q-Factory en hebben er enorm veel zin in. Ja, sommigen hebben blauw haar, anderen dragen wijde hippie-jurken en er zijn er bij die liever hebben dat je ‘hen’ over ‘hun’ zegt in plaats van ‘hij’ of ‘hem’, maar mij maakt het niet uit. Ze zijn allemaal aardig, goed gemotiveerd en superslim.

Dat de wereld naar de klote gaat, weten ze drommels goed. Dus zijn ze geëngageerd en kritisch. Ik geniet van deze jongeren, die ondanks alles wat ze voor hun kiezen krijgen behoorlijk optimistisch blijven. ‘Als de toekomst geen zin heeft, dan maakt ze maar zin’, lijken ze met hun enthousiasme te zeggen. En dat lijkt mij een prima motto. #

Jaap Boots, *oud-columnist Dwars / tekstdichter*

Dr. Mama

Iedereen heeft ze wel eens in de post gekregen. Briefjes van een wonderdokter die al je problemen gegarandeerd kan oplossen, of het nu onbeantwoorde liefde is of chronisch geldgebrek. Nu woonde ik in mijn studententijd een tijdje gekraakt in de Indische Buurt. Er was toen een grote verbouwing gaande en veel woningen stonden lang leeg. Ons kraakpand zou echter binnenkort ontruimd worden door de politie. We zaten kortom in zak en as, toen we zo’n briefje in de bus kregen van ene dr. Mama. Het leek ons een welkome afleiding. We belden en maakten onze opwachting bij een oud appartementje aan de Eerste van Swindenstraat. Het huis hing vol met doeken, de lucht was zwanger van wierook. Een Afrikaanse medicijnman ontving ons. We betaalden hem een klein bedrag, legden ons probleem uit en vroegen hoe we de ontruiming konden voorkomen. De man gooide met wat botjes, las onze handen en knikte bedachtzaam. Het probleem, zo stelde hij in gebrekkig Engels, lag bij onze burens. Als we daar iets tegen wilde doen, moesten we eerst voor hem een vijfkirozak meel kopen. We lachten minzaam en namen afscheid. De politie of de overheid oké, maar wat hadden onze burens er nu mee te maken? We gingen terug naar huis. Op de dag van de ontruiming barricadeerden we de voordeur. Het was goed gebruik om het ze niet al te makkelijk te maken. De politie had echter andere plannen. Ze belden aan bij de burens, en liepen via de achtertuin ongehinderd het huis binnen. #

Merijn Oudenampsen, *socioloog / politicoloog*

Laat ik nog eens kijken

‘Laat ik nog eens kijken’. Het waren de woorden die ik altijd bij me droeg in de jaren dat ik voor deze krant columns schreef over Amsterdam-Oost. Als ik op de fiets stapte, als ik een rondje om het Nieuwe Diep liep, als ik door een lawaaiige tunnel fietste, als ik op een bouwplaats stond op het Cruquiseiland of als ik voelde dat er iets veranderd was op een plek maar niet wist wat. Alles gebruikte ik voor mijn columns.

Het kunstwerk ‘Doe iets’ op het spoorwegviaduct bij de Wibautstraat, het gat op de Middenweg dat de vroegere bioscoop onthulde, de schooltuin in Park Frankendael. Het werd een ritueel: afstappen van mijn fiets, stilstaan, kijken. Slenteren, struinen, luisteren. Een foto maken, wat woorden opschrijven. Hoe langer ik keek, hoe meer ik zag.

‘Laat ik nog eens kijken’, zijn de woorden die schrijver en filosoof Iris Murdoch steeds weer laat terugkomen in haar essays waarin ze een antwoord zoekt op grote filosofische vragen: Wat te doen? Hoe te leven? Hoe word je een beter mens? Kijken speelt daarbij een cruciale rol. Volgens Murdoch wordt onze blik vertroebeld door een gerichtheid op onszelf. Die zelfgerichtheid belemmert je om een goed mens te worden. Door je blik naar buiten te richten kun je proberen die zelfgerichtheid te boven te komen.

‘Laat ik nog eens kijken’, zeg ik tegen mezelf als ik verzonken in gedachten op de fiets zit. De weerspiegeling van de Amsterdamse brug in het slootje bij het Flevopark, de bloesem op het Timorplein, de stoet vrachtschepen in het Amsterdam-Rijnkanaal. Hoe langer je kijkt, hoe meer je ziet. #

Carolien van Welij, *oud-columnist Dwars / filosoof*

Koester wat goed is

Tekst: Anneke Hesp

Amsterdam groeit en verandert. Het gemeentebestuur wikt, schikt en verschuift. De veranderende inzichten rond subsidiëring zijn niet onverdeeld gunstig voor buurtbladen. Maar welke meerwaarde bieden ze eigenlijk?

Leuk om in de Dwars te komen. Nee hoor, je mag alles drukken wat ik zeg. We kennen jullie toch? Dit hoorde ik vorige week toen ik iemand interviewde in de Transvaalbuurt. Tussen de Amstel en de spoorlijn naar Weesp zijn er wel meer mensen die zo'n vertrouwen hebben in hun buurtblad. Het is een bevestiging dat Dwars het motto 'voor bewoners door bewoners' waar maakt. Professionele journalisten kunnen maar zelden zo dicht op de huid van mensen komen. Zeker niet in deze tijd van nepnieuws en minder vertrouwen in de politiek. Hoe bereik je dat? Hoofdredacteur Arie van Tol vindt: 'Je moet vooral koesteren

wat goed is, niet alleen naar de toekomst kijken maar ook naar het verleden.' Hij zucht. Want als hoofdredacteur heeft hij te maken met een gemeente die wil inzetten op de toekomst: digitalisering, verjonging en professionalisering.

Gelijk

De situatie rond een nieuw luxueus appartementencomplex bij de Omval lijkt hem gelijk te geven. De wind waait er door levenloze straten. Op de meerderheid van de nieuwe brievenbussen hangt de sticker 'Geen huis-aan-huisbladen'. De mensen zijn hier nieuw en huiveren van de advertentieblaadjes en foldertjes die ze vroeger in de bus

kregen en direct weer moesten zien te lozen. Hun communicatiebehoefte stillen ze wel in de eigen app groep. Of in een stadsdorp. De Brug heeft zich al teruggetrokken en legt alleen nog maar hun stapels op plekken waar mensen ze zelf kunnen meenemen. Ook de Nieuwmarktbuurt geeft hem gelijk, maar op een andere manier. Buurtblad Opnieuw wordt stuk gelezen bij persoonlijke verhalen over het verleden, de oorlog en de krakersrellen.

Burgers en consumenten

Natuurlijk ziet de gemeente in dat buurtbladen belangrijk zijn voor de lokale informatie van bewoners. Zelf geeft ze maandelijks acht professionele edities uit, een voor elk stadsdeel. Zestig procent van de informatie is hetzelfde stedelijke nieuws; bijvoorbeeld over parkeervergunningen, belastingen of paspoorten. Dat wordt aangevuld met nieuws vanuit de stadsdeelkantoren. De gemeente spreekt in oplages van een half miljoen de lezer aan als burger. Een nee-nee sticker houdt dat niet tegen. En er zijn ook bladen met een verdienmodel. Daar kan een drukkerij of

uitgever achter zitten die er wel brood in ziet. Ook zij hebben minstens de helft van de ruimte nodig voor advertenties en advertorials om dekkend te zijn. Noodzakelijkerwijs zullen zij veel aandacht schenken aan de lezer als consument.

Civic journalism

Maar een lezer is toch meer dan een passieve burger of consument? Buurtbladen willen meer. Ze geven een bewustzijn van wat er speelt in de directe omgeving. We komen hier dicht bij de gedachten die liggen besloten in het begrip *civic journalism*.

Een lezer is meer dan een burger of consument

Media horen niet alleen te informeren, maar nodigen mensen uit om deel te nemen aan een gemeenschap, er bij te horen, zelf gedachten te formuleren, te participeren. Wie schrijft voor Dwars is niet een toekijker die betaald wordt voor zijn informatie, maar iemand die zijn burens wil betrekken bij wat er gebeurt in de wijk.

Jongere generaties

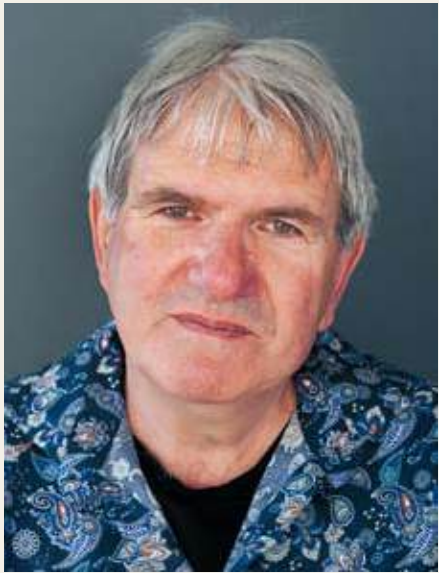
De drie grootste buurtbladen met een sociale basis zijn de Jordaankrant, de Staatskrant en Dwars door de buurt. Zij staan overeind, maar dat lukte niet elk buurtblad de afgelopen tijd. De IJ-opener is verdwenen uit Amsterdam Oost, d'Oude Binnenstad uit het centrum. De Staatskrant heeft meer dan eens op omvallen gestaan. De toekomst blijft een

#Dwars voor de lens

DWARS DOOR DE BUURT wordt gemaakt door enthousiaste vrijwilligers: schrijvers, fotografen, tekenaars, cartoonisten, vormgevers, redacteurs en bestuursleden van de Stichting Dwars door Oost. Hun namen vindt u altijd in het colofon op pagina twee. In dit jubileumnummer geven we alle medewerkers ook een gezicht.

Ook actief voor Dwars maar niet op de foto: Anna ten Bruggencate - Schrijver • Ties Van Dijk - Schrijver • Hella de Groot - Schrijver • Judith Lammers - Illustrator • Henk Pouw - Fotograaf • Esther van der Zee - Schrijver • Ton Zijp - Schrijver •

Frank Schoevaart is de fotograaf van de portretten op de komende vier pagina's.

Arie van Tol
Hoofdredacteur & Bestuurslid

Anneke Hesp
Redacteur

Melissa Plomp
Redacteur

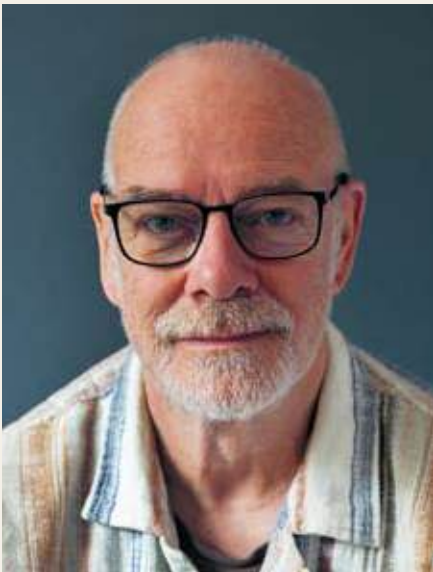
Anita Boelsums
Redacteur

Ron de Wit
Vormgever

Robert Nieman
Vormgever

Frits van den Akker
Vormgever

Winnie van Heesch
Schrijver

#Dwars in de brievenbus

Dwars wordt bezorgd door de volgende trouwe medewerkers (waarvan ik niet van allen de achternaam weet): Erica, Erik, Frits, Hella, Henny, Marjo, Miquel, René, Tineke, Ton, Tristan, Trudy, Wim C, Wim S., incidenteel Dik en Robert. Ook zonder hen kan Dwars niet bestaan.

belangrijke opgave voor de bladen. Wat voor garanties kunnen zij inbouwen om die toekomst te waarborgen? Moeten bladen daarvoor kijken naar jongere generaties? De drukste daarvan is die tussen de 25 en 50 jaar. Die hebben weinig tijd en lezen minder dan de generaties boven en onder hen. Wel kunnen ze listig betrokken worden als lezers. De Dwars doet zo'n poging door de kunst die hun kinderen op school maken te presenteren. De gemeente stelt dit soort samenwerkingen met onderwijsinstellingen ook voor. Maar met journalistieke opleidingen is dit lastig. Daarbij is immers professionele begeleiding een voorwaarde? Wel publiceren studenten Juridische Dienstverlening hun eerste bijdragen in het blad.

Digitaal

De gemeente ziet graag een ontwikkeling als bij de Nieuwe Vijzelcourant. De Vijzelcourant is begonnen toen de ondernemers van de Vijzelgracht te maken kregen met de ingrijpende werkzaamheden rond de Noord-Zuidlijn. De gemeente subsidieerde gul bij deze crisis. De Nieuwe Vijzelcourant is een doorstart met een professionele redactie. Vier keer per jaar met een goede digitale poot. Oplage 8.500 exemplaren. Ter vergelijking; de Staatskrant komt tien keer per jaar uit in een oplage van 18.500. De Jordaankrant vijf keer per

jaar, oplage 21.500 en Dwars zeven keer per jaar, oplage 25.000. De Staatskrant heeft een eigen website met alleen zakelijke informatie. Oude artikelen van de Jordaankrant kunnen op de website van het wijkcentrum worden gelezen. Oost-online.nl biedt het archief van Dwars plus alle artikelen van de laatst verschenen uitgave.

Wie schijft voor Dwars wil burenbetrekken

Vanwaar de keuzes van deze drie bladen? Media onderzoek wijst uit dat papier nog steeds naar online leidt. Je leest iets in een blad en gaat dan eventueel op zoek op internet. Maar je ziet niet iets op internet en bedenkt dan dat je een blad gaat lezen.

Professionalisering

De gemeente zou graag meer professionalisering zien zoals een redactiestatuut. Nu is het meest gebruikte redactiestatuut dat van de Nederlandse Vereniging van Journalisten. Het is een arbeidsvoorwaarde en beschermt hen tegen de directie of uitgever. In het geval van de Dwars dus een niet relevant

waterhoofd. Dwars bestaat dank zij vrijwilligers. De arbeidsvoorwaarden zijn zoutjes bij de drank op de redactievergadering. Sterker nog; Dwars had een professionele hoofdredacteur maar die is al jaren geleden aan de kant geschoven, juist doordat de subsidie werd stop gezet. En ook al hebben enkele medewerkers een professionele achtergrond, niemand krijgt betaald voor het schrijven of fotograferen. Doen we verder nog iets aan professionalisering of kwaliteitsverbetering? Ja, iedere bladzijde wordt geredigeerd. Sommige schrijvers blijken daar inderdaad van te leren.

Papier leidt naar internet, niet andersom

Anderen zijn er huiverig voor en die worden daarin tot op zekere hoogte met rust gelaten. Het is veel belangrijker dat iemand met plezier zijn steentje bijdraagt dan dat men zich ongemakkelijk voelt. Maar leesbaarheid voor iedereen blijft hoog in het vaandel bij een medium dat het cement voor een buurt wil zijn.

Vrijwilligers

In het vaste colofon van Dwars staan 35 vrijwilligers. Het vormt het grootste

netwerk van de Amsterdamse buurtbladen. Dat is ook broodnodig om te weten wat er gebeurt naast alle persberichten van organisaties en initiatieven. Er moeten genoeg alerte mensen zijn die echt nieuws oppikken en erover berichten. De redactievergaderingen kunnen dan ook een hoog gehalte hebben van 'hebben jullie dit al gehoord, of dat al gezien?' En die signalering is gebaat bij verschillen tussen de informanten. De een wil alleen over de eigen paar straten schrijven, de ander weet vanuit een eigen beroep of achtergrond veel over bijvoorbeeld politiek of kunst of groen. Of is gewoon nieuwsgierig. Het leidt tot bijzondere en intieme bijdragen die voor andere media eigenlijk niet bereikbaar zijn, maar die graag gelezen worden. Juist daarin ligt de meerwaarde van een buurtblad. #

Jim Jansen
Columnist

Frits Wegenwijs
Bestuurslid

Joost Blom
Bestuurslid

Jaap Stam
Schrijver

Eddy Ellert
Fotograaf

Dineke Rizzoli
Fotograaf

Annette Douwes
Schrijver

Ellen Ros
Schrijver

De toon is altijd Dwars gebleven

Tekst: **Jaap Stam** | Fotografie: **Frank Schoevaart**

Professioneler en journalistieker moest Dwars worden, toen nog voluit Dwars door de buurt. Dat was de opdracht die redactiecoördinator Martien van Oorsouw had gekregen. Er hing al wel een lijstje met deadlines naast zijn bureau in de redactieruimte in de Wijtenbachstraat, maar daar keek zelden iemand naar. Sterker, iemand die dat wel deed kon doodgemoedereerd meedelen dat hij zijn stuk maandagavond zou inleveren, de krant ging toch pas dinsdagochtend naar de drukker.

Het waren de jaren negentig en Van Oorsouw ('Ik was een typisch product van de jaren zeventig met niet afgemaakte studies, een brede algemene ontwikkeling en een grote studieschuld') bestierde met vrijwilligers Dwars. De informatie en artikelen kwamen vooral van het opbouwwerk en bewonersorganisaties. Het verscheen op A4-formaat in de Dapperbuurt, Oosterpark, Transvaal en Weesperzijdestrook. In 'plakweekenden' maakten schrijvers hun eigen artikel op. Dwars was een fusie van drie buurtkranten (Oosterparkbuurt deed de Weesperzijdestrook erbij). Uitgever was MDSO, Maatschappelijke Dienstverlening en Samenlevingsopbouw, een bundeling van opbouwwerk, maatschappelijk werk en sociaal raadslieden, een van de voorlopers van de welzijnsorganisatie Dynamo.

Dwars bracht veel nieuws over huren ('Huurcommissie wijst verhuurder terecht'), acties (tegen geluidsoverlast door verkeer en horeca in de Eerste Oos-

terparkstraat) en buurtraden. Maar ook een oproep aan 'allochtone bewoners' om zich te melden als ze hun schotelantenne moesten verwijderen en 'Dwars ertegenin'. Een rubriek waarin de lezer zijn gram kon halen als hij zich tekort gedaan voelde in een vorig nummer. Zo reageerde 'de heer Midwoud van het hoveniersbedrijf Van der Tol' op een artikel over bloemrijke binnentuinen. Zijn bedrijf had 'helemaal geen winst gehaald uit deze klus. Er is eerder op toegelegd.'

Snoeien, herschrijven, veel herschrijven...

Uitgever MDSO drong aan op meer maatschappelijk werk in het blad. Dat kon leiden tot gemakkelijke conversaties.

Een maatschappelijk werker: 'Is deze bijeenkomst niks voor Dwars? We werken zo leuk samen met de bewoners.' Van Oorsouw: 'Wat doen jullie dan?'

Maatschappelijk werker: 'Dat gaan we bespreken.'
Van Oorsouw: 'Het is pas een artikel als ik weet wat jullie gaan doen.'

Anderhalf jaar nadat Van Oorsouw was aangetreden, 2 februari 1997, verscheen Dwars voor het eerst in zijn huidige vorm: op tabloidformaat en ging de nummering doorlopen. De vormgeving werd professioneler aangepakt en de kernredactie groeide snel naar vijf betaalde krachten. 'Een medium met toekomst, gebouwd op een rijke historie', schreef Van Oorsouw op de voorpagina. Aan de omvang, twintig pagina's, had de redactie zich vertild. De achterpagina was leeg op een bedankje aan medewerkers en adverteerders na, en de tekst 'Hier had uw advertentie kunnen staan'. Dat had een opmaker nog snel linksonder geplaatst. In een piepkleine letter, dan viel het meer op.

Belangengroepen en sociale organisaties bleven aanvankelijk hofleverancier. Dat betekende nog steeds snoeien en herschrijven, veel herschrijven. En schrappen. Ook de uitvoerige agenda vergde het nodige schrapwerk. Dat een organisatie van 11 tot 11.15 koffiepauze had, kon er wel uit. Een actievoerder die een stuk schreef moest aan het verstand worden gebracht dat hij niet kon schrijven dat de directeur van een woningbouwvereniging een klootzak was.

Blikvangers in de eerste Dwars nieuwe stijl waren vier pagina's over de Februaristaking, een interview met een

Martien van Oorsouw

sectorhoofd sociaal-cultureel werk en artikelen over het intercultureel Oosterparkfestival, de komst van een buurtconciërge in de Oetgensstraat en ramadan in Oost. Dat laatste eindigde als volgt: 'De ramadan mag geen excuus zijn voor lamelendigheid of luiheid. Moslims doen er juist alles aan om het ware voordeel van het vasten, de zelfbeheersing, niet verloren te laten gaan door luiheid.'

De bijdrage van de ouderenadviesraad was ook in het Turks en Arabisch afgedrukt. Met de vertalingen is Dwars gestopt toen de Arabische tekst een keer op zijn kop was afgedrukt en er geen enkele reactie op was gekomen. De raad kon gedeceerd uit de hoek komen. Hij was fel tegen de verbreding van de A1

Jaap Kamerling
Schrijver

Evelien Polter
Schrijver

Ank Engel
Schrijver

Ruud Meijer
Illustrator

John Prop
Illustrator voorpagina

Lennie Haarsma
Schrijver

Méland langeveld
Schrijver

Connie Dekker
Kinderpagina

en de A10. De luchtverontreiniging die dat met zich meebracht kon leiden tot een ‘acute dood en vroegtijdig overlijden’.

Dwars werd politieker nadat het was gefuseerd met Meernieuws in feb. 2003. Redactievergaderingen liepen nogal eens uit. Discussies ontbrandden over welk stuk op de voorpagina moest staan. ‘Ik leidde niet streng genoeg’, zegt Van Oorsouw, die niettemin Dwars journalistieker heeft gemaakt. Dichtbij, kritisch en betrokken luidde zijn wapenspreuk. De nieuwbouwplannen tegenover het Amstelstation, activiteiten van bewonersgroepen, woningbouw in sportpark Middenmeer waarvoor Zeeburgia zou moeten verkassen – Dwars zat erbovenop.

Uit een enquête bleek dat de lezers tevreden waren over hun huisvriend die tien keer per jaar op de deurmat plofte. Het meest in zijn nopjes was Van Oorsouw, die inmiddels hoofdredacteur was, met de reactie van een lezer die schreef dat Dwars inwoners zonder onderscheid behandelde. ‘Ongeacht afkomst, land van herkomst, de straat waar je woont, je maatschappelijke positie, voor Dwars zijn alle buurtbewoners gelijk.’ Allochtone afkomst, dat woord mocht toen nog, werd niet benadrukt.

Met ingang van nummer 104 (januari 2007) kreeg Dwars een nieuw gezicht. Een strakkere opmaak, een vast stramien met een portret van een bewoner, een fotospread in het hart van de krant, meer aandacht voor fotografie en meer kleur maakten de krant toegankelijker. De meest in het oog springende verandering was een tekening van John Prop op de voorpagina. De cartoon was niet alleen een aantrekkelijke blikvanger,

Van Oorsouw was van het gesteggel over de inhoud van pagina 1 af.

Na achttien jaar, op 1 februari 2013, stopte Van Oorsouw. Het stadsdeel had de subsidie gedecimeerd, Dwars moest voortaan door vrijwilligers worden gemaakt. In de participatiemaatschappij moeten vrijwilligers het doen zonder betaalde begeleiding. Acties om de subsidie te redden waren op niets uitgelopen. Ze hadden wel veel complimenten opgeleverd. ‘Dwars is een buurtlijmpot van jewelste’ was een van de mooiste opstekers. De kop boven een artikel in het laatste nummer waarvan Van Oorsouw hoofdredacteur was, had boven een afscheidsinterview met hem kunnen staan: ‘Mijn doel is mensen met elkaar in contact brengen’.

Opheffen of doorgaan was de vraag waarvoor de redactie zich gesteld zag. Arie van Tol was de gedoofterfde nieuwe hoofdredacteur, mocht Dwars blijven bestaan. Hij schreef vooral over wonen en politiek (bezuinigen op de jeugdhulp, de te ver doorgevoerde zelfredzaamheid en ‘de in zichzelf gekeerde politieke kaste van ons stadsdeel’).

Vanaf 2007 meer aandacht voor fotografie en meer kleur

Van Tol had zich voorgenomen de leiding op zich te nemen als er tien mensen zouden komen opdagen op de redactievergadering die over het lot van de krant zou beslissen. Er verschenen er negen, Van Tol heeft het toch gedaan. ‘Dwars is essentieel voor de leefbaar-

Arie van Tol

heid van de buurt. We leven steeds meer op onszelf en een buurtkrant roept op om net iets meer stil te staan bij je directe omgeving. Dat wilde ik niet verloren laten gaan.’ Zijn belangrijkste taak vindt Van Tol mensen aan zich binden om alles wat er gedaan moet worden voor elkaar te krijgen. ‘Ik heb meer een organisatorische dan een inhoudelijke controle.’

Van Tol, die het aantal nummers terugbracht van tien naar zeven per jaar, had een moeizame start. Het was laveren, schipperen, knokken om de gekortwiekte subsidie te behouden en veel zelf schrijven. Schrijvers waren afgehaakt omdat ze geen vertrouwen hadden in een doorstart of niet de schijn wilden wekken het eens te zijn met de

bezuiniging. Sinds een jaar of zeven heeft Dwars de wind in de zeilen. Wilde het vroeger weleens stil blijven na de vraag ‘Wie?’, tegenwoordig zijn er meer schrijvers dan onderwerpen op de goedbezochte redactievergaderingen.

Paradoxaal werd Dwars onder Van Tol, voormalig lid van de stadsdeelraad en uitgesproken links, minder politiek en is het minder stellig. Sinds de stadsdelen zijn ontmanteld is de aandacht voor de lokale politiek verflauwd. Van Tol: ‘De deelraad is een commissie die alleen mag adviseren, daar valt niet veel meer te halen. Als je een commissielid iets vraagt krijg je al snel te horen dat hij er niet over gaat.’

Cultuur, gemeenschapsactiviteiten, openbare voorzieningen, milieu en groen, van ouds Dwars-onderwerpen, komen nog meer aan bod. Een greep uit de koppen: ‘Aantasting Flevoparkbad dreigt nog steeds’, ‘De laatste rit van lijn 9’, ‘Tropenmuseum kan nog toegankelijker’, ‘Zijn enige misdaad was dat hij niet over de juiste papieren beschikte’ (een solidariteitsactie voor vluchtelingen) en ‘Afval bestrijden met een brede blik’.

Dwars blijft de naam die de lading dekt, zegt Van Tol. De krant mag dan minder uitgesproken meningen ventileren, schrijvers zijn vrij een persoonlijke draai aan hun artikel te geven. ‘Nu de samenleving verhardt en velen in de strijdstand staan, proberen wij een andere toon aan te slaan en benadrukken wij het collectieve.’ Slogans schudt hij uit zijn mouw: ‘Dwars en toch rustig; Dwars, niet vijandig en toch kritisch; Dwars, kritisch en positief. En bovenal is Dwars een open krant, wars van vooroordelen.’ #

Robert van Andel
Schrijver

Rose Bartholomé
Schrijver

Carolien Gevers
Schrijver

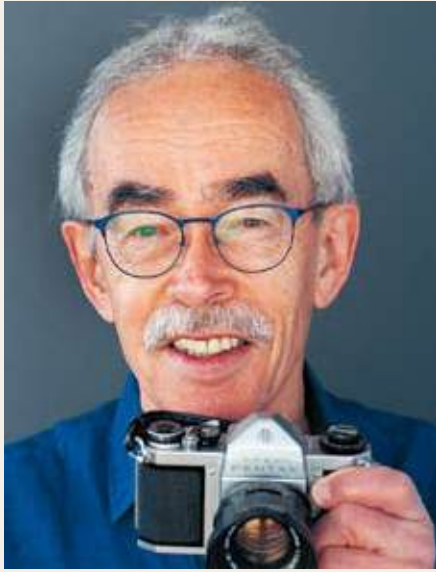
Ron de Zeeuw
Kinderpagina

Wendy Danser
Schrijver

Ans van Stijgeren
Schrijver

Frank Schoevaart
Fotograaf & Redacteur

Van MuzyQ tot Q-factory

Tekst: **Ellen Ros** | Fotografie: **Frank Schoevaart**

In de beginperiode van onze Dwars ontstonden de eerste ideeën voor een groot muziekcentrum in Oost. Dwars schreef in 2010 over de opening van *MuzyQ* in Oostpoort maar een half jaar later meldden wij al grote moeilijkheden, daarna struikelden twee wethouders over het financieel debacle. Na het faillissement werd een herstart gemaakt en inmiddels bloeit het muziekcentrum *Q-Factory* alweer 10 jaar.

Jan 't Hoen en Jo de Roeck

Bij de herontwikkeling van het oude gashouderterein, het huidige winkelcentrum Oostpoort, wilde het stadsdeel heel graag een paar grote culturele centra vestigen, waaronder een muziekcentrum. Muzikanten zouden niet langer in bedompte kelders hoeven oefenen maar moderne, akoestisch optimale studio's kunnen huren voor allerlei soorten muziek. Ook was voorzien in concertzalen, muziekverwante bedrijfjes en een horecagelegenheid. Pleitbezorger was enthousiaste Robin Lemmens van Stichting Orfeos Studios (SOS) die het stadsdeelbestuur ervan overtuigde dat de markt rijp was voor *MuzyQ*. De bestuurders wilden dat graag geloven want hadden er wel wat voor over om de cultuur in Oost op een hoger plan te trekken. SOS zou het zonder subsidie gaan ontwikkelen en beheren. Alleen was er wel overheidsgarantie nodig voor de lening van de bank. En de garantstelling werd getekend in 2005. Financiële berekeningen waren gebaseerd op een groot aantal verhuringen en een druk bezocht centrum vanaf de start. Maar hoe reëel waren deze verwachtingen? Hier en daar werden kritische vragen gesteld, maar het bestuur van Stadsdeel Oost wilde door!

Start MuziQ

Op 9 oktober 2009 opende Job Cohen het gloednieuwe en grootschalige centrum. Echter, het gebouw stond letterlijk tussen de bouwhekkens en de zandhopen, de rest van Oostpoort was nog lang niet klaar. Bovendien was het gebouw lastig te bereiken als je met instrumenten moet gaan slepen. Vanaf de start was het bezoekersaantal veel lager dan verwacht en binnen een paar maanden moest de 'borg' (garantiedepot) van € 1 miljoen al worden aangesproken. Huur werd niet betaald, de lening werd niet afgelost. Het stadsdeelbestuur realiseerde zich toen pas echt de risico's. Als niet zou worden betaald kon de bank bij het stadsdeel in één keer het hele geleende bedrag van € 26 miljoen opeisen.

Crisis en faillissement

Koortsachtig zocht het bestuur naar alternatieve scenario's. Eén daarvan was om het gebouw maar zelf tegen marktwaarde aan te kopen, de schade van het dagelijks beheren te beperken en het in betere tijden weer te verkopen. De stadsdeelraad stond op haar 'achterste benen'. Hoe had dit kunnen gebeuren? De leden waren niet voldoende op de hoogte geweest van de risico's, op 4 oktober 2010 trok de 'regerende' PvdA in een stormachtige vergadering de eigen twee wethouders terug uit het bestuur. Crisis, maar nog steeds geen oplossing voor het probleem! Dwars volgde in die periode de ontwikkelingen op de voet: de voorpagina van nummer 142 – zie pagina 12 van deze krant – toont het gebouw met een eigen idee van tekenaar John Prop voor een

mogelijke toekomstige invulling, met de inbreng van de hoofdrolspelers in dit drama. Het stadsdeelbestuur kocht uiteindelijk in november 2012 voor ruim 27 miljoen 'een lelijk en veel te groot gebouw', aldus de Dwars van nr. 149. In de praktijk bleef het aanmodderen met de financiën en uiteindelijk werd de beheerder van het gebouw failliet verklaard, tot grote schrik van heel wat gebruikers die inmiddels wel met plezier gebruik maakten van de faciliteiten.

Q-factory

2014: de tijd was gekomen voor een doorstart en er was ruimte voor een echte ondernemer. Dat werd Jan 't Hoen, vastgoedondernemer en muziekprofessional. Bekend van de band Wild Romance waarmee hij als drummer nog steeds optreedt. Zijn bedrijf Astoria werd huurder en opende vanaf 1 augustus 2014 *Q-factory*. Gebruikers konden opgelucht verder maar Jan was duidelijk in zijn wensen: er moest een hotel komen bovenin het gebouw, als verdienmodel. Uiteindelijk kocht Astoria in 2016 het pand van het stadsdeel, voerde een grondige verbouwing uit (betere horeca, 50 hotelkamers, twee volledig ingerichte concertzalen) en in 2017 opende het hotel. Jan 't Hoen voorspelde na drie jaar winst te kunnen maken. Inmiddels bestaat *Q-factory* als grootste muziekmakerscentrum van Europa al ruim 10 jaar.

Toekomst

Jan 't Hoen, de eigenaar, sportief, met petje en Jo De Roeck, programmeur en musicus, leggen uit hoe *Q-factory* verder kan groeien. Na de eerste jaren kwam het bedrijf al flink op dreef, maar de Corona-jaren waren een harde dobber. 'Die hebben we nu zo'n beetje achter de rug, we zijn ongeveer weer op het oude niveau, we hebben per dag zo'n 2000 mensen binnen.' Jo probeert niet alleen in de concertzalen het programma verder uit te breiden naar vier avonden per week. Hij heeft ook de taak om meer dwarsverbanden te leggen tussen de gebruikers onderling. 'Waarom technici inhuren voor concerten als wij geweldige mensen van huurder, het Abbey Road Instituut, kunnen halen? Veel afgestudeerden van de popafdeling van het Conservatorium

hier in het pand geven hun eerste optreden in onze concertzalen.'

De ambitie van beiden is om *Q-factory*, nu de 'derde' popzaal naast Paradiso en Melkweg, landelijke bekendheid te brengen. *Q-Factory* liet tot nu veel tribute bands optreden en is daarom wel bekend bij het Veronica-publiek dat afkomt op 80-90er jaren muziek. Dat publiek willen zij verder uitbouwen, juist met originele nationale en internationale sterren.

Jan: 'We willen hier cultuur laten zien en zoeken de nieuwe dwarsverbanden op tussen muziek - media - mode - gaming. We richten ons dus ook op evenementen zoals een grote tweedehands platenbeurs die we onlangs hebben gehouden. De techniek in onze zalen is zo goed dat we hier geweldig muziekdocumentaires kunnen vertonen.'

Wat ik wilde worden..

'Rijk, ha ha!' Nee, hoor, hoewel hij nu wel rijk is, heeft Jan ooit de opleiding docent popmuziek gevolgd (toen men pop zo'n beetje serieus begon te nemen). Hij is rechten gaan studeren toen zijn vader overleed. Het zakelijke heeft Jan naast het creatieve. 'Ik zou zeker geen goede docent zijn geworden, ik ben een creatieveling met een sterke drive die anderen kan motiveren en die veel ideeën kan verbinden. In het team van *Q-factory* heeft iedereen zijn inbreng, ik bewaak onze kernwaarden en geef sturing aan hoe we de formule nu verder invullen.'

Het grootste muziekmakerscentrum van Europa

Jan mag graag vergelijkingen maken met het leiden van een voetbalteam zoals Ajax. Het is ook niet verwonderlijk dat er allerlei verbindingen bestaan tussen Ajax met zijn geschiedenis in Oost en de *Q-Factory*. 'Helaas kon Ajax zijn succes in 2019 niet bij ons vieren, wat wel het plan was, maar er waren teveel veiligheidsmaatregelen nodig.' Jan is een druk mens, staat om kwart voor zes op, speelt een potje tennis en gaat daarna aan het werk. Hij geeft een korte indruk van de grote variatie in activiteiten als hij opnoemt welke afspraken hij die dag nog heeft. En dan zijn er deze week 's avonds nog drie optredens met de band Wild Romance. 'Wat ik later wil worden?... ik ben nog steeds een kleine jongen!' lacht hij. #

In één van de oefenruimtes begeleidt Jaimie van Hek een beginnend bandje

Warmte en vrieskou

Al ben ik in 1949 in de Betuwe geboren, op het Gymnasium in Tiel stond ik al heel snel als Amsterdammer bekend. In de kerstvakantie van '61-'62 had ik bij mijn opa en oma in de Laplacestraat gelogeed, en toen ik daarna weer op school terugkwam, kon ik me achteloos laten ontvallen hoe lekker ik toch had geschaatst.

Geschaatst? Wie wist er in Tiel nou dat er in Amsterdam Oost net een Jaap Edenbaan was geopend, waar je zelfs bij 10 graden boven nul nog heerlijk het ijs op kon?

Dat je ook voor de oorlog al kunstijs had in Amsterdam, weet ik echter zelf pas sinds kort. Sinds ik een tentoonstelling van Max Beckmann bezocht, waar een catalogus te koop was waarin je de verbannen Duitse schilder al in 1942 zijn rondjes ziet draaien op Amsterdams ijs.

Al voor de oorlog blijkt hier jarenlang een ijshockeystadion te zijn geweest: op de plaats waar later het Stadsdeelkantoor kwam. Met mijn oma wandelde ik daar nog wel eens, als we samen een tompouce gingen eten bij de Hema. Langs de ringvaart zagen we dan de grote gashouder staan.

Max Beckmann schaatst zijn rondjes aan de Oranje Vrijstaatkade

In de Betuwe was toen alleen nog maar butagas, waarvoor we elke twee weken een nieuwe gasfles moesten kopen, maar hier, zei mijn oma, kwam die warmte zomaar uit een kraantje in de muur.

Niet alleen de warmte blijkt in Amsterdam Oost al heel lang een zaak van de gemeente, ook in de vrieskou wordt hier al bijna een eeuw lang kunstmatig voorzien. #

Reinjan Mulder, *schrijver / journalist*

Van alle tijden

In Amsterdam Oost heb ik drie jaar gewoond, in een lekende gekraakte woning op de bovenste verdieping. Op de begane grond woonde een schichtig Italiaans junkie echtpaar, het wanhopig huilen van hun baby als ze weer eens op straat zwierven op jacht naar drugs. hoor ik nog wel eens in een kwade droom.

Ooit hebben ze bijna het hele pand in de brand gestoken in hun roes.

De brandweer heeft voorkomen dat het brandje in hun achtertuin de bovenliggende verdieping bereikte, waar een groot Turks gezin woonde.

Na drie jaar werd deze bouwval gesloopt en kreeg ik een keurige, wel sombere woning in het centrum, waar ik jarenlang ben geterroriseerd door een heroine hoer en haar Duitse pooier.

En als ik nu door het Oosterpark rijdt zie ik ze altijd. Junkies.

Eerst zaten ze bij de ingang bij de Wijtenbachstraat, of bij de fontein, een tijdje bij het slavernij monument en daarna tussen de bomen.

Ik zag er een vrouw openlijk een spuit in haar arm steken terwijl haar vriend in coma naast haar zat. In de omgeving stonden allerhande types met een enigszins louche uitstraling.

Verderop stonden twee gezond uitziende dealers de zaak in de gaten te houden en op m de uitkijk voor de politie. Drugs, verdoving, de roes, weg van de ellendige werkelijkheid, het is van alle tijden.

Sinds half april hebben de junkies een bus om comfortabel in te gebruiken. Ja men zorgt goed voor onze junkies in oost, ze horen er helemaal bij.

Maar het zorgt er wel voor dat een ouder niet onbemiddeld echtpaar. dat ik ooit nog aan elkaar heb gekoppeld, er over denkt hun woning aan het Oosterpark te verruilen voor een iets minder ruwe omgeving.

Het is allemaal de triestheid van het bestaan en het is maar dat U het weet. #

Rob Zwetsloot, *journalist / presentator*

De Hof van Eden

Mijn vriendin nam me mee naar de Jaap Edenbaan. Het was alweer een tijdje geleden dat we samen iets deden, en dat ik op schaatsen stond. Toen ik in de kleedkamer een sportlegging aantrok, schoot ze in de lach. ‘Wat heb jij nou weer gedaan?!’ ‘Ik mocht er een van jou pakken, toch?’ ‘Schat, de bóvenste la had ik gezegd.’ Terwijl mijn vriendin het verschil uitlegde tussen een legging en de strakgetrokken zwarte maillot om mijn benen, keek ik vertwijfeld naar de geëtaleerde contouren van mijn klokkenspel.

‘Ga eens bij dat raam staan.’ In het daglicht scheen het katoen door als pikante lingerie en her en der puilden er beenhaartjes doorheen. ‘Je kan zo echt het ijs niet op.’ Ze had gelijk, maar ik liet me niet kennen. Daarbij: we zouden sámen iets gaan doen. Op de baan keek ik beschaamd om me heen. Ik was de enige adonis op ijzers met een niet te missen Rintje Ritsma tussen de bovenbenen, en tot overmaat van ramp woei de ijzige februariwind ook nog eens dwars door de maillot heen. Ik voelde me naakt en verlangde naar een vijgenblad.

Een bankje achter de boarding bood beschutting. ‘Och, jochie,’ zei mijn vriendin toen ze me daar na een tijdje kwam opzoeken. ‘Ik voel me een malloot in die maillot. Ik durf niet eens terug naar de kleedkamer.’

‘Ik zal je redden,’ zei ze. ‘Blijf maar heel dicht achter me.’ Als een vastgeklampt aapje, met mijn armen om haar middel, gleden we samen telkens nóg een rondje door het schaatsparadijs. #

Olivier Willemsen, *schrijver*

Mevr. van der Wal - Flower from heaven

Katten in Transvaal

Iemand Lila gezien? Ze is nu al 6 dagen vermist. Dit is Lila toch? Loopt te miauwen in de Smitstraat, kruising Majubastraat. Ja dat is Lila.

Lila loopt graag een rondje door de buurt, soms blijft ze wat langer weg. In de Facebook-groep Katten in Transvaal, een soort buurtapp voor vermiste of gevonden katten, houdt iedereen zijn oren en ogen open: Deze zit te miauwen in de binnentuin Transvaalstraat. Kent iemand deze? En een behouden thuiskomst wordt natuurlijk ook gedeeld: Max is gelukkig weer thuis!!!! Vanmorgen gevonden!!!!

Lila en Max boffen maar, hun eigenaar/verzorger – zo noem ik ze, want katten hebben geen baasje, katten hebben personeel – is al bezorgd als hun warme mandje een paar dagen onbeslapen is.

Nee, dan heeft Sjakie, de zwervkat uit De tien levens van Sjakie Geluk, het minder getroffen. Een warm plekje en wat eten, veel vraagt hij niet. Maar telkens als hij denkt een huis gevonden te hebben, belandt hij weer op straat. En dan wordt het winter. Moederziel alleen doolt hij door ijskoud Amsterdam Oost, hij is de wanhoop nabij. En nergens, echt nergens, een lantaarnpaal met zijn foto, niemand die berichten van zijn vermissing (of vondst) op FB deelt. Wie bekommert zich om Sjakie?

En waarom heeft geen van de 302 leden van Katten in Transvaal hem door de buurt zien dwalen? Of toch?

Die katten bovenaan hun FB-pagina is de jonge Sjakie! #

Ellen Stoop, *kinderboekenschrijver*

Een kijkje op de bouwplaats

In een van de laatste jaren van de jaren tachtig liepen we met een grote groep kinderen in optocht van de Newtonstraat naar de Copernicusstraat, tweehonderd meter verderop. Het was een wandeling van ons oude vertrouwde schoolgebouw naar ons nieuwe schoolgebouw in aanbouw, van de sierlijke maar gesloten stijl van de Amsterdamse School naar de strakke maar open ontwerpcultuur van het moderne bouwen. We zullen niet langer dan een paar minuten onderweg zijn geweest maar ik herinner me een uitgelaten, opgewonden sfeer, alsof we op reis of op avontuur gingen. Dat was misschien ook wel zo: we wisten dat het niet lang zou duren voordat we het oude gebouw zouden inruilen voor het nieuwe en dus de vertrouwde omgeving voor het onbekende.

Ik vroeg me laatst af of het nu nog mogelijk zou zijn, maar op die bewuste dag mochten we als leerlingen een kijkje nemen op de bouwplaats. Met of zonder helmen op (ik weet het niet meer) liepen we door het trappengat en over de verdiepingen van het betonnen geraamte dat er al stond en legde iemand (ik denk architect Ton Voets) ons precies uit hoe het eindresultaat eruit kwam te zien. Hij wees aan waar de klaslokalen kwamen, waar de bibliotheek en vertelde dat de hele bovenste verdieping een gymzaal werd, veel groter en lichter dan de oude, donkere zaal die we gewend waren.

Lieten we die dag met zijn allen ballonnen op vanaf het schoolplein of was dat een andere keer? Ik weet het niet zeker. Ik weet wel dat het gebouw toen we het eenmaal in gebruik hadden genomen een verademing was. Het was ruim, licht, sfeervol en gezellig met grote open ruimtes in plaats van donkere, smalle gangen. Over de opmerkelijke buitenkant (is het wel of niet een radio?) zijn de meningen verdeeld maar als leerling heb ik de binnenkant als een feest ervaren. #

Floor Milikowski, *journalist / sociaal geograaf*

Ellen Duin - Weesperzijde langs de Weespertrekvaart

De sensatie van bijna thuis

De sensatie van bijna thuis, van het gevoel van bijna veilig zijn, is voor mij verbonden met bepaalde plekken en hun geuren. Lang was dat de geur van de Palmentuin, de tuin die aanvankelijk hoorde bij het huis van de gouverneurs, het tijdelijk thuis van witte heren uit Europa in witte tropenkostuums die de scepter zwaaiden in Suriname.

In mijn jeugd was die tuin inmiddels voor een ieder toegankelijk, maar hem zomaar inlopen, zeker als het er stil was, deed je niet makkelijk. Daar zorgde het graf voor dat er lag, het graf van de vrouw van een van de gouverneurs, daar achtergelaten toen haar man weer terugging naar Nederland. Die aanwezigheid was voldoende om het bezoekje aan de tuin uit te stellen tot je in gezelschap was. Nee, het was doorlopen of doorfietsen geblazen langs de stinkende Sommelsdijckkreek die, vanaf ik oud genoeg was dat het vak geschiedenis een feit was in

het curriculum, het beeld bleef oproepen van Cornelis van Aerssen van Sommelsdijck, de gouverneur die vermoord werd door militairen en rasphuisboeven uit Amsterdam nadat hij zijn degen trok bij hun protest om de te karige hoeveelheid eten en drinken die hun toebedeeld werd.

Nu bevind ik me in een ander toneel. Al jaren is er een andere plek en zijn er andere geuren die bij mij het gevoel van bijna thuis oproepen, al is de constante hierin dan toch weer bomen. Het gaat om het Oosterpark met tegenwoordig zijn variëteit aan drugsgeuren en de geur van uitwerpselen van vooral dier maar soms ook mens. Prettig is anders. Maar wetende dat ik nog maar een paar honderd meter te gaan heb, bevangt me dan toch ook hier de sensatie van bijna thuis...

Henna Goudzand Nahar, *schrijft voor kinderen en volwassenen*

Voorzitter van de bemoeizorg

Tekst: **Wendy Danser** | Fotografie: **Archief**

Bladerend door de eerste edities van Dwars kom ik de naam Stien Kriger regelmatig onder columns en artikelen tegen. Ze schreef bevlogen over haar buurt en met een onmiskenbaar gevoel voor rechtvaardigheid. Wie was deze vrouw die zoveel mensen wist te raken?

Stien Kriger in de deelraad: het ging haar om de essentie

Haar dochter Stientje weet het goed te verwoorden. 'Mijn moeder was iemand die nergens omheen draaide. Ze zag onrecht en dan moest ze handelen. Ze kon niet tegen mensen die anderen slecht behandelden.'

Gerdi Verbeet, voormalig kamerlid en voorzitter van de Tweede Kamer, Martin Verbeet voormalig stadsdeelvoorzitter Oost en Oost/Watergraafmeer en Joke Koningh, voormalig stadsdeelvoorzitter Oost/Watergraafmeer, werkten met Stien samen. Ook zij schetsen een beeld van een sociaal bewogen vrouw met een hart van goud. Op 3 september 2024 overleed ze op 97-jarige leeftijd op Ibiza. Dit artikel is een eerbetoon aan haar leven.

Kansen

Stien Kriger - meisjesnaam Heil - werd in 1926 geboren in Heerlen, als jongste van een gezin met zeven kinderen. Haar vader was mijnwerker. Dochter Stientje vertelt: 'Toen haar oudste zoon ook in de mijnen ging werken, besloot mijn oma om naar Enschede te verhuizen. Ze was bang dat mijn oom stoflonen zou krijgen, net als mijn opa.' Het gezin verhuisde daarna naar Utrecht en uiteindelijk naar Amsterdam. Daar waren meer kansen.

In Amsterdam groeide Stien op in de Vrolikstraat en later in de Wibautstraat. Tijdens de oorlog ontmoette ze haar grote liefde Henk, de zoon van de plaatselijke groenteman. Stientje: 'Ze hadden al verkering toen papa werd opgepakt en naar Duitsland moest om dwangarbeid te verrichten. Mama heeft drie jaar op hem gewacht. Maar ze zat niet stil. Zo bracht ze eten naar ondergedoken Joodse mensen via de brandgangen op de zolders van de huizen. Mijn moeder was niet bang. Ze moest helpen. Na de bevrijding werd haar inzet erkend toen een man haar een woning aanbood in de Ruyschstraat. Dat was in die tijd ongekend, maar hij wist hoeveel ze tijdens de oorlog had betekend.'

Frans Wong

Stien trouwde in 1948 en in 1951 werd Stientje geboren. Samen met haar man runde Stien een groentewinkel in de Eerste Oosterparkstraat. Toen ze reuma aan haar handen kreeg, moesten ze daarmee stoppen, maar ze vond al snel een andere manier om haar leven te

vullen. Stientje: 'We hadden een grote zolderkamer en mama nam kostgangers in huis. Vooral jonge mensen van de Rijkspostspaarbank. Dat was echt leuk, altijd reuring in huis.'

In 1970 werd Stien hoofd van de huishouding in de kliniek van dokter Frans Wong, waar onder andere abortussen werden uitgevoerd. De eerste kliniek in Nederland waar ongewenst zwangere vrouwen gratis werden geholpen als ze geen geld hadden. Stien was hier ook steun en toeverlaat voor de vrouwen die het zwaar hadden met hun beslissing.

'Ze zag onrecht en dan móest ze iets doen!'

No-nonsense

Ook in de politiek liet Stien zich gelden. Net als haar ouders was ze overtuigd socialist. Ze was actief lid van de PvdA en van 1990 tot 1994 deelraadslid. Gerdi Verbeet werkte in die periode nauw met haar samen en waardeerde haar praktische no-nonsense benadering. 'Als een gesprek in een vergadering te abstract werd, gaf ik Stien het woord. En dan bam, mes door de boter. Ze kon in een paar zinnen precies benoemen waar het op neerkwam. Het ging haar om de essentie: zoals de kwaliteit van leven van ouderen of het belang dat ze in hun buurt konden blijven wonen.'

Haar wat zachtaardiger kant toonde ze onder meer tijdens feestelijke gelegenheden waar ze bijvoorbeeld pannenkoeken bakte voor de hele buurt. Ze hield ervan als mensen zich welkom voelden. Van Stien werd je blij. 'Stien was iets jonger dan mijn eigen

moeder, die aan dementie leed,' vertelt Gerdi. 'Ik nam haar graag mee naar mijn lezingen en dan ging Stien ook mee. Ze was meer dan een partijgenoot, echt een maatje, en we hebben altijd contact met elkaar gehouden.' Stientje vertelt over de behulpzame kant van haar moeder: 'Als iemand bijvoorbeeld problemen had met een uitkering, dan ging mama mee naar het loket. 'Het zijn hun centjes,' zei ze dan stellig. 'Niet van de gemeente.' Gekscherend noemde ik haar wel de voorzitter van de bemoeizorg.'

Schrijfster

Martin Verbeet werkte met Stien samen tijdens een verkiezingscampagne van de PvdA. 'We stonden op de hoek van de Van Swindenstraat en de Dappermarkt. Ze was toen al tachtig en werd met een auto gebracht. Stien was een sociaal-democrate in hart en nieren en als ze eenmaal op dreef was, kwam je er niet meer onderuit. Ze wist iedereen te overtuigen.'

Stien schreef ook jarenlang columns en stukjes over de ouderenadviesraad voor de Dwars. Volgens Joke Koningh vloeiden de woorden uit haar pen: 'Ze was erg talig en schreef zoals ze sprak. Ze had ook zomaar schrijfster kunnen worden.'

Stiens inzet voor de buurt, bleef niet onopgemerkt. In 2001 werd ze – op voordracht van Schelto Patijn - geridderd door burgemeester Job Cohen, die ook op het feest voor haar tachtigste verjaardag aanwezig was.

Spontaan

Naast haar activisme was Stien ook een levensgenieter. 'Ze heeft de hele wereld gezien,' vertelt Stientje. 'Afrika, Azië, Noord-Amerika. Eerst samen met mijn vader en mij en na papa's overlijden, in 1994, met een vriendin. Op haar 78e is ze zelfs nog met een vriendin op de bonnefooi naar Australië gereisd.' Ook tijdens haar reizen was Stien spontaan en praktisch. Stientje: 'In een dorpje in Togo vroeg een vrouw aan mama of ze haar beha mocht hebben. Mama liep gelijk met haar een hutje in, deed haar beha uit en gaf die aan haar. Ze had er toch nog zes in haar koffer. Waarom niet?'

Stien Kriger (1926–2024): een leven vol strijd lust

Ibiza

Toen Stien slecht ter been werd, verhuisde ze naar een flat boven zorgcentrum Kastanjehof, op de plek van de gesloopte Anna Bonifatiuskerk. Ze heeft er nog voor gezorgd dat de toren met de kerkklok is teruggeplaatst op het gebouw.

Nadat ze een heup had gebroken, ging haar gezondheid verder achteruit en besloot ze bij haar dochter op Ibiza te gaan wonen. Joke Koningh zocht Stien daar op. 'Haar geheugen was inmiddels erg achteruitgegaan, maar ze herkende me nog wel. Haar dochter woonde in een grote bus op een stuk land van de broer van haar man en Stien woonde ernaast in een eigen bus.'

Na verloop van tijd werd de zorg te zwaar voor haar dochter en werd Stien op Ibiza in een verpleegtehuis opgenomen. Stientje: 'Mama had het daar enorm naar haar zin en we hebben nog tot een week voor haar overlijden bijna dagelijks samen gezongen: vooral kinderliedjes en socialistische strijdlieden. Ik was bij haar toen ze overleed. Heel mooi. Ik heb zulke fijne herinneringen aan mijn moeder.' #

Sociaal-democrate in hart en nieren

De buurt is welkom, maar wil niet

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Eddy Ellert en archief

De verwording van de Christus Koningkerk tot de Chassé Hotel Residency, zo kan het project van Lenny Balkissoon toch moeilijk nog worden betiteld. Nee, er zijn geen studentenkamers en studio's gekomen, maar hotelkamers, een theaterzaal en een café. Wel allemaal fraai gebouwd en ingericht. De lege, verwaarloosde kerk van voorheen is herinnering.

Het kerkgebouw nu

In het kader van dit artikel en op uitnodiging van Lenny Balkissoon, de initiatiefnemer en eigenaar van de kerk, word ik rondgeleid door het gebouw en geïnformeerd over de verdere bedoelingen. Met het bezoek verdwijnt niet mijn opvatting dat er in de kerk in deze buurt helemaal geen hotel had moeten komen – woningen zijn er nodig –, maar ik ben wel erg onder de indruk van wat ik allemaal zie. In het lage deel van het kerkgebouw aan de straatkant is een grote, fraai ingerichte eetzaal. Hotelgasten ontbijten er te midden van muren die vol hangen met grote, vaak bekende schilderijen – deels origineel, veelal replica's – en deels onder de mooie lichtkoepel. Aan de voorzijde, bij het plein voor de kerk, werd tot voor kort het ontbijt geserveerd. Daar worden binnenkort – 12 juli – de deuren geopend van een café dat publiekelijk toegankelijk wordt. De theaterzaal op de vroegere plek van de kerkzaal is zo mogelijk nog imposanter. Ook hier zijn de muren volgehangen met kunst. Maar de architectuur zelf mag ook kunst heten. Met licht- en geluidstechniek waar niets aan het toeval is overgelaten kan ruimtelijk gezien een mooie toekomst in het verschiet liggen voor dit theater.

Het begin

In Dwars is begin 2016 voor het eerst geschreven over de ingrijpende plannen om in en om de kerk een hotel, een theaterzaal en een grand café te realiseren. Waar stadsdeel en een instantie als erfgoedvereniging Heemschut positief zijn – de kerk gaat in ieder geval een nieuwe bestemming krijgen, blijft niet leeg staan – is de buurt veel minder enthousiast. Gevreesd wordt voor geluids- en parkeeroverlast, maar vooral kan volgens bewoners de bestemming hotel moeilijk buurtversterkend worden

genoemd. En ook bij een nieuw middelgroot theater en een nieuwe horecavestiging zetten zij hun vraagtekens.

Eerdere plannen

Toen de kerk nog eigendom was van Ymere – die hem in 2012 verkocht – is er sprake van geweest er kringloopwinkel De Locatie te huisvesten, samen met kleinschalige buurtinitiatieven en laagdrempelige horeca. Het bleek te weinig exploitabel. Ook de nieuwe eigenaar heeft de conclusie getrokken dat de kerk op zich onrendabel is. Zijn ingrijpende plannen zijn slechts mogelijk door – natuurlijk – de hotelfunctie, door het verkrijgen van relatief goedkope grond naast de kerk en vooral ook door de nieuwbouw daarop.

'De buurt gaat het niet snel vergeten'

Na sterk dalend kerkbezoek had het bisdom de parochie in de zogeheten Votiekerk in 1996 opgeheven en later de kerk verkocht aan Ymere. Dat wilde het gebouw slopen en op de plek ervan appartementen realiseren. Toen de gemeentelijke monumentenstatus – verkregen na verzet tegen sloop van omwonenden en door inspanningen van eerdergenoemd Heemschut – sloop verhinderde, heeft Ymere overwogen die appartementen in de kerk te bouwen. Ook dat idee strandde op de te verwachten te hoge kosten.

Procedures

Irritatie, geduld en juridisch gesteggel, dat zijn de begrippen waarmee de verstandhoudingen tussen eigenaar, buurt en gemeente het best zijn te typeren. Buurtbewoners hebben hun bezwaren

gold in Amsterdam een bouwstop voor hotels in door de gemeente aangewezen gebieden. Daaronder viel ook de Don Boscobuurt, waarin de kerk staat. Toch verstrekke de gemeente in dat jaar een vergunning voor een hotel. Buurtbewoners maakten bezwaar bij de rechter. De rechtbank vernietigde de vergunning in juni 2019. In hoger beroep kreeg de eigenaar alsnog de gewenste vergunning.

Of de hotelwens van Balkissoon al vóór 2017 op papier bij de gemeente bekend was, formeel was vastgelegd, daar draaide het eigenlijk om bij die rechtszaak. Dat opvattingen van buurtbewoners – 'er lag niets vast vóór 2017' – en die van Balkissoon – 'ik heb al in 2015 die vergunning aangevraagd' – uiteenliepen is moeilijk verbazingwekkend te noemen.

Sluitingstijden

In juli 2023 opende Chassé Hotel Residency haar deuren. Voor de prijs van € 127,- tot € 211,- per nacht is er een tweepersoonskamer te boeken. Er zijn in totaal 77 kamers. Balkissoon: 'Het hotel draait redelijk, groei is nog wel nodig.'

Buurtbewoners Marja Snoek en Lenneke Heeffe erkennen dat er van geluids- en parkeeroverlast nauwelijks sprake is. Toch zijn ze er wat de toekomst betreft niet gerust op. 'Sluitingstijden van het theater en het café zijn vastgesteld op 1 uur doordeweeks en 3 uur op vrijdag en zaterdag. Bij feesten en partijen kan er dus erg laat drukte en herrie op straat zijn.'

Balkissoon zegt geruststellend: 'Maar ik wil zelf ook dat het rustig blijft, ik heb er geen belang bij dat er overlast voor de buurt is, dat wil ik niet, er komen stewards als dat nodig is.' De slechte verstandhouding met de buurt vindt hij erg vervelend: 'Ik hoop dat het de komende jaren wegzakt, het verzet, de vijandigheid. Want ik ben dit project ook echt begonnen voor de buurt.' Waar buurtbewoners bezwaar hebben gemaakt tegen de genoemde sluitingstijden van 1 en 3 uur, wil Balkissoon de gemeente overhalen de eindtijd van het toekomstige terras, nu gesteld op zeven uur 's avonds, later te maken.

Voor de buurt?

'De ongewenste komst van hotel, theater en café en het verdwijnen van de vroegere speeltuin en veel groen, waaronder 30 bomen, gaat de buurt niet snel vergeten,' stellen Snoek en Heeffe. Maar ook zij hopen op betere verhoudingen en een nieuw normaal. Die kans is het grootst als theater en café ook werkelijk een gebruikswaarde krijgen voor de buurt.

Wat betreft zijn Balkissoon Theater – waarom toch die naam? – heeft Balkissoon ambitieuze plannen: 'Natuurlijk zoek ik samenwerking met andere (culturele) instellingen. De IVCO heeft al een hele dag gebruik gemaakt van de zaal, van een andere school, onze buur Het Spectrum, gaan de eindvoorstellingen van groep 8 hier gespeeld worden. Ik heb contacten met de Rode Loper op School. En zo nog veel meer. En ja, de zaal is ook voor feesten en partijen.' 'Het café dat binnenkort opent gaat op den duur waarschijnlijk café-restaurant worden,' meldt Balkissoon. En die kerktributen bij de kerk en het rommeltje aan de achterkant, hoe zit het daarmee? 'Het rommeltje aan de achterkant is op gemeentelijke grond en voor het altaar en de andere kerkstukken zoek ik gegadigden, ik wil niet dat ze vernietigd worden.' #

Het kerkgebouw toen

tegen de plannen en tegen vergunningen gemaakt in zienswijzen en gerechtelijke procedures. Ze hebben zich weinig gehoord gevonden door eigenaar en gemeente. De gemeente had weinig begrip voor de bezwaren van buurtbewoners: waarom waren ze niet blij met een mooie invulling van de kerk, met een einde aan unheimische leegstand? Over de communicatie tussen eigenaar en gemeente wordt nogal verschillend gedacht. Buurtbewoners zien de gemeente zo'n beetje als handlanger van de eigenaar. 'Nergens en nooit is hem een halt toegeroepen, ook niet als hij zich overduidelijk niet hield aan randvoorwaarden die gesteld werden in vergunningen en afspraken.' De eigenaar zelf daarentegen is zeer ontevreden over diezelfde gemeente. Hij is erg tegengewerkt en opgehouden bij de ontwikkeling van zijn project. De stroperigheid van de ambtelijke en bestuurlijke processen die bij de gemeente zelf door moeten gaan voor zorgvuldigheid hekelt hij.

Vergunning

De fase waarin het er het meest om spande verschenen daarover in Dwars (2019, 2020) enkele artikelen. Sinds 2017

Demonen

In de Watergraafsmeer schreef ik mijn romandebuut, op veilige afstand van het stadsgedruis. Ik had de bovenwoning met beide handen aangegrepen. Een slordige dertig meter verderop woonde mijn zusje, ook bezig met haar eerste boek. Mooier kon niet. We begonnen samen een praktijk voor schrijfcursussen, maakten wandelingen door het lommerrijke groen en schreven op driehoog de demonen van ons af. Die van mijn zus waargebeurd. Schrijf je verleden op, zei ik. En zij herschreef daarmee haar drugsverleden. Ik gaf de demonen uit mijn jeugd een nieuw gezicht. Het effect even louterend. Als opnieuw geboren worden echt bestaat, dan gebeurde het daar in die door mensenhanden bedwongen polder.

Mijn nieuwe woning bleek een wonderlijk paleis met behang dat de vorige bewoonster begin jaren zestig speciaal uit Japan had laten importeren. Ik was blij dat ik het had laten zitten, de roze kelken tot aan het plafond in de wc en het toilet, de sierlijke pauwachtige patronen, in ieder vertrek een andere print. Ik voelde een band met deze mysterieuze vrouw, mevrouw Hemelrijk, wiens krulspelden ik die eerste weken overal terug vond. De kast vol gouden noppen middenin de hal een trofee uit de nachtclub op de Reguliersdwars die zij jarenlang bestierde.

De bevriende toneelschrijver uit New York die kwam logeren kon er niet van slapen. Overdag brandde hij kaarsen wanneer ik naar mijn werk was en draaide harde muziek. Het spookt hier, zei hij, en kocht een stroomstootwapen voor het geval dat. Niet veel later bleek hij psychotisch en een slechte vriend. Maar dat wist mevrouw Hemelrijk natuurlijk al lang. #

Eva Kelder, *schrijver / schrijfdocent*

8 jaar

Triing. Het is april 2023, de overbuurvrouw staat aan de deur. Of mijn dochter Jitte (8) bij de dodenherdenking op het Kastanjeplein namen wil voorlezen van gedepoteerde buurtgenoten. Ik beloof dat ik het zal vragen, maar temper de verwachtingen: herdenkingen hebben vooralsnog niet bepaald mijn dochters belangstelling. In de woonkamer tref ik Jitte aan achter een iPad, ik probeer tevergeefs haar aandacht te trekken. Als ik haar de vraag van de overbuurvrouw overbreng, kijkt ze even op. ‘Is daar ook publiek bij?’ ‘Ja, daar is ook publiek bij.’ ‘Dan is het goed,’ zegt ze. Enkele weken later is het zover. Het is de eerste warme lenteavond van het jaar. Op het Kastanjeplein hangt een serene sfeer. Een paar honderd mensen luisteren naar het Jiddische koor Hejmisj Zain. Buurtgenoten vertellen korte, individuele verhalen van enkele van de 2800 (!) Joden die tachtig jaar geleden uit de straten rondom het plein werden weggevoerd. Juist door de feitelijkheid van de verhalen – en de afwezigheid van grote, pompeuze woorden – maken ze indruk. Even is het stil. Dan klinken ineens overal namen en leeftijden. Kriskras bewegen de namenzeggers over het plein. ‘Clara Porcelijn, 26 jaar...’ ‘Simona Porcelijn, 8 jaar...’ Het ontroert me om mijn dochter de naam uit te horen spreken van een leeftijdsgenootje uit onze eigen straat. Anders dan Jitte zou Simona niet ouder worden dan 8, en sterven in Auschwitz. ‘Goed gedaan,’ zeg ik tegen mijn dochter als de ceremonie achter de rug is. ‘Ja hè!’ beaamt ze stralend. ‘Mag ik volgend jaar weer?’ #

Jaap Cohen, *historicus / biograaf*

Lex de Lang - Frankendael

Risico

Het verhaal gaat dat er eens een jongen was die als experiment een jaar lang niet de Javastraat uit is gegaan. Hij wilde aantonen dat alles wat een mens nodig heeft in de Javastraat is. De Javastraat is, met andere woorden de wereld. Al zou het nog mooier zijn als de jongen aan had willen tonen dat een mens helemaal niet zoveel nodig heeft. Omdat ik ergens om de hoek van de Javastraat woon, loop ik er gemiddeld twee keer op een dag doorheen. Iedereen die in Amsterdam woont, weet dat ik daarmee dus gemiddeld twee keer per dag mijn leven riskeer, maar om bij het experiment van de jongen te blijven: het leven heeft ook risico nodig, anders kan je het geen leven noemen. Een bevriend filosoof heeft weleens gezegd: als je risicoloos wil vliegen, moet je niet vliegen. U begrijpt dat dit citaat op werkelijk alles toepasbaar is, ik vul het wel even voor u in: wie risicoloos wil leven, kan beter niet leven. Met dit zinnetje is meteen duidelijk dat het alternatief een nogal harde conclusie met zich meebrengt. Dus: laten we het ervan nemen, nu het nog kan; onbevreesd de leukste straat van Amsterdam door. Het goede nieuws is dat daar alles en meer te vinden is, de beste baklava van de stad, de beste falafel, de beste zuurdesem, maar ook: veters, kleding, kaarsen, krasloten, sigaretten, fietsen, planten, drank, ijs, telefoons, koffers, parfum: u vraagt, wij draaien. Er is alleen één belangrijke ontbrekende factor: een arts. Al is dat wellicht precies waardoor de Javastraat als het leven voelt: een beetje risico alsjeblieft. #

Maartje Wortel, *schrijver*

1950 of 2050?

Sinds kort ga ik langs de deuren. Dat is even wennen. En het lucht op. Want zo kan ik, kunnen wij, in Oost, een verschil maken, opstaan tegen boze, angstige, machtige mannen als Donald T., Vladimir P. en Geert W. Echt! Deze ‘leiders’ spelen in op onze angst voor verlies van wat er is, van wat we kennen. Daarom beloven ze de wereld van 1950, zonder zorgen over immigratie of klimaatverandering. Ze doen het in hun broek als ze het moeten hebben over vooruitgang, over de wereld in 2050. De dan natuurlijk duurzame, circulaire en inclusieve samenleving vraagt om anders produceren, consumeren en verdelen. Anders leven. Hier durven deze mannen niet voor te gaan. Ze vrezen de weerstand, de offers die moeten worden gebracht omdat zo’n transformatie veel nieuws en dus onzekerheid met zich meebrengt. Daarom beloven ze dat we onze economie van zoveel mogelijk, zo snel mogelijk, zo goedkoop mogelijk, eindeloos kunnen laten groeien.

Flauwekul natuurlijk, maar ze winnen er nog wel verkiezingen mee. In Oost, in de Watergraafsmeer, kunnen we laten zien dat het wel anders kan. Hoe? Door te tekenen voor het warmtenet. Dat klinkt klein, maar het is groot. We gaan een verdere opwarming van het klimaat tegen, omdat we geen gas meer nodig hebben. Het is goed voor onze portemonnee, omdat fossiele energie uit Rusland, het Midden-Oosten, de Verenigde Staten, de komende decennia alleen maar duurder zal worden. Maar de belangrijkste reden: als we voor het einde van het jaar genoeg deelnemers hebben dan blijft het warmtenet van ons, van de 5000 betrokken huishoudens. Dan komt er geen commerciële partij om hier winsten op te strijken. Als we dit samen kunnen, we elkaar hierin vertrouwen, ontfermen we ons wel over 2050 en leggen boze, angstige machtige mannen het af. #

Jeroen Smit, *onderzoeksjournalist*

Maartje de Kort - Maria Sybilla Merianbrug

Een tuin in de Watergraafsmeer

Sinds we vijf jaar geleden van een dijkhuisje in een dorp ten noorden van Amsterdam verhuisden naar een huis twee hoog aan een drukke verkeersader in de Watergraafsmeer, zijn er twee zaken die we erg missen: de duik in de ringvaart aan het einde van de dag en een tuin. Zeker in het voorjaar doet dit gemis zich sterk voelen. Daar begon het voorjaar met de narcissen en de forsythia, gevolgd door de amandel-, kersen- en pruimenbloesem om te eindigen met de Paarse sering. Hier kijken we uit op bomen die lang kaal zijn en dan ineens groen worden. Pogingen om op ons dak een tuin te maken, zijn mislukt. Het dak ligt te hoog en te onbeschat, de Zuid-Wester wind maakt elk teer bloempje kapot.

Sinds kort hebben we een medicijn gevonden: het Volkstuinen-complex Klein Dantzig. Dat is op zich niet heel groot, maar omdat er zoveel kleine laantjes doorheen lopen, kun je er

eindeloos rondlopen. De tuinen zijn bijna zonder uitzondering van een enorme schoonheid. Geef de natuur zoveel mogelijk ruimte, lijkt het devies. Doe net genoeg om de verwilderde ring tegen te gaan.

De exotische naam draagt bij aan de magische uitstraling. We hebben haar te danken aan Hofstede Dantzig, een landgoed dat ooit naast het complex lag en werd opgericht door een koopman die veel zaken deed met de Hanze-steden aan de Oostzee. De tuinen zijn uit honger ontstaan. Tijdens de Eerste Wereldoorlog toen er veel te weinig voedsel was, gingen bewoners van de Watergraafsmeer zelf erwten, bonen en aardappelen verbouwen.

Nu willen we dus ook zo'n tuin. Er zijn nog wel zo'n driehonderd wachtenden voor ons. #

Pieter Klok, *journalist*

Museum

Alhoewel ik al bijna 62 jaar in de Watergraafsmeer woon stond mijn wieg niet in Amsterdam maar in de Purmerendse Overweerse Polder. Na de MULO ging ik in 1955 werken als telegrafiste in Amsterdam en ook wel eens 'te dansen', zoals wij in Purmerend toen zeiden, een beetje Westfries. Katholiek dansen, wel te verstaan, want de verzuiling was er toen nog volop. Bij San Marco, een parochiehuis van de voormalige Willibrorduskerk en voorloper van de disco, leerde ik mijn man Dolf Haen kennen (helaas in 2004 overleden, maar Haentje van de kroketten kent nog iedereen) en in 1963 gingen wij inwonen bij een ouder echtpaar in de Voltastraat. Daar is mijn liefde voor de Watergraafsmeer begonnen, al miste ik de luchten van het polderlandschap.

Die liefde werd groter nadat ik me begin 2005 aanmeldde als verhalenverzamelaar bij Geheugen van Oost. Door de verhalen en verhalenwandelingen kwam ik steeds meer te weten over de Watergraafsmeer en de liefde ervoor werd nog groter toen ik begin 2017, samen met Ron de Wit, de website www.vriendenvanwatergraafsmeer.nl maakte.

De Watergraafsmeer blijft voor mij toch een apart stukje Amsterdam, met een rijke historie en veel groen. Tot 1921 nog een zelfstandige gemeente. Begin 2020 kregen wij de mogelijkheid om onze droom, een Watergraafsmeermuseum, waar te maken in het nieuwe gebouw van het Sportparkbeheer Voorland/Middenmeer, Radioweg 76. Het is klein maar fijn, met mooie aanwinsten en nog steeds komen er nieuwe spulletjes bij, zelfs een gesigneerd shirt van Sjaak Swart! Het ziet er echt heel mooi uit en wij zijn er dan ook heel erg trots op. Kom eens langs, openingstijd iedere zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur of op afspraak: vriendenvanwatergraafsmeer@gmail.com.

Jo Haen, *schrijft over historie van Watergraafsmeer*

Het zoemt in Oost

De warme zonnestralen raken het asfalt en de terrassen van het Badhuis en de Ysbreeker vullen zich met mensen. Ze knopen hun jas los en keren hun gezicht naar de zon. De iepen bloeien al vroeg in het voorjaar en met een zuchtje wind sneeuwt het in de Balistraat. Ik fiets door Park Frankendael en zie het ooievaarskoppel ongestoord hoog boven de kinderspeelplaats scharrelen. Dit is mijn Oost en wat is ze mooi.

De lentemaanden betekenen niet alleen een lekkere temperatuur en langere dagen. Er waait een frisse energie die de winterse traagheid verdrijft. Schrijvers nemen hun notitieboekjes mee naar buiten, vriendengroepen dromen hardop over nieuwe plannen en ondernemers brainstormen over hun volgende start up. De stad zoemt en het zijn niet alleen de bijtjes.

Het was dus niet toevallig dat rond deze tijd vier jaar geleden mijn idee onstond voor een wandelgids over Oost. Het moest een ode worden aan het door mij zo geliefde stadsdeel. Ik groeide op in de Watergraafsmeer, fietste naar mijn middelbare school aan de Nobelweg en woonde daarna met veel plezier in de Indische Buurt waar ik de Javastraat en het Timorplein zag transformeren. In negen wandelingen leid ik je door de wijken van Oost en en passant vertellen Aaf Brandt Corstius, Herman Koch en Hans Sibbel over hun favoriete herinneringen.

Misschien komt het door het licht, dat helderder is of door de lucht, die beloftevol ruikt. Hoe dan ook, het geeft ons een mooi excuus om opnieuw te beginnen. Open de ramen, trek de wandelschoenen aan en trek erop uit. Het avontuur wacht en waar kan je beter beginnen dan in ons eigen Oost, het mooiste stadsdeel van Amsterdam. #

Lucy Deutekom, *schrijft wandel- en reisboeken*

Tweedehands is goedkoop en hot

Tekst en foto's: Jaap Kamerling

Kringloopbedrijf *De Lokatie* is met ruim 28 jaar net iets ouder dan onze buurtkrant. Maar Dwars zette de afgelopen 25 jaar regelmatig de schijnwerper op de onderneming die jaarlijks 400 voetbalvelden met bos aan CO2 uitstoot helpt besparen. Hoe staat *De Lokatie* er nu voor?

Remco Ultee begeleidt elke dag kleurrijke werknemers

‘Alles nieuw kopen, daar kunnen we echt niet mee doorgaan.’ Dat zegt influencer Roosmarijn Koster op haar YouTube kanaal. Zij wil kijkers bewegen de ‘veiligheid’ van de bekende kledingzaken in te ruilen voor avontuurlijk grasduinen bij zaken als de Kringloop. ‘Je kunt er met weinig budget heel hot uitzien, en je draagt tegelijk bij aan een mooi circulair systeem van hergebruik.’ Er zijn aardig wat plekken in Oost die bewijzen hoe hot tweedehands of vintage zijn.

Zin in je werk

We praten met Remco Ultee van de vestiging Eerste Oosterparkstraat 236. Hij werkt al een jaar of zes met veel voldoening als werkbegeleider/jobcoach bij *De Lokatie*. Remco heeft zelf de studie Communicatie gedaan en daarna een tijdje in de ICT gewerkt maar dat gaf hem te weinig werkvreugde. Hij ging op zoek naar meer zingeving in het werk en doet nu de werkbegeleiding bij Kringloopwinkel Oost met veel plezier. ‘We bieden hier mensen met een beperking en met afstand tot de arbeidsmarkt een leuke baan zonder veel stress en onder begeleiding.’ We zien om ons heen heel kleurrijke werknemers, die bovendien niet op hun mondje gevallen zijn, zo valt me op. Ook hun ‘baas’ krijgt af en toe de volle laag maar dan op een grappige en opbouwende manier.

Drie vestigingen

Hergebruik en je hip maar voordelig kleden in vintage, het is helemaal in. Waarom een duur nieuw colbertje kopen als je een heel origineel exemplaar kunt vinden aan de Eerste Oosterparkstraat? En waarom duur, nieuw glaswerk gekocht als je prachtige, opnieuw te gebruiken glazen kunt kopen voor een kwart van de prijs? *De Lokatie* staat niet op zichzelf; het kringloopbedrijf heeft drie vestigingen in Amsterdam.

Wijnglazen voor kwart van de prijs

De grootste winkel, de *Flagship store*, zit in Noord aan de Distelweg 85. Verder is er een tijdelijke winkel in de Bowling op het Buikslotermeerplein. Vanwege bouwontwikkelingen is het sorteercentrum recentelijk verhuist van de Asterweg naar de Houthavens aan de Archangelkade 7B. Er zijn plannen dit centrum uit te bouwen tot een circulair Ambachtscentrum.

Gratis schenken

Hier in Oost kijk ik mijn ogen uit als ik rondstruin. Er zijn kasten met leuke koffiekopjes, borden, vorken en messen. Ik zie een kast met koekenpannen, een stellage met lampen en lampenkap-

pen. Hele rekken met bont gekleurde jurkjes in gedurfde dessins. Maar ook rekken vol langspeelplaten en cd's vanaf de opkomst van de popmuziek, toen veel klanten van nu hun eerste lp'tje of singletje met nummers van de Beatles kochten. Je komt ogen te kort. De prijs van de spullen is in principe ongeveer een kwart van de nieuwwaarde. Nu ik verder kijk, zie ik zelfs mooie wijnglazen voor 50 cent per stuk. Dat is misschien nog wel voordeliger. Al die gebruikte spullen kunnen op afspraak, telefonisch of via de site, gratis met een vrachtwagen worden opgehaald, je schenkt ze wel zonder enige vergoeding. Ook kun je zelf een doos ophalen, waarin je de spullen, die je wilt doneren, kunt vervoeren.

Zonder winstoogmerk

Ik vraag hoeveel mensen er nu hier aan het werk zijn. Volgens Remco Ultee op het moment van spreken een stuk of zes. ‘Maar over een hele dag rouleren er wel een stuk of twintig à dertig, want de meeste mensen werken parttime, vaak een dagdeel. We werken samen met maatschappelijke organisaties als Cordaan, Mentrum en HVO Querido. Daar passen wel tien verschillende regelingen bij van dagbesteding tot Wajong. We zijn aangesloten bij de branche van kringloopbedrijven en onze medewerkers ontvangen voor hun werk salaris volgens de officiële cao. Het minimumloon is de laatste jaren flink gestegen. Evenals trouwens de kosten voor energie, huur van gebouwen en vervoer. We werken zonder enig winstoogmerk en alle opbrengsten worden weer geïnvesteerd in het bedrijf zelf.’

Zelf bouwen

Van manager Menno Hoekstra begrijpen we, dat de toegenomen kosten wel gevolgen kunnen hebben voor het aantal mensen, dat aan werk geholpen wordt maar *De Lokatie* kan zelf nog steeds goed draaiend gehouden worden. Menno: ‘Anders dan bijvoorbeeld in de stad Den Haag, waar faillissement dreigt voor het Kringloopbedrijf van de Schroeder-groep. *De Lokatie* moet vanwege woningbouwontwikkelingen zijn hoofdvestiging op de Distelweg op termijn verlaten. Het is ondoenlijk betaalbare bedrijfsruimte te vinden,

die ook nog goed te bereiken is voor onze klanten en medewerkers. Maar nu doet zich de mogelijkheid voor om zelf een pand te gaan bouwen waardoor het voortbestaan van de organisatie gegarandeerd lijkt en er ruimte blijft om nog meer mensen betaald in dienst te nemen.’

Sorteren en schoonmaken

Krijgen jullie subsidie? ‘Nee maar indirect in zekere zin wel omdat we compensatie krijgen via allerlei regelingen voor werk van mensen met een beperking. Maar we hebben zelf een goede omzet. Alleen hier in Oost wel 3½ ton per jaar maar daar staan ook hoge kosten aan huur tegenover.’ Ik vraag of sommige spullen, die hier binnenkomen niet nogal viezig zijn. Remco: ‘Ja dat komt natuurlijk wel voor maar alles wordt eerst gesorteerd en goed schoon gemaakt.’ En wat is het raarste dat je ooit tegen kwam onder de opgehaalde spullen? Remco: ‘Een urn met as van een overledene, dat zat zomaar ergens tussen.’

Alles moet eerst schoon

Verrassing

En de inzamelingsproductie in onze drie vestigingen is indrukwekkend. Bijna 1.5 miljoen kilo aan spullen per jaar met als CO2 besparing 2168 ton. Goed voor meer dan 400 voetbalvelden per jaar aan bos en met een vrachtwagen 172 keer de aarde rond rijden. Heel mooie cijfers, die zeker zullen stimuleren ook eens langs te gaan in de Eerste Oosterparkstraat of zelf wat tweedehands spullen aan te bieden. Je kunt ook cadeaubonnen kopen, waarmee je jarige vrienden kunt verrassen om eens een kijkje te komen nemen en wat tweedehands aan te schaffen. #

De winkel aan de Eerste Oosterparkstraat 236 is van maandag t/m zaterdag geopend van 10.00 tot 17.00 uur. Of bel 020-4631115, mail info@delokatie.org

Niet nieuw, niet duur, wel origineel

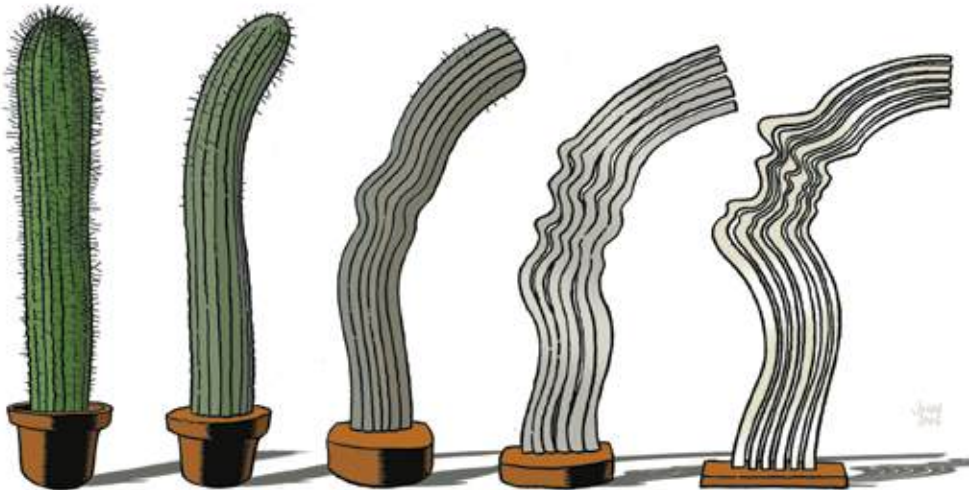
Dwars(e) tekeningen

Tekst en afbeeldingen: John Prop

Sinds 1997 ben ik als illustrator werkzaam voor *Dwars door de Buurt*. Daarmee ben ik de medewerker met de meeste ‘dienstjaren’. Dat ik het al zo lang volhoud heeft er ongetwijfeld mee te maken dat de redactie mij altijd veel vrijheid heeft gegund. En wat is er nu mooier dan je eigen werk door de hele buurt verspreid te zien? Ter gelegenheid van dit jubileumnummer een terugblik in twaalf plaatjes.

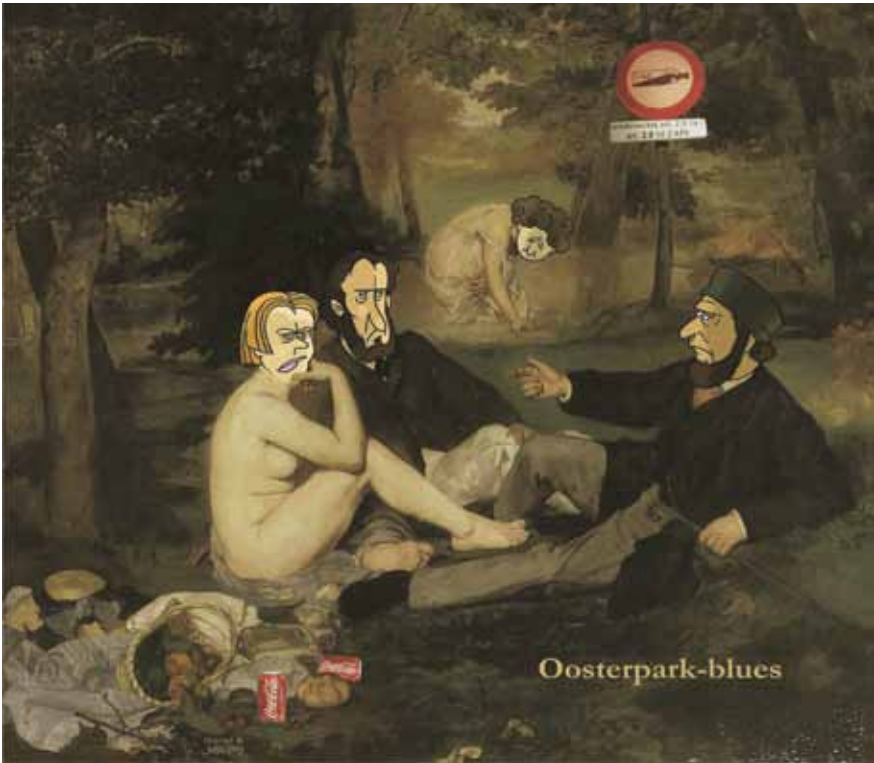
Uitvaartmuseum (2003) – In 1997 vroeg toenmalig hoofdredacteur Martien van Oorsouw me om tekeningen te maken voor op de onderste helft van de achterpagina van de Dwars, als een soort visuele column. Dat heb ik zo’n tien jaar gedaan. Deze tekening was naar aanleiding van de opening van het Uitvaartmuseum (nu Tot Zover geheten) op begraafplaats de Nieuwe Ooster. De eerste jaren was de Dwars nog grotendeels in zwart-wit; in 2004 werd dat full color.

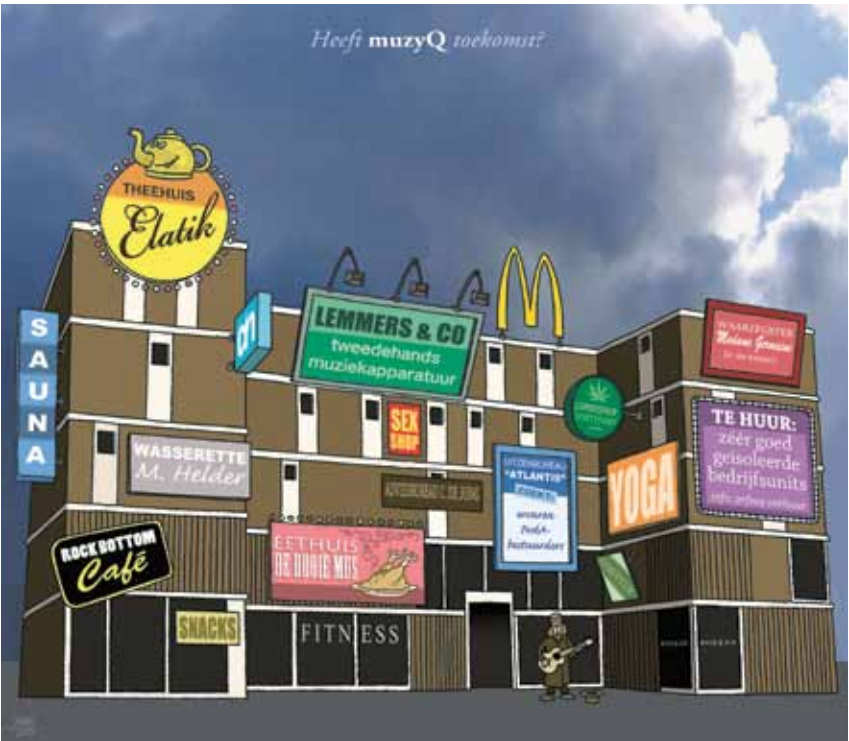
De Schreeuw (2006) – Na de gruwelijke moord op Theo van Gogh werd besloten dat er een herdenkingsmonument moest komen. Twee jaar later kwamen de plannen naar buiten: het werd niet, zoals velen dachten, een grote cactus maar het dramatische De Schreeuw van Jeroen Henneman.

Dierenontmoetingsdag (2009) – In 2007 kreeg de Dwars een nieuwe vormgeving en verhuisde ik naar de voorpagina. In overleg met de redactie wordt een onderwerp gekozen dat een aansprekende voorkant moet opleveren. Heel af en toe is dat onderwerp er zelf niet zo blij mee, zoals in het geval van de organisatie van de zgn. Dierenontmoetingsdag in de muziekkoepeel van het Oosterpark: men vond de tekening veel te plat. Achteraf gezien zit daar wel wat in.

Oosterpark-blues (2009) – Zo nu en dan wissel ik mijn reguliere ‘klare lijn’-tekenstijl af met een andere, wat meer grafische aanpak. En heel soms met een collage, zoals deze sombere prent waarin het eerst zo gezellige *Dejeuner sur l’herbe* van Edouard Manet danig wordt vergald door een alcoholverbod.

Heeft musyQ toekomst? (2010) – Muziekcentrum musyQ (het tegenwoordige Q-Factory) ging uiterst moeizaam van start, ondanks de miljoenen die het stadsdeel erin stopte. Hoe het tij te keren? Deze tekening gaf alvast een voorzet. Met verwijzingen naar onder meer toenmalig directeur Lemmers en de verantwoordelijke bestuurders Elatik en Princen.

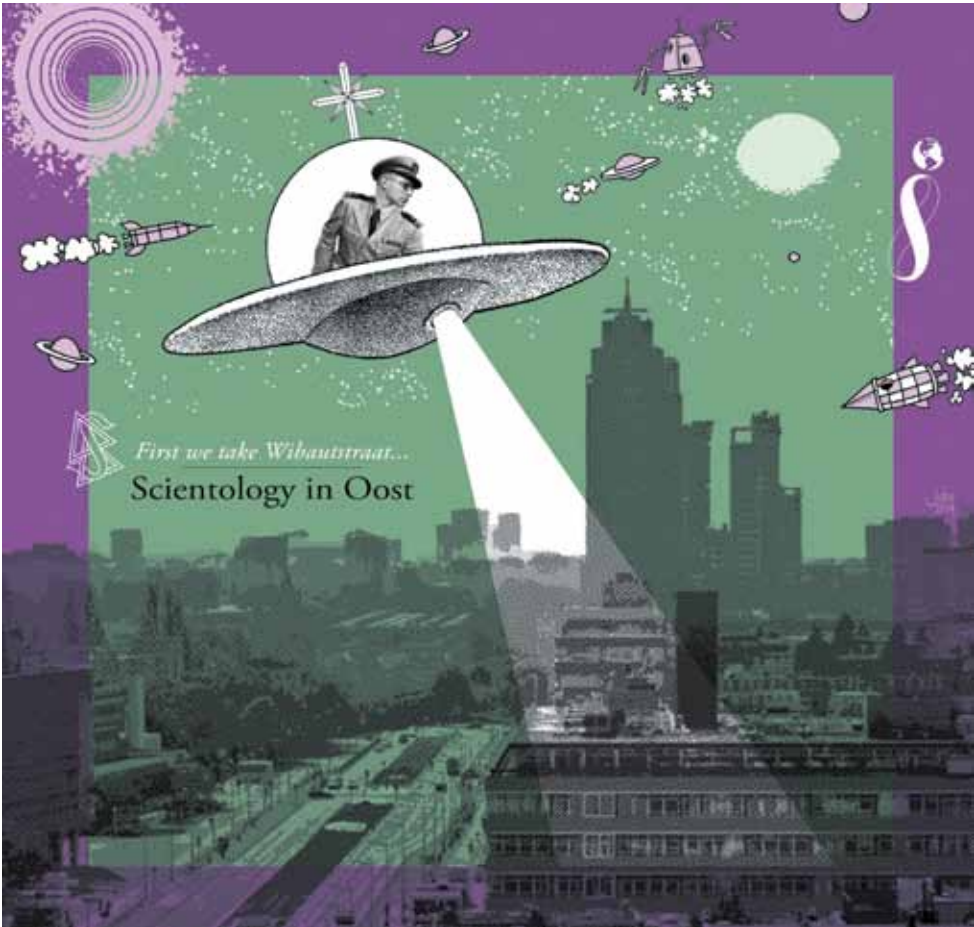
Het filosofisch spreekuur (2010) – Deze tekening is lekker simpel: een mooi contrast met het high brow onderwerp.

Verdubbeling Oosterpark (2012) – De aangekondigde ‘verdubbeling’ van het Oosterpark gecombineerd met het alcoholistenprobleem. Dit behoort tot mijn favoriete Dwars-tekeningen.

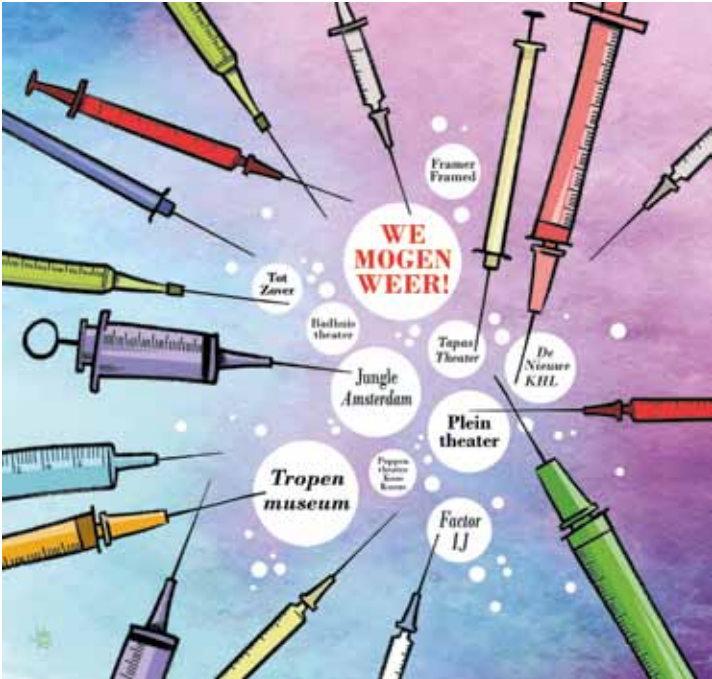
De verzelfstandiging(?) van het CBK (2012) – Het stadsdeel zat in zijn maag met het Centrum Beeldende Kunst aan de Oranje Vrijstaatkade. Het faciliteren van kunst is immers ‘geen overheidstaak’ (waarom eigenlijk niet?). D’66-wethouder Jeroen van Spijk opperde het idee om de hele collectie voor het symbolische bedrag van één euro aan een commerciële partij over te doen. In die tijd lag de Dwars nog in stapels in de hal van het stadsdeelhokkantoor, maar deze editie werd door communicatiemedewerkers zo snel mogelijk weggehaald.

Scientology in Oost (2014) – De Scientology-sekte opende haar nieuwe Amsterdamse hoofdkwartier aan de Wibautstraat. In deze prent wordt het verleden van Scientology-guru L. Ron Hubbard als derderangs science fiction-schrijver en de expansiedrift van zijn ‘kerk’ op de hak worden genomen. Het duurde niet lang of ik kreeg een héél boze brief van een aanhangster.

Johan Crujff (2016) – N.a.v. de dood van ‘de beste voetballer ooit’ verschenen overal tekeningen met het nummer 14 erin verwerkt. Het duurde even voordat ik daar een eigen draai aan wist te geven. Ook deze illustratie leverde enkele reacties op, maar die waren zoals te verwachten een stuk vriendelijker.

We mogen weer! (2021) – Soms duurt het maken van een Dwars-tekening een hele dag, maar deze was in een uurtje gepiept. Het gelukkige gevoel dat we na de lockdown weer ‘normaal’ naar de film of naar het museum mochten straalt er wat mij betreft dan ook vanaf.

Christiaan Huygensplein (2022) – De langlopende straatnamen-rubriek in de Dwars heeft meerdere tekeningen opgeleverd, waarvan deze de laatste was. De geel-blauwe band voegde ik op het laatste moment toe als verwijzing naar de nationale vlag van Oekraïne, dat niet lang daarvoor door Rusland was aangevallen. #

28 quizvragen over ...

We trakteren de lezer zelden op een quiz, een puzzel of iets dergelijks. Deze jubileumeditie vormt de uitzondering. Weten, raden, redeneren, een systeem ontdekken of opzoeken (oost-line of oude Dwarsen), er zijn vele wegen die naar de goede oplossing leiden. Via de mail ingezonden goede oplossingen kunnen zo maar een aantrekkelijke prijs ter waarde van € 25,- opleveren. Er wordt geloot.

Hieronder vindt u 28 koppen uit de laatste 28 nummers van Dwars. U moet kiezen uit drie antwoorden. Die antwoorden geven kort onderwerpen aan die alle drie in het betreffende nummer van Dwars aan de orde kwamen. De letter bij het volgens u juiste antwoord brengt u over naar het vakje – één van de 28 onderaan de pagina - onder het cijfer dat correspondeert met de vraag. Alles is netjes op volgorde. Het te vinden eindantwoord is een kop in dit jubileumnummer Dwars 250. Stuur uw oplossing naar dwarskrant@gmail.com o.v.v. quiz.

Een voorbeeld.

1) Oudste school van Oost vernieuwt weer – Dwars 243
Mogelijke antwoorden:
K Over College de Meer
R Over Yuverta
D Over de WSV (Watergraafsmeerse School Vereniging)
Het juiste antwoord is R. In vakje 1 zou dan de R komen.

- 1 Lang leve de vergrijzing - 249
D Nieuwe sportschool Nestor Gym
J Fit for free
Z 4x wereldkampioen powerlifting Ina Koolhaas

2 Spreken vanuit het hart - 248
A Waarachtige Verhalen, over De Nieuwe Ooster
O Voorstelling Leven in je buurt
E Poetry of the people, tentoonstelling Wereldmuseum

3 Het zijn bijzondere tijden - 247
K Column stadsdeelbestuurder Jan-Bert Vroege
- T Column Jim Jansen
P Tentoonstelling Vrouwen van Amsterdam – een ode

4 ‘Tedere dag is een feestje’ - 246
L Natuurkundige Marcel Merk over de oerknal
R Buurtblaffer met Regien en Jaap
W Gebedsgroep in kerk De Bron

5 Danse Macabre - 245
I Kunst: Tussen Beeld en Beweging in de Muiderkerk
E Interview met Peter de Wit over de Dood en de Lach
A Verhaal van Melissa Plomp

- 6 De dag is een appel - 244
N Jim Jansen spreekt Jaap Boots
F Straatschilder Louis Visser
C GFT

7 Niet over rozen - 243
H Afscheid van (buurt)garage Lux
S Wijkagent Dolf over het Oosterpark
T OAR over o.a. Villa des Roses

8 Creativiteit en kunst goed voor je brein - 242
I Odensehuis
E Eiwerk
U Meester Sanjay Ram van Montessori Lyceum Oostpoort

9 Je beleeft de stad op straat - 241
R Bredewegfestival
N Wijkagent Dolf Dijkstra
S Stadsdeelbestuurder Zeeger Ernsting

10 Slecht geregeld allemaal? - 240
A Column Justus van Oel
E Albert, vrijwilliger bij Cliëntenbelang
O Het Amsterdams Buurt Film Festival (ABFF)

11 Als we wisten wat we deden... - 239
K Christiaan Bernard Tilanus, zoon en kleinzoon
L Jim en Dolf Jansen
R Docent repareert witgoed van voedselbankklanten

12 Groeiende ongelijkheid - 238
K 100 jaar Betondorp
S Europese Literatuurprijs 2023
T Jeroen Koster van !Woon Oost

13 Is het hoogste het beste? - 237
A Rode Loper op School
E Verhaal Melissa Plomp
I Ex-directeur Jessica Jensen van havo de Hof

14 Thuis onder het spoor - 236
J Beeldend kunstenaar Jeannet Klement (o.a.)
B Laterna Magica op IJburg bestaat 15 jaar
T Buurtgroep Roze Stadsdorp Oost

15 Buren vertellen hun verhaal - 235
D Caveau ‘78
L Platform Transvaal
S Verpleeghuis De Open Hof

16 De beer kan weer los - 234
R Zanne Swinkels van het Bredewegfestival
D Heropening Oosterparkhuis
G Open dag bij Nieuwland

17 Mens! - 233
T Afifa Tadmire: voorzitter De Bloem
D Rode Loper op School in Factor Y
M Bronzen portretkop van August Willemsen

18 Van armoede kun je geen vrij nemen - 232
A Prachtvrouw en Odensehuis
W Stichting Veerkrachtig Betondorp
K Servicepunt Jerusalem van Dynamo

19 Harde & haute cuisine - 231
R Teuntje Klinkenberg over Keramiekmuseum

- F Janneke Siebelink kookt in ZorgHerberg Oostpoort
S Huiskamertheater van Blonde Bizon

20 Samen op pad - 230
S Michelle van Iersel van het Odensehuis
R Gerdy Schaart: Betekenisweek
M Steve Bikoplein

21 Meetprecisie met een knipoog - 229
R Geleerde Ehrlich van de Ehrlichstraat
N Talententent van Dynamo
G Familiezaken: opticien Stork

22 Altijd al zwaaien naar de mensen - 228
A Vrachtwagenchauffeur via het Leger des Heils
O Verhaal Melissa Plomp
E Familiezaken: gebroeders de Winter

23 Een andere manier van consumeren - 227
L Repaircafé in het Karnhuis in Betondorp
B Het Faire Oosten
R Etensresten: klimaatontwrichting

24 Wereld zonder haast - 226
L De Minox Files van Mark van den Brink
T Kringloopwinkel De Locatie
E Column stadsdeelbestuurder Rick Vermin

25 Er is geen betere buurt om een hartstilstand te krijgen - 225
A 30 jaar Linnaeus Boekhandel
N Levensboek Strippoker en pepermint van Jaap Kamerling
E Een zinvol leven van Fokke Obbema

26 Het thuisgevoel - 224
V Column Ivar Manuel
W Theater Veder in het Brinkhuis
L Column Justus van Oel

27 Springplank voor jong talent - 223
A Mike's Badhuistheater
E Tapas Theater
I Nieuwe KHL

28 Verzamelaar van levensverhalen - 222
N Ansje Visser
R Muntenman Toon Borst
G Abel de Lange & the Bayou Mosquitos

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14		15	16	17	18	
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

cursus bridge voor beginners

♣ uitdagend ♦ gezellig ♥ in de buurt ♠ samen

start september 2025
inschrijving nu geopend

Op maandag 8 september 2025 start een nieuwe cursus ‘bridge voor beginners’ van elf avonden, steeds van 19:30 tot 21:30 uur, steeds op maandag.

Je kunt alleen komen, of samen met iemand anders. Ervaren docenten geven de lessen onder het motto: bridgen is samen plezier hebben.

Informatie en inschrijven: bridgecursus.oost@gmail.com

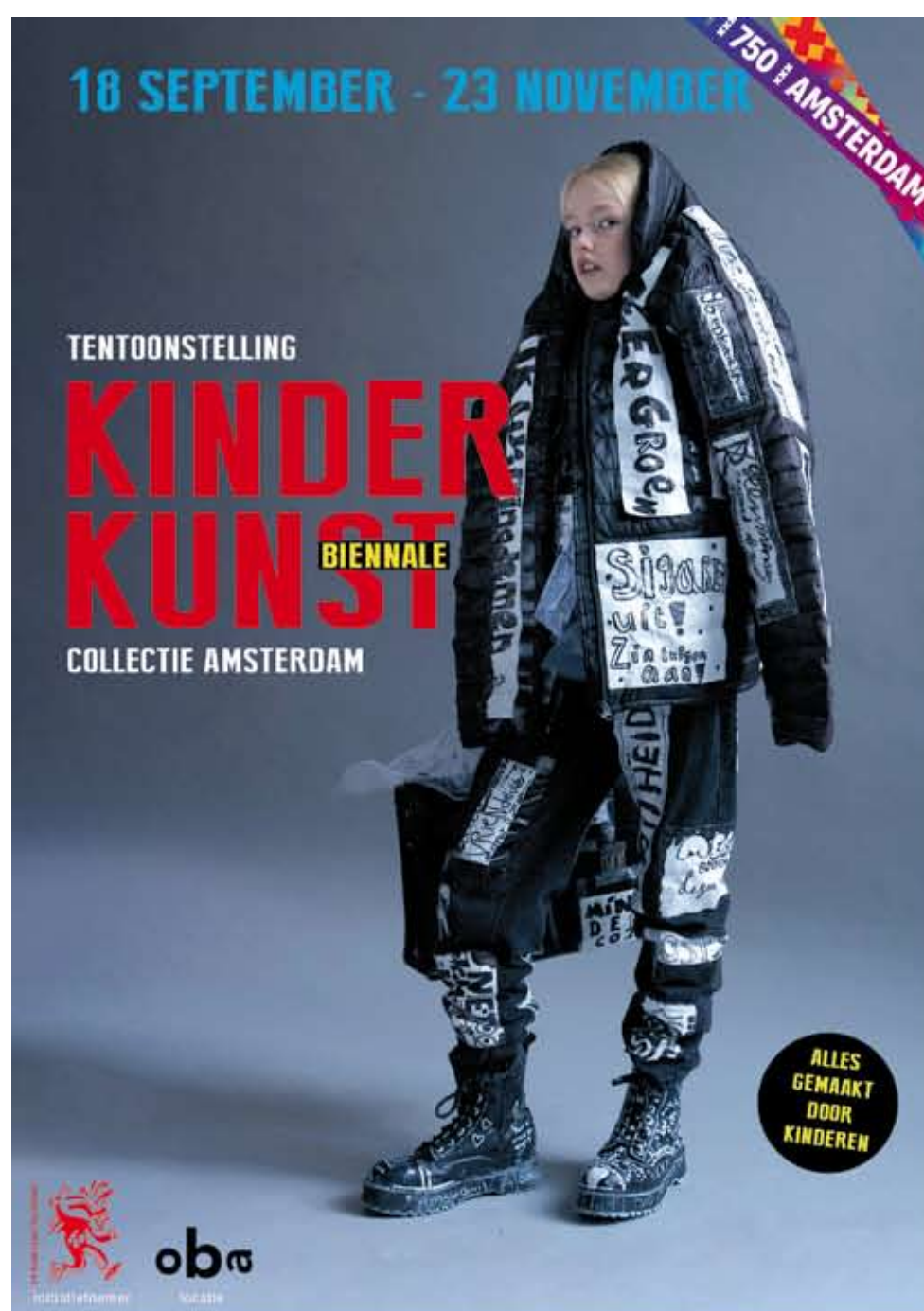
Plaats: café Genieten (Oranje Vrijstaatplein 2, op de hoek bij Stadsdeelkantoor Oost). Kosten: € 70,00 (inclusief lesboek). Met stadspas half geld. Organisatie: Bridgevereniging Himbak uit Amsterdam Oost.

HET
LEVEN
IS
GEEN
PIEPJESTEST

'Het leven is geen piepjestest'
is een uitspraak van leerlingen van basisschool De Meer.
Niets missen? Houd onze social media-kanalen in de gaten
voor alle updates met betrekking tot de KinderKunstBiënnale.

KINDERKUNSTBIENNALE

Collectie Amsterdam

Amsterdam is jarig en namens heel veel kinderen geven we de stad een cadeau: Collectie Amsterdam! Een sprankelende collectie vol kinderkunst, bestaande uit levensgrote mensfiguren, mode, accessoires, poppen, een dansfilm en nog veel meer krachtige statements.

Collectie Amsterdam wordt gepresenteerd op de KinderKunstBiennale. Met deze tentoonstelling laat Stichting Kunsteducatie De Rode Loper op School zien wat kunsteducatie doet met kinderen: het verbindt, maakt nieuwsgierig en brengt kunst dichtbij. Kinderkunst krijgt hier een serieus podium. Alles wat er te zien is, is bedacht én gemaakt door leerlingen van Amsterdamse basisscholen.

Duurzaamheid en identiteit vormen de uitgangspunten. De tentoonstelling toont de blik van de jonge generatie op de wereld, met een hedendaagse kritische draai, met humor en een knipoog naar de gevestigde modewereld. De collectie zit vol boodschappen en persoonlijke verhalen. Met een grote vindingrijkheid komen de kinderen met frisse ideeën.

Creatief hergebruik van materialen vormt daarbij de rode draad. Gebruikte shoppers en puinzakken transformeren tot catwalkwaardige creaties en aluminium serveerschalen tot statementringen. Van knuffels uit de kringloop of een afgedankte piano zijn levensgrote mensfiguren gemaakt.

Al creërend denken de kinderen na over de effecten van overconsumptie via fast-fashion en hoe dit ook anders kan. Vervolgens komen zij met een krachtig antwoord: persoonlijke kledingstukken, gemaakt van afgedankte materialen en verrijkt met een boodschap voor de stad. De tentoonstelling gaat ook over burgerschap en toont kettingen met krachtige amuletten, een stoere riem vol stadse dieren, medailles voor ereburgers, een vrijheidsketting vol paradijsvogels en mode die in het teken staat van Ketikoti.

Laat je meevoeren in de wereld van deze jonge makers en verwonder je over hun inventiviteit. Hier zie je alvast een voorproefje: welkom op de KinderKunstBiennale 2025.

KINDERKUNSTBIENNALE 2025 - COLLECTIE AMSTERDAM - 18 SEPTEMBER T/M 23 NOVEMBER 2025 - OBA OOSTERDOK - GRATIS TOEGANG

Dit is mijn hand, teken hier de jouwe

Denim Dokters

Scheuren, rafelen, knippen, knopen: de Denim Dokters opereren op verschillende scholen tegelijk. Onderzoek elkaars wereld via stof en stift! Schrijf vragen aan elkaar en teken jouw hand naast die van een ander. 'Ik kom uit Marokko, en jij?' Ontdek dat verschillen elkaar soms juist aanvullen. Elke jeans wordt ontrafeld, weefselonderzoek

leidt tot nieuwe ontdekkingen. Wat gebeurt er als je een spijkerbroek 'ontleedt' tot de essentie, het geraamte?

Knopen, zakken, riemlussen en broekspijpen krijgen een nieuwe rol – op z'n kop, binnenstebuiten of als iets totaal nieuws. In handen van de Denim Dokters ontstaat een

blauwe garderobe die bij iedereen past. Zelfs het kleinste stukje stof wordt hergebruikt. Samen gaat het designteam op de foto, van top tot teen in denim! Vele handen houden het denim doek omhoog, de camera klikt... het resultaat maakt alle Denim Dokters trots.

Mensenkinderen worden kunst

Mens

IJzerdraad, gaas, schuim, papier, panty's en gips. De opdracht is om daar een compleet skelet van te maken, inclusief organen. Levensgroot en levensecht. Vanuit deze basis gaan de kinderen aan de slag met het maken van een fantasie-mensfiguur, elk met een ander restmateriaal zoals hout, karton, leer, plastic, takken of oude computeronderdelen. Het resultaat is een bonte stoet van vijftig unieke mensfiguren – manskijk en vol karakter.

Wat opvalt is de enorme variatie in materiaal en vorm. Ondanks alle verschillen is er één rode draad: mens-zijn. Herkenning en verbondenheid staan centraal. Zelden krijgen kinderen de kans om zó groot en met zoveel gereedschap te werken. Samenwerking is de sleutel: ze leren omgaan met elektrisch gereedschap en verbindingstechnieken, verdelen taken, plannen hun proces en laten zich inspireren door kunstenaars die buiten de lijntjes kleuren.

Ik wil springen in het groen!

Dierbare Tas

Het personaliseren van een schoolrugzak is van alle tijden. Zelfgeknippte patches met tekstvolkjes maken 'm extra dierbaar. Dit exemplaar staat vol noodkreten van Amsterdamse stadsdieren. De Artis-giraf maakt zich zorgen of er wel genoeg bomen zijn om blaadjes te kunnen eten. Spinnen zoeken in de drukte van de stad naar rust en duisternis. En een vis maakt zich druk om de aanhoudende droogte. 'Waar is het water? Ik lig hier...'

Als je de schildpad draagt, weet je: rustig aan!

Statement Rings

Wat zegt jouw ring over jou? In dit project worden oude aluminium serveerschalen omgetoverd tot glimmende statementringen. Van waardeloos materiaal naar kostbaar kleinood: deze mini-kunstwerkjes vertellen iets over de maker. Om op zo'n klein

oppervlak een heel verhaal te vertellen, vereist creativiteit, aandacht en precisiewerk. Elk sieraad is een kleine boodschap – vrolijk, dromerig, liefdevol of grappig.

Mijn pop heeft twee moeders

Een Pop zoals Ik

Ellen Brudet, ofwel tante Pop, is oprichtster van Colourful Goodies, een kleine winkel met grote idealen. Lange tijd was er weinig tot geen diversiteit te vinden in speelgoed. Terwijl volgens tante Pop elk kind het recht heeft op speelgoed om zich mee te identificeren. In haar poppenwinkel zijn dan ook allerlei soorten poppen verkrijgbaar: met kort en lang haar, met een hoofddoek, albinisme, vitiligo en met het syndroom van Down. Tante Pop gaat met de kinderen

in gesprek over diversiteit: wat betekent dit eigenlijk? En hoe zou jouw eigen pop eruit zien? De opdracht: maak een pop die voor jou speciaal, van schuimrubber, lapjes en draad.

'Mijn pop draagt allemaal zwembroeken'. En daar, een pop die altijd op blote voeten loopt. En dan nog één: een pop die hetzelfde krullende haar heeft als degene die hem maakte. En heb je weleens een pop met vier armen gezien? Super handig!

Roekoe! Waar is mijn doekoe?

Puinzak Couture

Toet toet! Flatsss-poep! Tramgeroffel... Wat als een simpele puinzak verandert in een persoonlijke plattegrond? Stadsgeluiden, voorbijrazend verkeer, een duif op het dak – de kinderen vangen het stadsrumoer in woorden en zetten het in graffiti-stijl op hun puinzak. Daarna: de stilte van hun eigen plekken. Teken in doodle-stijl een denkbeeldige plattegrond van waar jij je thuis voelt. Is dat de speeltuin, oma's balkon, dat ene muurtje om op te zitten?

Dik versus dun, zwart tegenover wit: onverwachte grafische effecten duiken op tussen de letters en lijnen. Van puinzak tot pronkstuk. En dan gebeurt het: de zak gaat aan. Een transformatie – wat eerst plat was, krijgt vorm en wordt couture: uniform en toch uniek.

Dat vraagt om echte modeshoot! Stoere poses, petten met karakter, volgetekende schoenen: mode als uitdrukking van wie je bent, waar je vandaan komt én wat je hoort als je goed luistert.

Sigaret uit, zintuigen aan!

Protest Mode

Wat geef jij de jarige stad mee? Waar maak jij je zorgen over? Wat moet er anders in Amsterdam? Schrijf het op. Draag het uit. In dit project wordt kleding een spandoek en de catwalk een protestmars. Statements worden letterlijk op leer en stof gezet – met lakmarkers in dikke, rake lijnen. Wat je vindt, staat nu zwart op wit. Van maatschappelijk tot persoonlijk,

boos of hoopvol: elk kledingstuk vertelt een verhaal dat gezien mag worden.

Loop mee. Kijk goed. Lees wat er leeft. Een afgedankte conducteurstas verandert in een statement-stuk – wie 'm draagt, durft zijn boodschap te laten zien. Pufferjassen schreeuwen het van

de daken. Petjes eisen aandacht. Veterlaarzen zeggen waar het op staat. Als afsluiting gaan de kinderen zelf op de foto in hun protestgarderobe. Stoer, krachtig, recht de lens in. Klaar voor de toekomst – met een krachtige boodschap op hun mouw.

Mijn ketting beschermt tegen boze vissen

Ketting met Amulet

Elk amulet heeft zijn eigen krachten. Al sinds mensenheugenis maken én dragen we 'kracht-kettingen' vol symboliek. Verwonder je over deze eigentijdse amuletten, die je kunt dragen op belangrijke momenten: voor moed, geluk of gewoon een goed humeur. Wie weet brengt de ketting je wel geluk bij een spreukeur, wijsheid bij het nemen van

een moeilijk besluit of mag je als jarige de klasse-ketting even om als er voor je gezongen wordt. Kracht klei je zelf!

Dit wil ik aan als het regent met Koningsdag!

Poncho Lab

'Jouw Amsterdam, jouw poncho!' Dat was de opdracht die het duurzame Amsterdamse modemerkt Rainkiss een schoolklas gaf. Met lakmarkers tekenden de kinderen dessins op echte Rainkiss-poncho's. In de kleuren van Amsterdam brachten zij hun kijk

op de stad in beeld, van favoriete plekken tot persoonlijke herinneringen. Trotseer de regen in stijl met de stroopwafelfiets-poncho of een artistiek exemplaar met de Amsterdam Arena of Artis erop.

Ik wil ook modeontwerper worden

Makandra

Makandra betekent samen. Een toepasselijke naam voor een internationale uitwisseling tussen De Rode Loper op School en Plantage Frederiksdorp, via schoolklassen uit Amsterdam en Suriname. Met veel lef ontstonden er kleurrijke dessins, geïnspireerd door authentieke symbolen. Plezier en gevoel stonden voorop bij deze bijzondere samenwerking.

De ontwerpen werden professioneel uitgewerkt tot high fashion-outfits, gevolgd door een fotoshoot in de buitenlucht.

Zachte landing gegarandeerd

Stap in de Toekomst

De toekomst ligt aan je voeten! In het modelab ontwerpen jonge techneuten schoenen zoals je ze nog nooit zag. Wat dacht je van de lentelaars met openklapbare neus voor als het mooi weer is? Of de Nike-schoenschok met anti-stressballen, verkrijgbaar in verschillende knalkleuren?

En dan is er nog de super comfortabele Moonwalksneaker met geperste zool en wollen wolken-technologie – voor een zachte landing.

Een hielwiel onder je schoen geeft je net dat zetje voor als je naar school moet. Te laat komen zit er niet in, want hij heeft een timer op zonnecellen. Ben je juist op zoek naar voetgezelschap? Ga dan voor een opklikbaar monstervriendje op je schoen, voorzien van een stappenteller met stereogeluid en verkrijgbaar in de maten klein, medium of mega. Hightech met humor; dit zijn niet zomaar schoenen. Dit is een reuzestap vooruit.

Deze les gaat over ons

Keti Koti Junior

Leren, reflecteren, herdenken en kunst maken. Het Nederlandse slavernijverleden raakt kinderen. In alle openheid praten zij met elkaar over vrijheid, kleur en verzet. Zo begint dit project met bewustwording. Daarna maken de kinderen vrijheidskettingen met

pangi-stof en papieren waaierstaarten, zijdoeken en inheemse schouderdoeken vol tradities en verwijzingen naar het nu. Kunst en burgerschap komen samen en dat is, juist in deze tijd, heel belangrijk.

Deze is voor oma Stokkie

Medailles voor Ereburgers

Welke Amsterdammer verdient een medaille? Kinderen eren hun helden met medailles vol betekenis. 'Voor mijn opa, die vaak liedjes speelde op de trekharmonica.' 'Voor de meneer van de schooltuin, hij verdient respect.' 'Voor de aarde, de dieren, voor vrijheid.' En ook: 'Voor jou, broer, want jij staat altijd aan mijn zijde.'

Liefdevol, persoonlijk en recht uit het hart. Een ode aan mensen die zorgen, strijden, inspireren – zelfs als niemand het ziet.

Met je voeten in de aarde, de lucht in

In je Element

Ben jij aarde? Waar staat water voor? Wanneer zou je meer vuur willen zijn? Dit project over de vier elementen combineert fotografie met het aanleren van een choreografie. Een interessante combinatie: ervaar hoe je dansvaardigheden al doende groeien,

net als je zelfvertrouwen. Door samen te werken, voel je je steeds vrijer. En sterker: 'Ik zou van iets heel hoogs willen springen. Daarbij zou lucht me kunnen helpen om me te laten zweven. En aarde om rustig te blijven.'

DOS: Discipline, Oerkracht en Samenwerking

Vrij Spel

Een Amsterdams familiebedrijf dat een ontwerpopdracht geeft aan een schoolklas, dat gebeurt niet elke dag. Maar wel in dit bijzondere feestjaar! De kinderen bedachten in opdracht van FEBO hun eigen sport, met alles erop en eraan: van knallende teamnamen en wilde spelregels tot gloednieuwe sporttenues vol tape, strakke strepen en zelfbedachte logo's. Yells? Check. Zweet? Aanwezig. Maar bovenal staat teamspirit op één.

Maak kennis met gloednieuwe sporten als Wintri (de enige echte wintertriathlon), Scrui (schaatsrugby), Ellebal en Korfbalschaatsen. Een van de ontwerpteams mixte twee favoriete sporten – hockey en tennis – tot HOTE: Het Onoverwinnelijke Trotse Elftal is dan ook uit vriendschap ontstaan. Haal je hockeyracket uit je tas en scoren maar! Zelfs de scheidsrechter komt modieus het veld op met een flitsende handtas vol rode en gele kaarten.

Het leven blijft kleven

Klasse Jas

Eén klas, één spijkerjas, oneindig veel dromen. De Klasse Jas zit vol vrolijke symbolen en een motto dat knalt van positiviteit: het leven blijft kleven. Ontwerp jouw patch! Een stukje vilt wordt een klavertje vier en restjes leer veranderen in een sappige,

onbespoten aardbei of glazen vol smakelijke bubble tea om samen mee te proosten. Hoe meer kleur, hoe beter – plak maar vol die jas. Vlinders, vliegers, vogels: de Klasse Jas geeft je vleugels.

De Osdorp-os doet aan folderbezorging

Dieren Riem

Ingrediënten: een stapel aluminium serveerschalen, priklappen en 34 leerlingen. Hét recept voor schitterende bedels, opgediend met een punksausje. Maak kennis met het Hamsterdammertje, de Nachtwachtuil, de Fietsfluter,

het Grachtengordeldier en de Pakhuismuis. Deze dieren hebben stuk voor stuk hun eigen taak in de stad. Zo doet de Osdorp-os aan folderbezorging en houdt de Museumtigger kunstdieven tegen.

Colofon

Dwars door de buurt is een onafhankelijke lokale krant die in 2025 zeven keer zal verschijnen.

De krant wordt huis aan huis verspreid in de buurten van Oud-Oost (Oosterpark-, Transvaal- en Dapperbuurt) en Watergraafsmeer in Amsterdam-Oost.

Op meerdere openbare plekken in Oost liggen exemplaren om gratis mee te nemen. De oplage is 25.000, maar dit keer 30.000. Ook is Dwars te lezen op de website www.oost-online.nl.

Dwars 251 verschijnt vrijdag 5 september 2025, de deadline voor uw bijdrage is donderdag 14 augustus 2025.

Andere verschijningsdata in 2025: 17 oktober en 19 december.

Adresgegevens:

Wijtenbachstraat 36
1093 JC Amsterdam
06 42 80 78 05
dwarskrant@gmail.com

Kernredactie:

Anita Boelsums, Anneke Hesp, Melissa Plomp, Frank Schoevaart en Arie van Tol (hoofdredacteur)

Coverillustratie: John Prop

Opmaak:

Frits van den Akker, Robert Nieman en Ron de Wit

Medewerkers:

Robert van Andel, Rose Bartholomé, Anna ten Bruggencate, Wendy Danser, Connie Dekker, Annette Douwes, Ties van Dijk, Eddy Ellert, Ank Engel, Carolien Gevers, Hella de Groot, Lennie Haarsma, Winnie van Heesch, Jim Jansen, Jaap Kamerling, Judith Lammers, Méland Langeveld, Ruud Meijer, Evelien Polter, Henk Pouw, Dineke Rizzoli, Ellen Ros, Jaap Stam, Ans van Stijgeren en Esther van der Zee en Ton Zijp

Bestuursleden Stichting Dwars

door Oost: Joost Blom, Arie van Tol en Frits Wegenwijs

Redactionele bijdragen:

Dynamo, HJS en !WOON

Druk: Rodi Rotatiedruk

Reageren op een artikel of een onderwerp opperen, graag: dwarskrant@gmail.com

Column

De column van een stadsdeelbestuurder komt dit keer van Jan-Bert Vroege

De opkomst van de Indische Buurt

Onlangs vierden we met een mooi gezelschap van betrokken bewoners, oud-bestuurders en vertegenwoordigers van woningcorporaties het einde van een bijzondere periode. Een periode van het succesvol samenwerken aan de verbetering van de Indische Buurt.

Bijna twintig jaar geleden zetten we als stadsdeel een handtekening onder een convenant met drie woningcorporaties: Ymere, Eigen Haard en Rochdale. De Indische Buurt lag er begin deze eeuw niet goed bij. Het was een wijk waar je niet kwam als je er niet echt moest zijn. De woningen waren in matige staat, de openbare ruimte was een rommeltje. En er gebeurden genoeg zaken die het daglicht niet konden verdragen. Vaak onzichtbaar, maar soms ook gewoon zichtbaar. Met het convenant beloofden we samen de schouders eronder te zetten en de Indische Buurt te verbeteren.

Met het adagium ‘huisje klaar, straatje klaar’ gingen de corporaties aan de slag met het verbeteren van de woningen. En het stadsdeel zorgde

v.l.n.r. Nico Papineau Salm (oud-bestuurder stadsdeel Zeeburg), Jan-Bert Vroege (huidig stadsdeelbestuurder Oost), Firoez Azarhoosh (actieve bewoner vanaf het eerste uur) en Chrétien Mommers (oud-directeur Eigen Haard)

tegelijk voor betere straten en fraaie pleinen. Een gedeelte van de sociale huurwoningen mocht verkocht worden, waardoor er andere bewoners in de buurt kwamen en de woningcorporaties ook de middelen kregen om te investeren. We maakten harde afspraken over gebouwen die voor de buurt van belang zijn, denk aan buurthuizen zoals

de Meevaart. Er kwam fraaie nieuwbouw, zoals de Borneohof aan het Javaplein. Er kwamen nieuwe organisaties, zoals Studio/K, die ook weer nieuwe bezoekers de wijk in trokken.

Maar al die stenen in gebouwen en op straat moesten ook samenkomen. Hier speelden de bewoners een grote rol: zij

vormden het sociale cement tussen die nieuwe stenen. Nadat het de actieve bewoners duidelijk was dat het ons, stadsdeel en corporaties, menens was, groeide het vertrouwen om mee te doen. En dat gebeurde massaal. Van schaakschool tot buurtbegroting. Van Supersintmaarten tot het beheer van buurthuizen. De bewoners van de Indische Buurt namen het heft in eigen hand en zorgden ervoor dat het een warme en menselijke buurt werd.

Nu zijn we twintig jaar later. Het project dat toen begon is nu officieel afgerond. De Indische Buurt is niet langer een Vogelaarwijk, een krachtwijk of probleemwijk, maar is nu een dynamische, leuke Amsterdamse buurt. Nooit saai, altijd met energie. De Indische Buurt gaat nu verder zonder extra aandacht, zonder extra hulp, op eigen kracht. Een bijzonder tijdperk is afgesloten, een mooie toekomst ligt in het verschiet. De bewoners, jong en oud, die betrokken zijn bij hun Indische Buurt, zijn hier zelf grotendeels verantwoordelijk voor. Zij verdienen dan ook een groot compliment. #

Column

Door: Jim Jansen

Wederzijds

Op de dag dat het kabinet viel, liep ik een rondje door Frankendael, voor mij al vierenvijftig jaar een van de mooiste plekken van Amsterdam-Oost. Ik keek naar de oranje oude schoorsteen waar twee ooievaars gemoedelijk op hun nest zaten en zag de leider van de grootste partij van Nederland zoals we hem al twintig jaar zien. Verongelijkt sprak hij de pers toe, volgens hem allemaal tuig van de richel. Het beeld is al meer dan twee decennia bijna identiek. Het steeds dunner wordende grijze haar en zijn minzame lippen met daar in de nabijheid een oneindige hoeveelheid plopappen waar ik die van BNR – de gele – meteen herken. In het speeltuintje onder de ooievaars speelt een gesluiserde vrouw met haar twee kinderen. Er tegenover bij het koffietentje At the Parq leerde ik ooit een gevluchte Iraanse man kennen die later nog mijn website heeft gebouwd. Het contrast tussen de kakofonie op het Binnenhof en de maagdelijke rust van het park kan welhaast niet groter. Via mijn telefoon hoor ik dat Geerts’ langspeelplaat duidelijk

op repeat staat. Het land gaat naar de knoppen, dat is de schuld van de asielzoekers en omdat hij niet meteen zijn zin krijgt, blaast hij het extreem rechtse kabinet op. Terwijl ik om me heen keek, de bekende neuroprofessor Erik Scherder me zwaaiend passeerde, maakte een gelukzalig gevoel zich meester van me. Wilders is uit het kabinet gestapt met meeneming van zijn eigen vullis. Meer concreet, Fleur Agema die ziekenhuizen sloot. Barry Madler die weer 130 op de Afsluitdijk rijdt en Reinette Klever en haar gefantaseerde Oeganda deal. Terwijl het in Den Haag de hele dag zwaarbewolkt bleef, bleef het aangenaam toeven in het groen van het park, in de stad met 182 verschillende culturen die de bad, brood bed regeling in stand houdt. Naar eigen zeggen heeft Geert Wilders helemaal niets met Amsterdam en haar inwoners. Ik kan hem zeggen, dat gevoel is geheel wederzijds. #

Reageren? jim@newscientist.nl

#DwarsZittertjes

Heeft u zelf ook iets dat u dwars zit? In deze rubriek kunt u een ergernis uit uw dagelijkse leven kwijt. Mail uw ongenoegen (max 150 woorden) naar: dwarskrant@gmail.com Vermeld altijd uw volledige naam en leeftijd. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten.

Jubileum

Hoera, vandaag ben ik 50 jaar gescheiden. Is dat jubileum de moeite waard om te vieren? Ik vind van wel en wacht geduldig op iemand van het stadsdeel die mij een bos bloemen komt brengen. Die krijgt dan een kopje koffie en vraagt eerst belangstellend naar het prille begin. En daarna: ‘Vertel eens mevrouw, hoe hebt u het al die jaren met uzelf volgehouden?’ Van de Amsterdammers woont immers 55 procent alleen, dus er valt wat te leren. De krant drukt dan mijn wijze woorden en eindelijk kom ik met een mooie foto in de Dwars. Maar dat gaat helemaal niet gebeuren natuurlijk. Daar wil ik wel even mijn beklag over doen. En waarom moet ik in verhouding meer betalen voor riolering, afval en wonen dan die stelletjes? En discrimineert de supermarkt mij? Vier gebakjes, vijfde gratis. Dat krijg ik niet op. Maar als die visite komt misschien wel.

Naam bij redactie bekend

Cinegoge

Tekst: Antoinette Tanja | Fotografie: Beeldbank/Hertog/Nadler

Tot 1962 stond op de hoek van de Linnaeusstraat en de Polderweg een synagoge. Aan het begin van de vorige eeuw was er in Oost behoefte aan een grote synagoge doordat in de jaren '20 veel Joodse inwoners verhuisden vanuit de overvolle Jodenbuurt rondom het Waterlooplein, naar een nieuwe woning.

Bijzonder was de positie van de synagoge: gericht naar het oosten

Dit was mogelijk dankzij de betere volkshuisvesting en kwalitatief goede woningen. Vooral Oost en Zuid waren in trek. In de Transvaalbuurt en de Watergraafsmoor vestigden zich vooral Joden uit de middenstand en het proletariaat, vaak socialisten.

Terugblikken

Na de oorlog was de Joodse populatie zodanig geslonken dat de synagoge in 1962 werd afgebroken om plaats te maken voor woningbouw, het gebouw heeft er slechts 35 jaar gestaan. Onvoorstelbaar! Ter herinnering aan

Cinegoge, een samensmelting van synagoge en cinema

de synagoge en de Joodse buurtbewoners wil het Geheugen van Oost, hierin gesteund door Stadsdeel Oost en vele bewoners, een kunstwerk oprichten op de plek waar de synagoge heeft gestaan. Twee kunstenaars werden uitgenodigd om een ontwerp te maken.

Dit voorjaar is het ontwerp 'Cinegoge' van het kunstenaarsduo Hertog/Nadler gekozen. Een ontwerp dat terugblijkt op het prachtige gebouw dat er stond en ook de alledaagse verhalen van de bewoners laat zien.

Stralen

Een bijzonder kenmerk van de oude synagoge was de positie van het gebouw: niet in lijn met de straat maar eigenzinnig gericht naar het oosten, een essentieel element. Het gekozen kunstwerk laat de contouren van de verdwenen synagoge goed zien en maakt de herinnering voelbaar. Waar de prachtige glas in lood ramen van de oude synagoge schitterden zijn licht doorlatende beelden te zien van het leven dat hier ooit was. In het gekozen kunstwerk straalt het licht naar buiten en kunnen bezoekers beelden zien van de levendige Joodse gemeenschap die Oost kende, maar ook het heden is zichtbaar.

De titel 'Cinegoge', een samensmelting van 'synagoge' en 'cinema', opent niet alleen een venster naar het verleden

maar legt ook een verbinding met nu, door alledaagse gebeurtenissen te laten zien, de persoonlijke verhalen zoals die bij het Geheugen van Oost te vinden zijn.

Verrijking

Bij de keuze van het kunstwerk is de buurt betrokken. Op 23 april luisterden zo'n 60 geïnteresseerden naar de presentaties en was er ruim de tijd om met de kunstenaars in gesprek te gaan. Men was onder de indruk van de ontwerpen en sprak waardering uit voor het initiatief. Een door het Geheugen van Oost gevraagde selectiecommissie hakte een week later de knoop door. Hertog/Nadler is gevraagd een definitief ontwerp van het kunstwerk te maken omdat het gekozen schetsontwerp tot de verbeelding spreekt, levendig is, de verhalen van het Joodse leven laat zien en een verrijking zal zijn voor de omgeving.

De beoogde plek van het kunstwerk is de oorspronkelijke plek van de synagoge, hoek Linnaeusstraat/Polderweg,

op de stoep aan het begin van de Polderweg. Het werk is omgeven door de contouren van de synagoge die zijn weergegeven in de straat. Het moment van plaatsing is afhankelijk van twee belangrijke stappen: de financiering en de geplande werkzaamheden aan de Linnaeusstraat. We hopen begin 2026 een prachtig kunstwerk te mogen verwelkomen. #

Chaja Hertog, van Hertog/Nadler licht het ontwerp toe

Participatie zonder effect?

Tekst en fotografie: oost-online

De Vrienden van het Flevopark zijn geschokt over het onlangs gepubliceerde concept-locatieprofiel Flevopark 2027. Ondanks hun intensieve deelname aan het participatietraject, komt het plan volgens hen nauwelijks overeen met wat zij samen met buurtbewoners en natuurorganisaties hebben ingebracht. Vooral de aangekondigde ruimte voor drie grote evenementen van 10.000 bezoekers per stuk zorgt voor grote verontwaardiging.

De drukbezochte participatieavond in Jeugdland

De Vrienden van het Flevopark voelen zich niet serieus genomen: 'Waarom participatie als de uitkomst niets

uitmaakt?' Het profiel erkent het Flevopark als natuurpark met hoge ecologische waarde, maar stelt tegelij-

kertijd een forse bezoekersstijging voor: 43.000 extra mensen per jaar. Daarmee lijkt het plan haaks te staan op het eerdere locatieprofiel en op Motie 136 van de stadsdeelcommissie Oost, die in oktober 2023 expliciet stelde dat grote evenementen in het Flevopark onwenselijk zijn. 'Het park heeft geen voorzieningen voor grote evenementen. De kwetsbare veengrond en de natuurwaarden kunnen dit simpelweg niet aan', aldus de Vrienden.

met ambtenaren, stelden zij een locatievoorstel op en namen zij deel aan een drukbezochte participatieavond in Jeugdland. Daarnaast vulden bijna 700 mensen de enquête in die door de gemeente was uitgezet – een van de hoogste responspercentages van alle parken. De boodschap van bewoners was volgens de Vrienden eenduidig: geen grote festivals in het Flevopark. Toch wordt die breed gedragen voorkeur in het huidige profiel grotendeels genegeerd. Dat leidt tot frustratie en teleurstelling. 'We hebben welwillend meegedaan, maar voelen ons niet serieus genomen', schrijven de Vrienden. #

Bovenstaande tekst is overgenomen van oost-online, een artikel d.d. 25 mei van de hand van Arie Martijn Schenk. Ook de foto heeft die herkomst.

Vlak na de verschijning van dat artikel was er op 27 mei een bijeenkomst georganiseerd door de Vrienden. Van 17.00 tot 20.00 uur was er doorlopende inloop in het stadsdeellokaal. Het motto: Geen groot festival meer in het Flevopark!

Geen van de drie stadsdeelbestuurders was aanwezig om de stem van zo'n honderd buurtbewoners te horen en de keuze van de gemeente om drie grote festivals toe te laten toe te lichten en te verantwoorden.

Redactie Dwars

Breed gedragen

Vanaf 2023 voerden de Vrienden op verzoek van de gemeente gesprekken

Artikel AT5 zet lezers op verkeerde been over buurtwarmtenet

Tekst en fotografie: MeerEnergie

Buurtbewoners van Middenmeer reageerden recentelijk verontwaardigd op het nieuws van AT5. Volgens een artikel op de website kost het toekomstige warmtenet in Middenmeer de gemeente miljoenen extra. ‘Het artikel, en vooral de kop, schetst een verkeerd beeld’, vindt Ardine Nicolaï, voorzitter van MeerEnergie. ‘Het warmtenet kost de gemeente 3 miljoen meer, maar het vervangen van alle andere leidingen en kabels voor groot onderhoud kost 12 miljoen meer dan geraamd. Voor het totaal van 15 miljoen vraagt de gemeente nu extra geld van de gemeenteraad.’

Ardine Nicolaï, voorzitter van MeerEnergie

Het artikel schrijft ook dat ‘slechts 1300’ van de 5000 bewoners hun handtekening hebben gezet onder een startcontract. Is dat niet veel te weinig? Nicolaï: ‘In een half jaar tijd hebben we al bijna een derde deel van de benodigde 4250 deelnemers binnen. En er zitten nog zo’n 150 startcontracten in de pijplijn. Dat is echt ongekend veel voor zo’n complex

en nieuw project! Wij zijn heel blij met zoveel deelnemers nu.’

Niet over één nacht ijs

Dat alle 5000 bewoners moeten deelnemen aan het buurtwarmtenet omdat het anders niet doorgaat, klopt niet, zegt Nicolaï. ‘We hebben 85% van de bewoners nodig, dus 4250, en we wilden graag alle handtekeningen

voor het einde van dit jaar ophalen. We nemen nu toch wat meer tijd en gaan voor 2025 uit van 70% van de huishoudens: 3500. We hebben gewoon gemerkt dat veel mensen goed willen weten waarvoor ze tekenen. Het is ook geen eenvoudig verhaal en niet iedereen is bekend met de energietransitie en dat we allemaal van het gas af gaan. Ruim vijftig straataanvoerders, allemaal vrijwilligers uit de buurt, gaan de wijk in om uit te leggen wat het buurtwarmtenet inhoudt. Ze bellen aan bij burens, gaan langs bij

‘Er zijn ruim vijftig straataanvoerders’

VvE’s, schenken koffie in hun straat en beantwoorden dan alle vragen; je ziet dat veel mensen dan enthousiast worden.’

Subsidie voor aansluiting

Het artikel stelt ook dat huishoudens 8500 euro moeten betalen voor aansluiting op het buurtwarmtenet. ‘Dit is niet waar. De kosten voor aanleg van een warmtenet liggen inderdaad hoog, maar bewoners gaan voor aansluiting niet betalen wat het in werkelijkheid kost. Net als alle warmtenetten in bestaande bouw in Nederland kan ons warmtenet niet zonder subsidies. Wat bewoners straks gaan betalen zal vergelijkbaar zijn met de kosten van aanschaf en installatie van een nieuwe cv-ketel. Ze hoeven niet meer te betalen voor onderhoud en reparaties, dit doet het buurtwarmtebedrijf. En zelf een warmtepomp installeren om van het gas af te gaan is in elk geval heel veel duurder.’

Verhuurders én huurders

Nicolaï heeft wel gemerkt dat huurders soms afwachten wat hun verhuurders doen. ‘Daarom zijn we sinds een paar maanden actief op zoek naar verhuurders. Dat valt niet altijd mee, want verhuurders laten hun zaken vaak doen door een administratie- of makelaarskantoor, of wonen ver weg. Medewerking van één grote verhuurder kan ineens voor een heel aantal nieuwe deelnemers zorgen. En als de woningcorporaties meedoen, kunnen we ineens 700 huishoudens erbij krijgen. Eigen Haard en de Alliantie staan achter ons initiatief en we werken samen aan een intentieovereenkomst. Van het enthousiasme en de bijval in de buurt word ik blij.’ #

Buurtwarmtenet Watergraafsmeer

In Middenmeer bestaat de unieke mogelijkheid om van het gas af te gaan door gebruik te maken van restwarmte van een groot datacenter in Science Park. Deze gratis en duurzame energie mag MeerEnergie gebruiken om huizen te verwarmen en van warm water te voorzien door de aanleg van een warmtenet. MeerEnergie is een initiatief van buurtbewoners. Deze buurtcoöperatie heeft geen winstoogmerk en houdt de kosten zo laag mogelijk voor haar deelnemers.

Kijk voor meer info op: buurtwarmtenet-watergraafsmeer.nl of kom naar de informatiebijeenkomst op 10 juli. De locatie en het tijdstip zijn nog niet bekend op moment van schrijven, raadpleeg genoemde website.

Energie besparen in de buurt? Het Buurt Bespaar Fonds helpt je op weg!

Woon of werk jij in Amsterdam-Oost en wil je samen met je burens, je VvE of organisatie iets doen aan hoge energiekosten? Heb je een slim idee om woningen, een buurtgebouw of straat energiezuiniger te maken? Dan is er goed nieuws: het **Buurt Bespaar Fonds #3** is er speciaal voor plannen uit de buurt, vóór de buurt

Waar zijn bespaarmogelijkheden?

‘Dit fonds laat zien dat verduurzaming niet ingewikkeld hoeft te zijn. Soms is een goed idee en een beetje steun alles wat nodig is om een buurt in beweging te krijgen.’

– Susan Meijerink, duurzaamheidscoördinator Stadsdeel Oost

Je kunt een bijdrage aanvragen van € 500,- tot € 10.000,- voor projecten die energie besparen én het verschil maken voor meerdere bewoners. Denk aan woningisolatie, gezamenlijke inkoop van energiebesparende producten of een lokale campagne die mensen bewust maakt én betreft. Het fonds is er juist voor bewoners die willen verduurzamen, maar niet weten waar te beginnen of geen groot budget hebben. Geen luxe verbouwingen, maar haalbare stappen met zichtbaar effect – op je energierekening, je wooncomfort én de saamhorigheid in je buurt.

👉 **Of je nu groot of klein denkt – elk idee telt.** Samen maken we energie besparen toegankelijk én haalbaar. 🔗 **Ontdek hoe jij mee kunt doen:** 02025.nl/buurtbespaarfonds 🙌 **Eén goed idee kan jouw hele buurt verder helpen.** Ga naar de website en doe mee! #

Wij Ouder Wijzer

Op vrijdag 5 september start er weer een nieuwe reeks bijeenkomsten in het kader van Wij Ouder Wijzer. Wilt U daar meer van weten? Ga naar de website wijouderwijzer.nl. Of vraag om meer informatie via de mail: infowijouderwijzer@gmail.com. Of bel voor informatie Maarten van Ginkel: 06-11903622.

JA

#DWARS

Vroli(j)k wandelen

Tekst en fotografie: Ans van Stijgeren

Amsterdam Oost heeft veel actieve clubjes, waaronder een aantal wandelcubs. Deze keer loop ik mee met wandelclub ‘Vrolik Voorwaarts’ uit de Vrolikstraat, een initiatief van buurhuiskamer OASE.

Langs de Lageveensemolen

Op het perron herken ik het groepje meteen: wandelschoenen aan en rugzak om. Vandaag lopen we de Trage Tocht Lisse. ‘Ik verheug me nu al op het eerste kopje koffie!’ klinkt het opgewekt.

In de trein legt mede-organisator Sylvia uit: ‘Het is een gevarieerde wandeling door het park van Kasteel Keukenhof, over het laarzenpad en het kabouterpad en langs weidepaden in de polder.

Iedereen denkt altijd: ‘Leuk, de Keukenhof!’, maar er is zoveel meer te zien op het landgoed, zoals heuveltjes, vijvers en prachtige rododendrons.’ De route maakt deel uit van een landelijke reeks van 700 Trage Tochten, wandelroutes die voornamelijk over onverharde paden gaan. Onze rondwandeling is er een van 10 km. ‘We organiseren het vanuit buurthuiskamer OASE in de Vrolikstraat, vandaar de naam. En over het algemeen word je er ook vrolijk van!’ zegt Sylvia lachend.

Eerst koffie, dan wandelen

We beginnen op het terras van ‘Het Tussenstation’, voormalig station van Lisse. Caroline van der Laan is wandelaar van het eerste uur: ‘Ik vind het heerlijk om te bewegen in de natuur en het is heel gezellig. Maar net zo belangrijk is het om even op een terrasje te zitten voor een kop koffie met een lekkere punt erbij. Dat is voor mij het hoogtepunt!’ De zon schijnt en er waait een koel windje, ideaal wandelweer. Via een smal pad omzoomd door groot hoefblad, fluitenkruid en boterbloemen bereiken we Kasteel Keukenhof. Het authentieke strandwalbos achter het kasteel is impo- sant met hoge heuvels en kolossale oude bomen. In de schaduw, op een bankje genieten we van onze lunch. Het laatste deel van deze Trage Tocht gaat door de weilanden.

Fantastische wandelingen

Onderweg lopen we pal langs de schitterende Lageveensemolen. De molenaar

laat net de kap van de molen draaien. Weer aangekomen bij ‘Het Tussenstation’ nemen we een ijsje of een bier- tje. Anne Vermeulen is nog niet zo lang bij de club en vertelt enthousiast: ‘Ik heb fantastische wandelingen meegemaakt, je bent lekker de hele dag uit. Allemaal leuke mensen, we zien heel veel, we krijgen ook nog uitleg over de omgeving van Sylvia. Ik geniet ervan.’ Meestal zijn de wandelingen in en rond Amsterdam. Sylvia: ‘Ik haal ze uit de wandelboekjes en van Internet. Suggesties zijn altijd welkom. Stadswandelin- gen zijn ook erg interessant. Dan gaan we langs de minder bekende plekken. Er is altijd wel iemand die iets kan vertellen over een standbeeld, mooi oud gebouw of brug.’ Welke wandeling staat volgende week gepland? ‘Misschien weer eens een stadswandeling,’ oppert Caroline, ‘dan weten we zeker dat we met een kop koffie beginnen en met een drankje eindigen.’ #

Wat: wandelclub Vrolik Voorwaarts
Organisatie: buurthuiskamer OASE
Nieuwe leden zijn welkom: info@oases- tichting.nl
Wanneer: elke maandag, start 10.30 uur
Waar: in en rond Amsterdam
Wandeltip: www.tragetochten.nl

Wilt u zelf met uw club in Dwars staan?
Mail naar dwarskrant@gmail.com

Rembrandt kijkt naar Oost

Tekst: Jan Dijk en Anneke Hesp | Beeld: Rembrandt van Rijn

Rembrandt van Rijn heeft getekend in Diemen, dat is bekend, maar ook in de Diemer- of Watergraafsmeer. Dat moet geweest zijn voordat de polder vanuit het Nieuwe Diep onder water werd gezet in Rampjaar 1672; het ‘wiel’ dat daarbij ontstond, aan het eind van de Kruislaan, is nog altijd drassig. Uit die periode van voor 1672 zijn nauwelijks schetsen bekend. Een uniek beeld!

Rembrandt kon vanuit zijn huis aan de Jodenbreestraat zo de stad uitlopen en via de Kadijken en de Zeeburgerdijk naar de Diemerzeedijk lopen. Die route nam hij als hij naar (Oud-)Diemen wou. Het kon toen zonder moeite. Nu heb je te maken met het Amsterdam- Rijnkanaal. Hij schetste de oude boer- derij die nog steeds in de nieuwbouw- wijk staat. Hij liep ook weleens via de Oetewalerweg (nu Linnaeusstraat) de Meer in: hij tekende de Polderweg en de Middelwegh.

Wellicht liep Rembrandt samen op met een van zijn leerlingen in die tijd: Gerard Dou of Ferdinand Bol. Op veel schetsen zijn boerderijen met rieten daken en molens te zien.

Kopermolen Graaf Florisstraat

Ouderkerk aan de Amstel was een andere bestemming, dan volgde hij na- tuurlijk de rivier. Ruud Meijer, tekenaar van Dwars, en ik (Anneke Hesp) pak- ken de fiets onder een schilderachtige wolkenlucht, op weg naar Ouderkerk. Er dreigt regen. Van Rijn liep vanaf huis de Weesperzijde af tot aan het Oetgenspad, zo genoemd naar een burgemeester die met voor- kennis schimmige transacties deed (zie website Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad). Dat pad verbond de Amstel met de Oetewalerstraat. Tegenwoordig heet het de Eerste Oosterparkstraat.

En de Oetgensstraat van nu dan? Die loopt achter school De Pinksterbloem, ter hoogte van de Graaf Florisstraat. Maar de molen is weg. Voorbij het gebouw van de roeivereniging is er uitzicht naar de overzij. Ruud Meijer: ‘Rembrandt schetste van hier het ge- bouw van de Bergenvaarders, hande- laren die op het Noorse Bergen voeren om stokvis te halen. Tenslotte kwam er het gemeentehuis van Nieuwer-Amstel, later het stadsarchief en nu een luxeho- tel.’

Omval

Waarom heet de Omval zo? Ja, er staat nog steeds een huis op omvallen daar bij de spoorlijn (evenals theater De Omval in Diemen). In die tijd ook? Of betekent het dat bij de bocht de zeilen op de boten scherp moesten worden bijgesteld zodat je bijna omviel? Het is de landtong waar nu de ronde woontorens staan, en onder andere de Rembrandttoren. Op de schets die Rembrandt ervan maakte is veel te zien, huizen, molen, boten, een man met een hoed op en een vriend paartje in de bosjes. En hoe liep hij nu verder? Er was geen brug over de trekvaart. Hij kan er nooit gekomen zijn zonder af en toe een bootje genomen te hebben over de Weespertrekvaart. Er voorbij moest hij weer het water over. Niet eenvoudig! Wij nemen het pontje naar zijn bekende beeld bij de verplaatste Riekermolen. Ruud Meijer stelt vast: ‘Dat beeld kijkt naar de overkant, naar Oost, daar schil- derde Rembrandt.’ Met de wind in de rug fietsen we terug en net als we thuis zijn, komt de stort- bui. #

Met dank aan Rembrandt in de Water- graafsmeer en omgeving, Jo Haen, www.vriendenvanwatergraafsmeer.nl en wandelgids Rembrandt aan de Amstel, Betsy Dokter

... ook weleens Oeterwalerweg

Middenweg

Op de schets die hij van de Middelwegh maakte zie je een wat sjeiker hekwerk dat er na 1672 dus niet meer was. Of hij die maakte laten we liever aan kenners over. De Polderweg tekende hij ook, een heel landelijke weg. Hij maakte veel etsen van landschappen en rustige Hollandse plattelandstaferelen. Voor Vrienden van Watergraafsmeer schreef Jo Haen hier een stuk over.

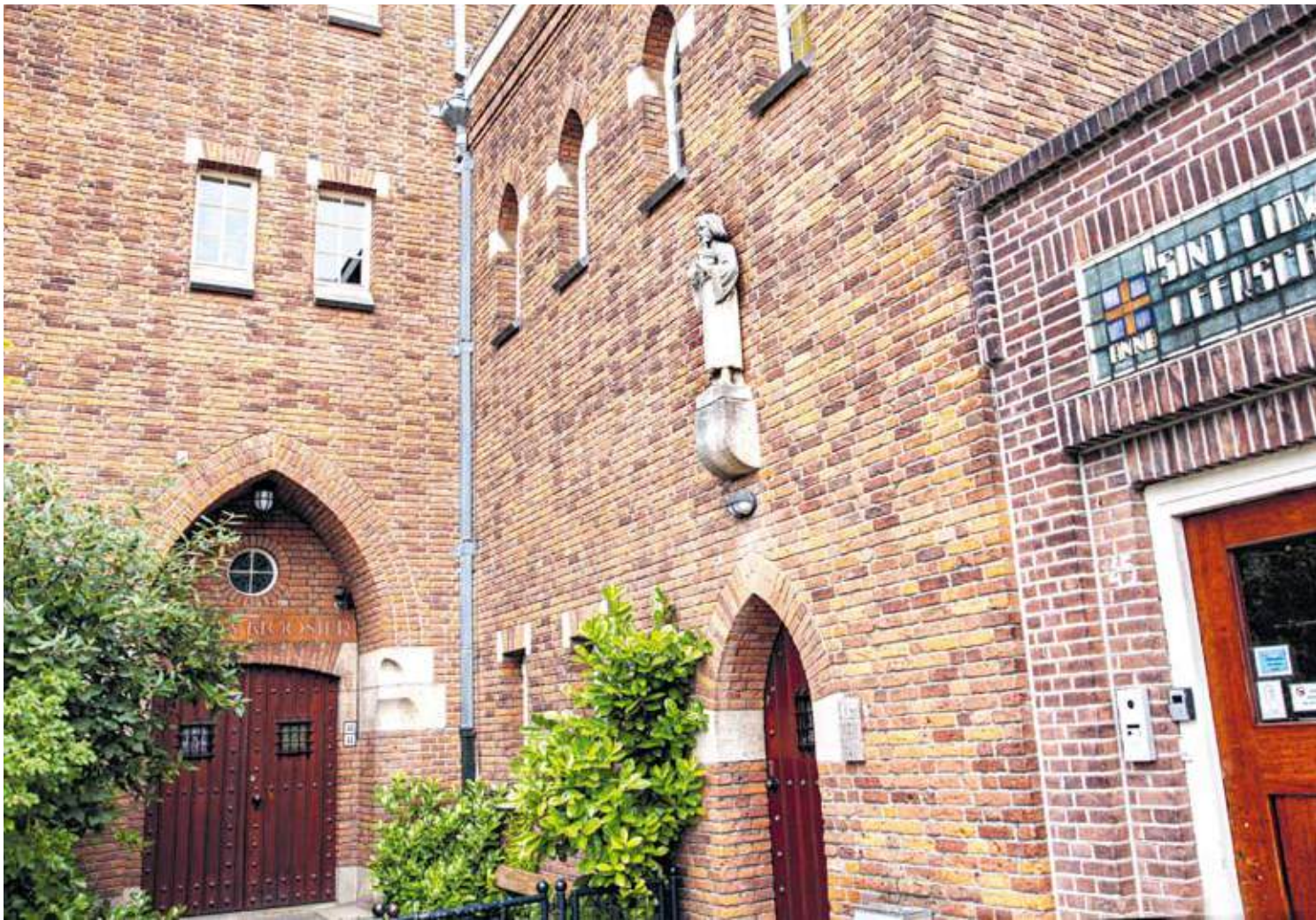
Voor een wandelaar valt er veel architectuur te genieten in Oost en de Watergraafsmeer. Denk daarbij aan leuke details, stijl, inpassing, materiaalgebruik, ritme en maat in de gevel.

Deze rubriek licht dat uit en laat ook meer weten over de ontwerper van het object. Naast al lang bestaande bouwwerken komen ook vernieuwing en toevoegingen aan de orde.

Waar nonnen woonden en werkten

Tekst: Robert van Andel | Fotografie: Henk Pouw

In de zuidoosthoek van de Linnaeushof domineert een toren. Een paadje leidt door de voortuin naar een spitsboogportiek. Boven een dubbele deur staat in steen gehouwen *Clara Klooster*. De wand haaks daarop heeft smalle vensters en een enkele deur. Het ziet er besloten uit. Het vroegere klooster werd dependance van het Burgerweeshuis en toen woongebouw.

De gevel van het vroegere Clara Klooster

Architect Kropholler ontwierp bijna alle gebouwen aan de Linnaeushof. Maar voor het Clara Klooster tekenden de gebroeders Kraaijvanger. Die waren ook katholiek. De invloed van architect Kropholler is echter onmiskenbaar in de keuze voor metselwerk in rode handvorm baksteen met bescheiden natuurstenen hoekementen. En de torens van zijn Hofkerk, aan de andere kant van het plein, zijn terug te zien in de kloostertoren. Ook hier een heel forse bakstenen blokvorm gemetseld in Noors-/kettingverband, bekroond met een piramidedak van rode pannen. Achter dit hoekgebouw vormt de ruimte van de vroegere kloostertuin een grote verrassing. De tuin ligt naast het binnenplein van de Sint Lidwinaschool. Dat plein is bereikbaar via de schoolpoort met tegeltableau *Sint Lidwina Leerschool*. Vanaf hier is goed zicht op de voormalige kloosterkapel.

Kulturkampf

De opdracht voor de kloosterbouw (1931) werd gegeven door de *Zusters van het Arme Kind Jezus*. Getuigenis hiervan is het gevelbeeld *Arme kind Jezus* boven de enkele deur aan de hof. De initiatiefneemster voor de kloosterorde was de Akense textielfabrikantendochter Clara Feij (1815-1884). Het kloostergebouw dankt zijn naam aan haar. Zij deelde met een groeiend aantal zusters/medestanders compassie met en inzet voor kinderen die opgroeiden in de armoede van het uitgebuitede industrieproletariaat. Vanaf 1844-1845 werd

dit liefdewerk geformaliseerd en 25 jaar later met pauselijke goedkeuring vormgegeven in een kloosterorde. Clara werd moeder-overste. Ook nu nog wijdt deze orde zich op veel plekken in de wereld aan onderwijs en de verbetering van het lot van kinderen in benarde omstandigheden. Clara Feij werd in 2018 zalig verklaard tijdens een mis in Aken. Van 1877-2018 was de hoofdvestiging van de orde het in neo-Gothische stijl gebouwde enorme Loretoklooster in het Zuid-Limburgse Simpelveld vlakbij de Nederlands/Duitse grens dicht bij Aken. De orde week hierheen uit tijdens de zogeheten Kulturkampf. In de jaren zeventig van de 19de eeuw nam Otto von Bismarck, Pruisisch protestant, kanselier van het pas verenigde Duitse Rijk maatregelen om de rooms-katholieke invloeden in te perken.

De zusters vonden inspiratie in het *Arme kind Jezus* wat leidde tot zelfbewuste, nederige soberheid en hulp en onderwijs aan kinderen vanuit eigen middelen. Zij maakten bijvoorbeeld indrukwekkend stralende, uiterst kostbare, geborduurde kerkelijke textiel, altaarkleden en gewaden. Het Loretokloostergebouw in Simpelveld toont in *Museum De schat van Simpelveld* de naaldkunst van de orde.

De voorlopers van de huidige Sint Lidwina Basisschool, waren de Maria Goretti Kleuterschool, de St Lidwina Jongensschool en de Clara Feij Meisjesschool. Maar het aantal nonnen slonk en

ze werden steeds ouder. In 1987 trokken ze zich terug naar Simpelveld en nog weer later naar Aken. De verkoop van het Clara Klooster aan het Amsterdams Sociaal Agogisch Centrum Het Burgerweeshuis (SAC) was in overeenstemming met de levenshouding en de doelstelling van de orde. De Dependance SAC/het Willem van Halmhuis (voormalig directeur SAC) was tot 2001 crisisopvang voor 24 kinderen. Voor de nieuwe bestemming waren slechts beperkt aanpassingen nodig.

Uitloop naar tuin

Veertien jaar nadat de kloosterorde de hof verliet, kwamen er nieuwe inzichten binnen de jeugdzorg. Als kinderen uit huis werden geplaatst kwamen ze voort-

aan in gastgezinnen. Het solide kloostergebouw vond een nieuwe bestemming als appartementencomplex met unieke kenmerken en bewoners die het gebouw, recent een gemeentelijk monument, koesteren. Zes gezinnen bewonen vanuit een gezamenlijk trappenhuis de appartementen van wisselende grootte met hier en daar unieke originele details. Enkele echt bijzondere woonruimtes verdienen aparte vermelding zoals de voormalige kloosterkapel en de torenkamer onder het piramidedak. De woningen op de begane grond bieden prachtige uitloop naar de tuin. En vanaf het schoolplein is er zicht op kapel en gebouw.

Feest van herkenning

Het schoolgebouw waar ooit de Clara Feij Meisjesschool gevestigd was, ligt rechts langs de toegang tot de Linnaeushof vanaf de Wethouder Frankeweg. Dit gebouw huisvest nu De Amsterdamse Mavo, een kleine categorale school. De vormgeving van het gebouw is evenals het Clara Klooster door de gebroeders Kraaijvanger en sluit ook helemaal aan bij de vormtaal van de hof. Ook dit gebouw heeft de status van gemeentelijk monument. Vanonder een voorhof met boog geven originele zware deuren met smeedwerk toegang tot de school. Het aantrekkelijke van het gebouw voor leerlingen en docenten schuilt vooral in het interieur. De twee middengangen tussen de lokalen vangen licht van buiten door ramen in de binnenwanden. De betegeling van de hal, de gangen en de trappen heeft originele stijlkenmerken van de jaren dertig vorige eeuw: hier op de vloer uitgevoerd met doffe vierkante plavuizen in rood met grijs en zwarte linten en monochrome grijze geglazuurde wandtegels 10x20 rechtop geplaatst in staand verband. De trappenhuisen hebben beige natuurstenen treden en zware zwart marmeren afwerking van de balustrades net zoals in het Clara Klooster. Hier en daar zijn sporen van gebruik maar voor iedereen die schoolgegaan heeft in een gebouw uit de jaren dertig is het een feest van herkenning. #

De gebroeders Kraaijvanger waren de stichters van een ook nu nog actief Rotterdamse architectenbureau. In Oud-Oost ontwierpen nazaten Kraaijvanger in de jaren zeventig van de vorige eeuw de hoogbouw van OLVG-Oost met afwisselend een band raampartijen en een band betonnen borstwering over negen niveaus. Dit is een voorbeeld van hoogbouw uit die tijd en wordt nu ook wel 'roggebrood met kaas architectuur' genoemd. Het bureau ontwierp destijds ook Theater De Doelen in Rotterdam in aansprekende 'brutalistische' vormgeving. Hun recentere Museum Voorlinden te Wassenaar is weer een uiterst strakke high-tech doosvorm in glas.

Aan de huidige bewoners van het kloostergebouw komt dank toe voor het delen van ervaringen en informatie evenals aan een buurtbewoonster en voormalig leidinggevende van de Dependance Burgerweeshuisperiode. De conciërge van de Mavo was behulpzaam bij de bezichtiging en het fotograferen.

Interieur met originele jaren '30 stijlkenmerken

Gitaren uit de Oost: van Indo-rockers tot Nusantara Beats

Tekst: Annette Douwes | Fotografie: Eddy Ellert

Op woensdagavond 28 mei werd met een talkshow in de grote hal van Wereldmuseum Amsterdam de eerste podcast van vier gehost door Eva Verboom, dochter van een Indo-rocker. Thema van de avond: wat behelst de muzikale nalatenschap van de Indo-rockers en wat is de rol van muziek als drager van het culturele geheugen?

v.l.n.r. Eva Verboom, Erwin Java en Jordy Sanger

Eva ging over dat thema in gesprek met Erwin Java (1952), voormalig gitarist bij o.a. Cuby and the Blizzards en Herman Brood en met Jordy Sanger (1990), oprichter van Nusantara Beats: een zes-hoofdige band met een meer ‘Indische’ sound. Tussendoor werden interessante videofragmenten getoond.

Oudere lezers herinneren zich misschien de Tielman Brothers en de Blue

Diamonds, de eerste generatie ‘Indo rockers’ die in de 50er en 60er jaren furore maakten met opzwepende rock & roll muziek uit de VS. En vast ook wel de Molukse band Massada, die zich meer op Latin muziek richtte. ‘Het waren allemaal zeer muzikale jongens met swag: ze vielen op omdat ze er goed uitzagen’, aldus de oude Pa Tielman in een videofragment. ‘Ze hadden ook een specifieke, net iets andere

groove, vanuit het ritme van de gamelan.’ Volgende generaties Indische en Molukse muzikanten verdiepten zich gaandeweg meer in hun eigen roots. Denk aan Kane, Ernst Jansz, Lois Lane, Massada.

Verbazing

In Erwins opvoeding was nog sprake van een ‘postkoloniale identiteit’. Na de Onafhankelijkheid van Indonesië (17 augustus 1945) werden Nederlanders, Indische Nederlanders en Molukkers uit Indonesië verdreven naar Nederland: voor velen een vreemd, onbekend land. Erwins ouders waren gericht op aanpassen en integreren. In het gezin werd Nederlands, geen Maleis gesproken. Groot was zijn verbazing om zijn moeder in 1964, toen zijn oma uit Indonesië overkwam, vloeiend Maleis met haar te horen spreken. Hij verstond daar niets van. Van zijn Indische achtergrond wist hij niet veel. Zo heeft hij pas onlangs ontdekt dat hij afstamt van een Afrikaanse slaaf, in de 19e eeuw vanuit Ghana naar Java verscheept om aldaar in het Koninklijk Nederlands Indisch Leger (KNIL) te vechten. Deze ‘Beland hitam’ (zwarte Nederlander) heeft zich later vrij kunnen kopen. Erwins carrière begon in 1974. Hij beschouwt zichzelf, achteraf, eigenlijk als een ‘aangepaste blanke rocker’, net als meestal de kleur van zijn publiek.

Goede oren

Bij Jordy thuis werd evenmin Maleis gesproken. Hij leert nu Bahasa en Soendanees, Indonesische talen. Hij kreeg volop muziekles en is afgestudeerd aan de Herman Brood Academie en het Conservatorium. Erwin daarentegen moest alle loopjes en akkoorden op de gitaar helemaal zelf uitvogelen door intensief naar de radio te luisteren: ‘Indische mensen hebben goede oren!’. Jordy constateert dat er nu veel meer ruimte is om de eigen Indo-Europese identiteit te onderzoeken, meer vrijheid in ritme en klanken.

Jordy en Meghan, zangeres van Nusantara, lieten een poëtisch Indonesisch lied horen en Erwin en Jordy vertolkten tot slot een melancholieke gitaarversie van ‘A change is gonna come’. Er werd geanimeerd nagepraat onder het genot van thee en Indische lempers (gevulde kleefrijst). #

De overige drie avonden worden in het najaar gehouden: in Heerlen, Den Haag en Haarlem.

De podcast is te beluisteren op Spotify, Instagram en Facebook.

Aanbevolen boek: SNAAR (2025), Stéphanie Teekens en Dagmar Rijgersberg: over de rol van de gitaar als brug tussen Nederland en Indonesië / Molukken.

Dagelijks drie uur wandelen

Tekst: Jim Jansen | Fotografie: Eddy Ellert

Journalist Jim Jansen en fotograaf Eddy Ellert begeven zich door Amsterdam-Oost en komen bekende en onbekende buurtgenoten tegen. Deze keer Enda Jansen (89), die dagelijks drie uur wandelend het stadsdeel doorkruist.

‘Eigenlijk is het vandaag een halve zondag,’ zegt ze als ze gaat zitten op een bankje bij het koffietentje op de hoek van de Middenweg en de Wakkerstraat. Het is eerste Pinksterdag, en terwijl eerste zonnestralen zich aarzeland vertonen, stelt Eddy zijn camera scherp. Onderwijl nippend aan zijn hazelnoot-latte met havermelk. Eddy kan niet alleen prachtig fotograferen, maar hij heeft ook een neus voor lekkere koffietjes. Enda is niet alleen buurtgenoot, maar ook mijn moeder die in 2017 na twintig jaar Den Helder terugkeerde naar de Watergraafsmeer, waar ze in 1974 ging wonen. Ze werd geboren aan de Zuidwest kust van Ierland en voor de liefde trok ze naar Nederland. Het grote verschil tussen de twee landen? ‘Hier in Nederland is de gezondheidszorg veel beter. Mocht je ziek worden, dan ben je hier in Amsterdam een stuk beter af dan bijvoorbeeld in Dublin.’ Ondanks dat ze bijna negentig is, heeft ze amper last van pijntjes en kwalen. Haar geheim? Naast dat ze een immer optimistische inborst heeft, wandelt ze minimaal drie uur per dag door de buurt. ‘In de ochtend naar de plek waar

vroeger het Ajax-stadion stond en nu een prachtige schildering van Johan Cruyff staat. En na de lunch richting de Ringdijk en soms als ik zin heb iets verder naar de Pretoriusstraat.’ ‘In 1974 kwamen we hier wonen en sinds die tijd kom ik al bij de Albert Heijn op het Christiaan Huygensplein. Ik vind het een hele fijne winkel en ken er de weg. En als ik een keertje iets niet kan vinden, dan is er ontzettend aardig personeel dat me altijd wil helpen. Elke dag kom ik er wel om een iets kleins te kopen. Een paar tomaten, een pak yoghurt of een Allison brood, dat bijna net zo lekker is als het brood van bakker Hartog. En nee, ik reken niet af bij de zelfscankassa. Ik vind het leuk om met iemand te praten en daarnaast ben ik ook digibeeft, dus van dat scannen snap ik helemaal niks.’ We moeten weer door. Eddy naar het Wereldmuseum Amsterdam waar hij ook voor deze onvolprezen krant een beeld moet maken. En ik moet deze column gaan uitschrijven. Voor de volledigheid vraag ik of ik nog even de tekst moet opsturen, waarna ze me lachend aankijkt. ‘Stuur die email maar naar jezelf, want ik lees die dingen toch niet.’ #

‘Lang leve de keizer!’

En toen...

Tekst: **Melissa Plomp**
Illustratie: **Ruud Meijer**

In de namiddag van 8 oktober 1811 rijdt generaal Dirk Van Hogendorp met officier Adriaen over de Plantage Middenlaan. Aan weerszijden van de weg is een Korinthische zuilengalerij gebouwd met in vergulde letters alle overwinningen van Napoleon. Van Hogendorp bewondert de erehagen met slingers van eikenblad en bloemen. Nauwlettend controleren de ruiters of alle kleuren die aan het Huis van Oranje doen denken, verwijderd zijn. Een van de diensthuisjes op de Plantage mist iets. Adriaen, stijgt snel af en klopt aan. Een vrouw opent de deur en kijkt vragend. ‘Heeft u het bevel niet gelezen, dat bij alle huizen langs de route verplicht de Franse driekleur uit moet?’ Beschaamd verzekert de vrouw hem dat ze de vlag

gelijk uit zal gaan hangen.

De Muiderpoort is voorzien van een ereboog. Generaal van Hogendorp knikt keurend. ‘Morgen wordt de keizer hier met klokgelui en kanonschoten onthaald, de meeste van zijn ruiters moeten vanaf hier om de stad heen, vanwege de weke grond. Zeg Adriaen, gaat er nu nog zoveel volk de stad uit?’ De officier kijkt ongemakkelijk. ‘Eerlijk, generaal? Veel Amsterdammers zijn boos over de feestelijke ontvangst morgen en verlaten uit protest de stad. Ze haten Napoleon, omdat zijn zee- en handelsblokkades grote armoede en verval van de stad veroorzaken.’ Brommend rijdt de generaal verder. Hij was niet blij toen Napoleon Nederland vorig jaar inlijfde bij het keizerrijk, maar kan het goed vinden met de keizer. Aan de Oetewalerweg wappert een plak-

kaat. Adriaen bukt op de rug van zijn paard om het ontsierende papier weg te halen. Lachend leest hij het voor: ‘Het Bestuur van Watergraafsmeer haast zich om deze blijde tijding ter kennis van de Ingezetenen dezer Meer te brengen, o.a. ook teneinde diegenen welke zich op hunne zomer-verblijven mogten bevinden in de gelegenheid te stellen om door hun terugkomst deelgenooten te worden van de algemene vreugde.’ Generaal van Hogendorp keert zijn paard terug richting stad. ‘Kom, het is mooi geweest. Morgen wordt een drukke dag.’

De volgende middag is het bewolkt, maar droog. Adriaen staat in gala-uniform naast de generaal bij de grenspaal halverwege de Oetewalerweg. Naast hen staat een zenuwachtige burgemeester Van Brien van de Grootte Lindt, met

zijn elf adjunct-burgemeesters in rok-kostuum. Een prachtige ereboog markeert de plek. Iedereen staart ingespannen de weg af richting het Rechthuis. Een stoet komt dichterbij. Voorop garde-lansiers met rode uniformen, glanzende helmen en wapperende vaandels aan hun lansen. Lansiers in blauwe uniformen op witte paarden. Koetsen met hofdames, elk getrokken door zes paarden... Een gejuich gaat door de menigte. In een glazen koets met acht paarden zit de 19 jaar jonge bruid van de keizer, Marie-Louise.

Meer soldaten volgen. En dan eindelijk, tussen zijn generaals, saluerend op zijn witte paard, keizer Napoleon Bonaparte zelf. De 42-jarige keizer is een beetje dik en krom. Hij draagt zijn kenmerkende blauwe jas met rode sjerp en zijn steekhoed en kijkt wat zuur. Hij vindt Amsterdammers maar gierig en arrogant. Napoleon blijft op zijn paard zitten, vanwege zijn verheven positie. Onderdanig houdt de burgemeester een roodfluwelen kussentje naar hem op, met daarop de sleutels van de stad. ‘Als blijk van onze grenzeloze toewijding.’ De keizer knikt en geeft het kussentje weer terug. De menigte barst in juichen uit: ‘Vive l’Empereur’. Na de keizer volgen koetsen met hoogwaardigheidsbekleders, gardisten met armoedige kleding en kapotte schoenen. Als laatst trekken honderden halfnaakte Spaanse krijgsgevangenen in lompen voorbij. Adriaen haalt opgelucht adem. Amsterdam lijkt zijn verzet te hebben opgegeven.

Na twee natte, stormachtige weken vertrekken de Bonapartes weer. Marie-Louise en haar gevolg druipen af met een flinke griep.

Als Napoleon een paar jaar later verslagen is, wordt dat uitbundig gevierd in Amsterdam. De Muiderpoort nog mooier versierd dan toen Napoleon arriveerde. #

Hoeveel woorden hebben we nodig?

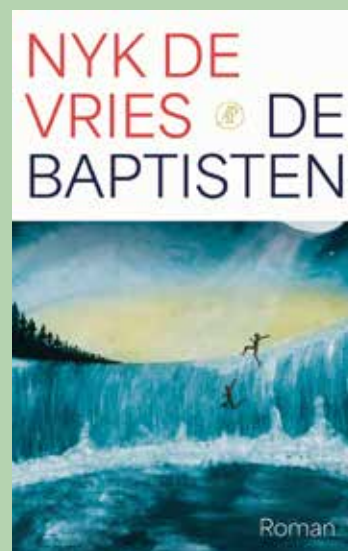
Tekst: **Lennie Haarsma**

In april verscheen de roman *De Baptisten* van buurtgenoot Nyk de Vries. Als schrijver en dichter heeft hij vele romans en dichtbundels op zijn naam staan. Daarnaast is hij muzikant en treedt hij op als performer. Zo is hij komende zomer te zien en te horen op Oerol en Lowlands.

Zijn eerste roman *Rozijnkonijn* verscheen in 2000 en speelt zich voor een groot deel af in zijn geboortedorp het Friese Noardburgum. In *De Baptisten* komen thema's als geloof, muziek en vriendschap samen. Centraal in het boek staan het oprichten, het succes en uiteindelijk de breuk van een Friese rockband in de periode 1986-1991. De vrienden/muzikanten Marten en Wytse zijn de twee hoofdpersonen in het boek. Langzaam ontstaat er een kloof tussen hen, waarbij het geloof een rol speelt: een strijd tussen rekkelijken en preciezen. De tweede verhaallijn is zeker zo interessant. Die gaat over vele jaren later waarbij Marten, ondertussen vader

van Abe, tijdens een ouderavond wordt geconfronteerd met een vooroordeel van witte stadsmensen over het geloof van moslimouders. Het herinnert Marten aan de baptisten en de vriendschap met Wytse die op een verdrietige manier ten einde kwam en waarbij het geloof ook een rol speelde. Marten spreekt zich uit door de volgende woorden uit te spreken: ‘deze mensen zijn niet achterlijk’.

De Baptisten is een spannend boek waarin het enorme plezier om samen muziek te maken centraal staat. De gemeenschap van de baptisten wiens taak het is het geloof te delen met anderen

naast een grote toewijding aan de kerk geeft zowel de benauwdheid als het prettige gemeenschapsgevoel goed weer. Vooral het personage van Marten – zeer waarschijnlijk grotendeels gebaseerd op de schrijver zelf – is boeiend beschreven. Door de twee verhaallijnen te combineren weet Nyk de Vries feilloos de vinger te leggen op bestaande tegenstellingen in de samenleving en het belang om verschillen, vooral waarbij het geloof een rol speelt, te overbruggen.

Kijk vooral ook naar de omslag van het boek met op de voorkant de sprong in het water: een mooie link naar de doop van baptisten door een onderdompeling van het hele lichaam in het water. Op de achterkant een foto van het drumstel van de band!

Eind 2024 verscheen het soloalbum van Nyk de Vries *Hoeveel woorden* met veel autobiografische teksten en te beluisteren op Spotify. Luister ook terug naar het gesprek van interviewer Annemieke Bosman met Nyk op 29 april jl. in de podcast Opium van NPO klassiek. #

Voor meer informatie over optredens van Nyk de Vries: www.nykdev.nl

Poppentheater Koos Kneus

Voorstellingen op zondagen, altijd inclusief schminken.
zo 29 juni en zo 6 juli 11.00-12.15: Kleine Hannes in het Grote Vogelbos (2-4 jr)
door gastspeler: Scratch Marionetten (Janet Cratchley)
zo 29 juni en zo 6 juli 13.00-15.00: Kleine Hannes en de timmervrouw (4-8 jar)
door gastspeler: Scratch Marionetten (Janet Cratchley)
Vanaf 13 juli ZOMERVAKANTIE Reserveren noodzakelijk! Via website of tel.nr. 020-6928532. Voor reserveren en meer info: www.kooskneus.nl

Plein Theater

vr 27 juni 17.00: Idee café: inloopspreekuur / redactieraad
za 28 juni 12.00: Eat & Read – Harriët Duurvoort (kitchen, food)
Juli Pride Maand: i.s.m. Cinemien queer films in Plein Theater!!
za 5 juli 19.00-22.30: Out – Dennis Allink (film)
za 5 juli 21.00-22.30: Darklands: are you ready to go deep? - Roland Javornik (documentaire film)
Na afloop DJ's & Drinks
zo 6 juli 19.30: The World Unseen – Shamim Sarif (film)
wo 9 juli 20.00: Double Bill (dance performance)
do 10 juli 17.00: Opening Expo: René Arnoldi – Bekende Amsterdammers
do 10 juli 20.30-22.30: Comedy
Pride Comedy – de nieuwe must-see-ervaring tijdens Pride!
vr 11 juli 20.30-22.00: Dorian, portret van een onstiltbare (film)
za 12 juli 18.00-24.00: De Tranketeers – Three queers and a drag cow
en korte films & talks
zo 13 juli 19.30-21.00: Call Me Agnes – Daniel Donato (documentaire film)
wo 16 juli 20.00-21.30: Ciurè – Gianpiero Pumo (film)
do 17 juli 20.00-21.30: L'Amour/La Mort – Ramon Gieling (documentaire film)
vr 18 juli 20.30-21.30: My Darling Demon – Lars Brinkman (theater)
za 19 juli 20.30: La Carn – Lluís Garau (performance)

zo 20 juli 19.30-21.00: 7 minutes – Ricky Mastro (film)
Zie verder: www.plein-theater.nl
Badhuistheater
vr 18 juli 20.00: Good Egg Improv presents Skp Ad / Improvised Youtube Show
vr 25 en za 26 juli 20.00: Improv Tournament 2 Nights
Zie verder www.badhuistheater.nl

De Nieuwe KHL
di 1 juli 20.00-22.00: Zomerconcert Evi de Jean: zangers van Evi de Jean, vocaal ensemble Indian Summer en het Paradiso Koor
Meer info: www.denieuwekhl.nl

Jungle Amsterdam
ZOMERSTOP van ma 21 juli tot 17 augustus
---ELKE WEEK---
elke ma 20.00 – 00.00: Kizz Meetup, met DJ Traybeatz
NB gaat wel door tijdens de zomerstop!
elke di 09.30 – 12.00: Sfera / Rond-Om Dansworkshops voor vrouwen uit Oost
NB Niet tijdens zomerstop!
elke wo 15.30 – 17.30: Criola Dans & Community Workshop (inloopworkshop voor vrouwen uit Oost)
NB Niet tijdens zomerstop!
elke wo 20.00 – 22.00: Biodanza met Lyan
NB tijdens zomerstop wel op 30 juli en 6 aug, niet op 23 juli en 13 aug.
elke do 09.00 – 12.00: Luna (inloopworkshop voor vrouwen uit Oost)
NB Niet tijdens zomerstop!
elke vr 10.00 – 11.30: Clara (dansworkshop voor vrouwen uit Oost)
NB Niet tijdens zomerstop!
elke za 11.00 – 12.30: Yoga Concert
NB Niet tijdens zomerstop!
---AGENDA---
za 28 juni 15.00-17.00: Gerlinde Esser, zangleerlingen presentatie
vr 4 juli 20.00-02.30: Bachata Playtime (end of season party)
za 5 juli 10.00-18.00: Ambrosia Ecstatic & Cacao ceremonie
do 10 juli 19.00-22.00: Felix Redka (Oekaiëns Stand Up)
zo 13 juli 20.00-00.00: Lindy Hop
zo 20 juli 16.00-22.00: Los Classicos (Latinfeest voor

Latinos 35+)
zo 27 juli 19.00-23.00: Tango Salon met DJ Arjan 'el Irresistible'
zo 10 aug 20.00-00.00: Lindy Hop
zo 24 aug 19.00-23.00: Tango Salon met DJ Arjan 'el Irresistible'
Zie verder www.jungle.amsterdam

Afvalpaleis
Locatie: Dapperstraat 76-82
open van wo t/m za 12.00 – 17.00: ZOMERSTOP van ma 21 juli tot 17 augustus
elke wo 12.00 – 17.00: Repair Café Elektronica
elke do 12.00 – 17.00: Repair Café Textiel
elke vr 11.00 – 13.00: Infopunt duurzaamheid, inclusief groen- en afvalspreekuur
Zie verder www.jungle.amsterdam

Wereldmuseum Amsterdam
---TENTOONSTELLINGEN---
t/m 24 aug: Poetry of the People
t/m 31 aug: Martial Arts
nu te zien: Onvoltooid verleden: teruggeven, houden, of...?
te doen van 12 juli t/m 24 aug: Martial Arts Summer School

Martial Arts Summer School

altijd te doen: Raad van de Raaf: doe-tentoonstelling voor klimaathelden (vanaf 6 jaar)
(open op za en zo en elke dag tijdens schoolvakanties)
altijd te zien: Onze koloniale erfenis
altijd te zien: What's the story?
altijd te zien: Things That Matter

Meer info, ook over eenmalige activiteiten: www.tropenmuseum.nl

Framer Framed
---EXPOSITIES---
t/m 17 aug, di-zo 12.00-18.00: The Tail door Maison the Faux (een performance-installatie)
Meer info: framerframed.nl

Tot Zover
t/m 7 sept, wo t/m zo 11.00 – 17.00: Expositie: Travelers – nieuwe doodsportretten
t/m 7 sept, wo t/m zo 11.00 – 17.00: Installatie: Voor als je doodgaat
t/m 7 dec, wo t/m zo 11.00 – 17.00: Fotoserie: Grafseries – Arnold Weel
t/m 30 aug, wo t/m zo 11.00 – 17.00: Eten bij afscheid en rouw
altijd, wo t/m zo 11.00 – 17.00: Top-13 Collectie
Meer info: www.totzover.nl

De Nieuwe Ooster
elke eerste zondag van de maand om 13.00: Rondleiding door Stichting Arboretum De Nieuwe Ooster; opgeven via www.denieuweoosterbomenpark.nl/rondleidingen
elke laatste zondag van de maand van 11.00-13.00:

Adressen

Badhuistheater
Boerhaaveplein 28
badhuistheater@gmail.com

Plein Theater
Sajetplein 29
020-6654568.

Wereldmuseum Amsterdam
Linnaeusstraat 2
020 5688200

Poppentheater Koos Kneus
Iepenplein 40
020-6928532

Jungle Amsterdam
Tweede van Swindenstraat 26
020-7373326,

De Nieuwe KHL
Oostelijke Handelskade 44A
020-7791575

Framer Framed
Oranje-Vrijstaatkade 71

Tot Zover
Kruislaan 124

Genieten
Oranje-Vrijstaatplein 2
0900-9003030

De Nieuwe Ooster
Kruislaan 124

Reuring in 't Groen
za 12 juli 13.30-16.00: Klussen met Paul (clubhuis)
Meer info: www.amstelglorie.nl/agenda

Genieten
---ELKE WEEK---
elke di 17.30: Resto van Harte, gezellig avondje uit met driegangen diner
Reserveren: 0900-9003030 of resto-vanharte.nl

Kijk voor meer
agenda-informatie op
www.oost-online.nl

Keti Koti

Op 1 juli van 14.00 – 15.15 is in het Oosterpark bij het slavernijmonument de Nationale Herdenking van de afschaffing van de slavernij in Suriname en de Nederlandse Antillen.
Van 13.00 – 22.00 is er op het Museumplein het Keti Koti Festival.

Buurtcamping en Oost Rules

Van vrijdag 11 t/m zondag 13 juli is er in het Oosterpark weer de Buurtcamping. Live muziek wordt daarbij die drie dagen georganiseerd door Oost Rules!
Voor meer info: debuurtcamping.nl/campings/oosterpark/ en oostrules.nl

Amsterdam Roots Festival

6 juli van 12.30 – 23.00 uur in het Oosterpark, gratis toegang.
Muziek, theater, dans, circus, workshops, roots, bazaar. Met onder andere muziek van Indonesian National Orchestra, Trio Da Kali (zie foto), Gershwin Bonevacia, Bahgi, Bia Ferreira, Kiss & Fly, Native Moons en Leenalchi.
Meer info: www.amsterdamroots.nl

Veertig jaar politie Amsterdam Oost

Tekst: Carolien Gevers | Fotografie: Stadsarchief

Iedereen in Oost komt regelmatig langs het politiebureau Linnaeusstraat. Meestal op de automatische piloot. Maar wat weten we eigenlijk van de historie? Ter gelegenheid van Dwars 250 doken we in de archieven en spraken met oudgedienden, brigadiers Martin, Peter en Natasja.

Agenten vonden het voormalig politiebureau intiem en gezellig

Het politiebureau op nummer 111 staat er sinds 2003. Martin: 'Oudere buurtgenoten kennen nog wel ons oude gebouw, hiernaast op nummer 121.' Peter: 'Ja, daar is alles begonnen.' Natasja lacht: 'En wij ook.' Het pand, tegenwoordig behuist door club Abbey, een ouder/kind hangout, was in 1885 gebouwd als dienstwoning voor de adjunct-ingenieur van de Oostergasfabriek en werd in 1924 politiebureau. Onze brigadiers hebben nog levendige herinneringen aan de tachtiger- en negentiger jaren aldaar.

Houtje touwtje

Peter (62): 'Het was zo'n andere tijd. Omdat we kleiner behuist waren en met de helft minder collega's, hooguit 75, kende je elkaar beter.' Martin (58): 'Maar ook de meeste criminelen. Dat waren toen vooral witte Nederlanders en vaak buurtgenoten.' 'Precies, we kenden onze Pappenheimers.' Natasja (51): 'Het hele basisteam was vooral blank, al waren er, toen ik kwam, ook een paar Surinaamse collega's en een pittig Marokkaans vrouwtje. Die vond ik zo leuk.' Peter: 'Vrouwen waren op twee handen te tellen.' Natasja: 'Ja, een mannenwereld. Ik vond dat niet erg, maar wel stom dat bijna iedereen het not done vond als twee vrouwen de noodmelding gingen doen, terwijl we hetzelfde werden opgeleid. Er was trouwens maar één toilet voor tachtig mensen, ongelooflijk.' Martin: 'En dan die arrestantenvertrekken en cellen. Ze konden gewoon door de ramen zien en horen wat we aten en bespraken.' Natasja: 'Ja, echt houtje touwtje. Maar intiem en gezellig. Nu zitten we er professioneler bij, maar wel wat zakelijker.'

Liquidaties en straatroven

In de tachtiger en negentiger jaren

werkten de politiemedewerkers van alle basisteams in Amsterdam altijd met vaste groepen. Iedereen kende elkaar en kon snel te hulp schieten. Het was de tijd van liquidaties van drugscriminelen als Klaas Bruinsma, straatroven, vechtpartijen, auto- en woninginbraken en invallen in junkenpanden. Een andere wereld en overzichtelijker want nogal wat criminelen kwamen uit de buurt. Peter: 'Hele families in de Transvaal leefden van de straatroven hier en door het hele land. Velen zijn inmiddels overleden of verdwenen.' Natasja: 'Of ze hielden ermee op en kwamen op het rechte pad toen ze zelf gezinnen stichtten. Ze gingen vooral op de vuist of er vloog een

'Nogal wat criminelen kwamen uit de buurt'

barkruk door een café. En wij hadden alleen een wapenstok en vuurwapen, geen pepperspray, taser of kogelwereld vest. Ik zie nog voor me hoe we bij het Krugerplein gewoon op een motorkap lagen te stoeien. Messen en vuurwapens zoals nu, zag je nauwelijks. Ja, soms een paar messen bij incidenten met groepen in disco's, zoals bij de Spaklerweg op zaterdagavonden, maar daar was je op voorbereid. Tegenwoordig zijn er geen vaste teams meer, en de bureaus groter, dus ken je elkaar minder.' Martin: 'En we hebben alleen nog dagverblijven voor kleine vergrijpjes of verwarde mensen. Maar cellen bij de bureaus zijn verboden sinds kraker Hans Kok in zijn cel was overleden.

Eerst werd de politie er nog op aangekeken, maar uiteindelijk bleek het een gevolg van een overdosis. Nu zijn er aparte cellencomplexen met talloze regels.' Peter: 'Ik weet nog hoe we onder de indruk waren toen in het oude bureau een arrestant zich in zijn cel had verhangen. Vlak naast onze kleine kantine.... dat is nu ondenkbaar.'

Zonder kogelwerend vest

Natasja herinnert zich een melding van een overval bij een voormalige bank op de Middenweg. 'We gingen daar gewoon zonder kogelwerend vest met getrokken vuurwapens naar binnen. Dat mag tegenwoordig echt niet meer, want het kan zo een slachtpartij worden.' Ook komt de gijzeling bij de Rembrandttoren naar boven. 'Daar deden we het al beter. We lagen er buiten omheen met zware vesten aan en moesten doorgeven wat we aan beweging zagen. Binnen waren immers mensen en de gijzelnemer met wapens en explosieven. Uiteindelijk betrof het een verwarde man die een protestactie tegen Philips voerde maar in de verkeerde toren was beland. De stakker heeft zich ter plekke gesuïcideerd.' Peter en Martin: 'Ja veel heftige incidenten toen, want twee jaar later, hier verderop, de moord op Theo van Gogh. Ons hele bureau ging op jacht. Op zoek naar de dader en getuigen verhoren.'

Hé, dat is mijn bank

Anders zorgelijk vinden onze brigadiers het soort incidenten van deze tijd. Steeds meer verwarde mensen en junks op straat. Peter: 'Heel triest, want dat komt mede door onszelf. We halen de Oost-Europeanen hierheen voor werk. Maar als dat stopt, staan ze op straat en dan gaat het vaak fout. En de GGZ kampt met te lange wachtlijsten.' Martin: 'En er lopen steeds meer

mensen zélf met een vuurwapen, mes of explosief rond en er worden alsmaar jongere gastjes geronseld. Dus meer onschuldige slachtoffers en zelfs vergismoorden. Ook zijn er meer geïsoleerde ouderen.' Natasja: 'Laatst trof ik, via een melding, rond 1 uur 's nachts een oud verward mannetje die verkleumd rondzwabberde bij het Amstelstation. Hij wist niet eens meer hoe ie heette en ik vond geen label in zijn kraag van een zorginstelling. Ik zette hem eerst maar eens in mijn auto en vond uiteindelijk zijn straatnaam in ons systeem, en, ja, die kwam hem bekend voor. Maar daar gekomen, geen sjoerge. Uiteindelijk vond ik in zijn zak een sleutelbos en ja die paste. De man bij binnenkomst, helemaal verrast: 'Hé, dat is mijn bank!' Ach... zo'n man moet zorg hebben, maar ook daar wachtlijsten, dus maar snel de wijkagent ingeschakeld.'

Nog nauwelijks broek versleten

In het huidige politiebureau huizen inmiddels ruim 160 medewerkers waaronder meer mensen met een niet Nederlandse achtergrond. Ook is het aantal mannen en vrouwen tegenwoordig nagenoeg gelijk en zijn er recent veel jonge instromers gekomen. Peter: 'Veel beter. Bovendien, het klinkt ouderwets, werken vrouwen vaak meer de-esclerend. Daarbij is de jongste generatie digitaal sneller. Dat is hard nodig nu onze jeugd meer gepest en negatief beïnvloed wordt via de sociale media. Wel zijn ze onervarener als ze beginnen, want minder degelijk en anders opgeleid. Waar wij vroeger de buurt van binnen en buiten kenden en meteen zagen als er iets niet klopte en net zo makkelijk kletsten met criminelen als koopmannen, staan zij eerder op hun telefoon te zoeken. En ze hebben meer noten op hun zang, dan willen ze bijvoorbeeld na een jaar al door naar de recherche en zien ze niet dat ze met het zware werk nog nauwelijks een broek versleten hebben. Wij kregen misschien ook meer kansen want we deden alles zelf: aanhouden, in de cel zetten, een verhoor afnemen en dagvaarding regelen. Daar leer je van.'

De toekomst

'We zullen hard aan de slag moeten vanwege de toenemende cybercriminaliteit. En voor de jeugd die vaker door de sociale media in de criminaliteit belandt. Dat betekent in contact blijven met buurten, scholen en zorginstellingen en voorlichting en preventie bieden. Ook het probleem van de verwarden en junks moet breder aangepakt. We hebben al ons maandelijkse zorgstraatproject met hulpverleners die klaar staan om aangehouden mensen in zorg te krijgen (zie Dwars 248). Tot nu toe lukt het ons elke keer om een paar daar 'binnen te krijgen'. We worden steeds bedreven. Qua cybercriminaliteit zijn we best ver in vergelijking met andere Europese landen. Elke tijd kent zijn problemen maar wij hebben nog altijd een prachtig vak.' #

Eer voor Molukse marinemannen

Tekst: **Trudy Admiraal** | Fotografie: **Edwin Butter** / DNO

Op De Nieuwe Ooster heeft het graf van de Molukse marineman Jacob Pattiasina een informatiebord gekregen van de werkgroep Stenen Archief. Bij de onthulling was niet alleen zijn familie maar ook stadsdeelbestuurder Jan-Bert Vroege aanwezig. Het bord is bedoeld als blijvend eerbetoon aan Jacob Pattiasina en de overige marine Molukkers. Zijn zoons Fred (81) en John (83) voelen zich trots en vereerd.

Onthulling van het bord door Fred en John Pattiasina

Jan-Bert Vroege is portefeuillehouder Diversiteit en De Nieuwe Ooster van stadsdeel Oost. 'Begraafplaats De Nieuwe Ooster is een prachtig, groen wandelpark met veel verborgen verhalen. Deze verhalen vertellen samen de geschiedenis van Amsterdam en haar inwoners. Hier zijn alle rangen en standen, culturen en rituelen te vinden,' vertelt hij.

Niet alle verhalen zijn bekend bij bezoekers van DNO. Vroege: 'De werkgroep Stenen Archief vertelt deze verhalen

door middel van het plaatsen van informatieborden, zoals nu bij het graf van Jacob Pattiasina.'

Marine

Thuis aan tafel bij Fred Pattiasina is ook zijn broer John aangeschoven om het verhaal te vertellen van hun vader. Jacob Pattiasina (1911-1979) was in dienst van de Nederlandse Koninklijke Marine op de Molukken toen Japan in januari 1942 Ambon inviel. Pattiasina werd gevangengenomen en in verschillende

interneringskampen vastgezet. Fred: 'Mijn vader was een lieve, rustige man. Hij was onderwijzer maar koos later voor de marine. Dat wilde hij zó graag dat hij twee jaar van zijn leeftijd afhaalde omdat hij iets te oud was. Eigenlijk is hij in 1909 geboren. Hij was korporaal muzikant bij het Koninklijke Marine Molukse Muziekantenkorps en speelde trompet. Door de jaren in gevangenschap waren zijn longen slechter geworden en is hij later overgestapt op de trommel want trompetspelen lukte niet meer.'

Na de oorlog werd het gezin Pattiasina herenigd en verhuisden ze naar Soerabaja. John: 'Ik herkende mijn vader eerst niet en begroette hem met 'dag

'Alle rangen en standen, culturen en rituelen'

oom', zo spraken wij oudere mensen aan, met oom en tante. Mijn vader was nog steeds in dienst van de Nederlandse Marine. Door de onafhankelijkheidsstrijd in Indonesië konden Molukse militairen daar niet blijven, ze werden als Nederlanders gezien. Terug naar Ambon mocht ook niet.'

Atlantis

Begin 1951 scheepste het hele gezin Pattiasina in op de Atlantis, een Engels schip vol Molukse militairen en hun gezinnen. Fred: 'We voeren naar Rotterdam. Zes weken op zee, het was voor ons kinderen één lange vakantie. We speelden met de andere kinderen aan boord, er was een bioscoop en zelfs een zwembad.'

John: 'Ik weet nog dat we door het Suezkanaal voeren, mijn ouders kochten daar van een van de handelaren een

kleed dat nog jarenlang bij ons thuis boven de schoorsteenmantel heeft gehangen.'

John was acht en Fred zes toen ze met hun ouders en broertjes en zusjes in maart 1951 in Nederland aankwamen. Het was koud, weten ze allebei nog. 'Mijn moeder droeg een sarong, we liepen op slippers,' vertelt John. 'Eerst werden we opgevangen in Arnhem en na een half jaar ging vader werken bij het Marine Opleidingskamp Hilversum. Veel van zijn collega's gingen daar in de buurt wonen, maar dat wilde mijn moeder niet. Zij koos voor Amsterdam.'

Bos en Lommer

Fred: 'We kregen een bovenwoning in Bos en Lommer. Mijn ouders bleven daar tot ze overleden, mijn vader in 1979 en mijn moeder in 1996. Het verblijf in Nederland zou aanvankelijk tijdelijk zijn, maar het is anders gelopen.' John: 'Onze situatie was heel anders dan die van de Knillers; mijn vader bleef in dienst van de Marine. Hij kon vroeg met pensioen en werkte later nog in een papierfabriek in Amsterdam. In onze familie waren ook KNIL-soldaten, zij raakten hun baan kwijt en werden bij aankomst in woonoorden geplaatst. Toch zijn wij altijd goed met elkaar om gegaan, er was geen gedoe in onze familie.'

'Wij zijn Nederlanders maar voelen ons Molukkers', zegt Fred. Dat kan prima samen gaan, weet hij. 'Op Ambon juicht iedereen met oranje vlaggen het Nederlands elftal toe. Voor ons als kinderen verliep de integratie heel natuurlijk. We gingen in Indonesië al met Hollanders om, mijn vader sprak Nederlands met ons, dus op school konden we gelijk meedoen en werden we geaccepteerd. Voor mijn ouders zal het anders geweest zijn. Mijn vader heeft nooit de hutkoffer uitgepakt. Die staat nu bij mijn zoon, het marinepak van zijn opa zit er nog in.' #

Vrijwilliger bij een festival

Tekst: **Nettie Sterrenburg** (VCA Oost) | Fotografie: **Huub Zeeman** (VCA Media)

Roelien is vrijwilliger bij Het Indische Buurt Festival op zaterdag 6 september: 'Zet die datum in je agenda! Een prachtig, gezellig en vooral lokaal festival in de Javastraat van en voor bewoners. Met lokale bands, kunst en cultuur en de maatschappelijke initiatieven en organisaties die de Indische Buurt rijk is.' Trekker achter dit festival is Stichting Karrewiel.

Roelien is marktmeester. Een leuke rol. 'Naast muziek, lekker eten en drinken is er ook een lange sliert kramen vol met initiatieven die actief zijn in de Indische Buurt. Van dat stuk van de markt mag ik marktmeester zijn. Ik weet precies wie er op de initiatievenmarkt staan, ik ga met hen in gesprek en verbindt initiatiefnemers met elkaar. Het is dé dag om elkaar te ontmoeten, bij elkaar in de keuken te kijken en afspraken te maken om samen te werken of van elkaar te leren. Mijn dag is goed als ik mensen zie die met elkaar in gesprek zijn en met plezier op de initiatievenmarkt staan.'

Fijne buurt

Op de initiatievenmarkt staan bewoners, initiatieven, kunstenaars en professionele organisaties naast elkaar. Roelien: 'Ik geloof in klein initiatief, bewoners die iets opmerken, iets missen

en samen iets bedenken om hun buurt mooier en beter te maken. Wij willen dat tijdens het festival op 6 september zichtbaar maken voor de buurtbewoners'.

Er is aandacht voor zorg, vrouwenemancipatie, onderwijs, gezondheid, vrijwilligerswerk, armoede, buurtverhalen, kunst en cultuur, diversiteit, kortom alle thema's die spelen in een mensenleven. Bewoners, grote en kleine partijen zetten zich elke dag in om van de Indische Buurt een fijne buurt te maken. Op deze dag maak je gegarandeerd nieuwe contacten. En zit ongetwijfeld iets tussen de kramen waar je blij van wordt. Mensen of een mooi initiatief waar jij je steentje aan bij wilt dragen.

Aan de slag als vrijwilliger bij het Indische Buurt Festival? Er is nog hulp nodig bij opbouw en/of afbouw (ochtend

Roelien Benjamin is marktmeester op het festival

en/of avond) als teamleider crewcatering (broodjes/fris/koffie klaar hebben – ochtend), medewerker crewcatering (ochtend), ambassadeurs (informatie geven – middag). Stuur een berichtje naar indischebuurtfestival@xs4all.nl. #

Ook interesse in vrijwilligerswerk? Vrijwilligers Centrale Amsterdam (VCA) helpt je graag. Kies iets uit dat bij je past. In onze online vacaturebank vind je 1001 mogelijkheden. Of ga eens vrijblijvend langs bij één van onze spreekuren o.a. in Post Oost en op Zeeburg.

Amsterdam Oost na de komma

Tekst: **Evelien Polter** | fotografie: **Frank Schoevaart en Ninsee (monument)**

Premier Mark Rutte bood in december 2022 namens de Nederlandse regering excuses aan voor de rol van het landsbestuur bij het slavernijverleden. In 2023 volgde Koning Willem-Alexander, hij bood excuses aan namens de Nederlandse staat voor het slavernijverleden, met name in Amsterdam. Beiden maakten duidelijk dat hun excuses geen punt waren maar een komma.

Het vernieuwde slavernijmonument in het Oosterpark

Imelda Tjon-Fo (GroenLinks), lid van de Stadsdeelcommissie in Amsterdam-Oost, gaf met haar rapport *Na de komma* een krachtig signaal. Het rapport legt bloot dat de nazaten nog dagelijks geconfronteerd worden met racisme en uitsluiting en zij roept op om de toekomst van hen te verbeteren. Het is tijd voor concrete acties op het gebied van participatie, jongerenbetrokkenheid, onderwijs en de arbeidsmarkt om dit onrecht recht te zetten. Imelda's voorstellen werden unaniem aangenomen in de Stadsdeelraad.

Samen met de leden Alexander Versteeg (PvdA) en Nora Ait Boukber (D66) ging Imelda aan de slag om de stem te laten horen van de zwarte gemeenschap in Amsterdam-Oost. Het werk van deze raadsleden leidde tot twee stadsgesprekken met nakomelingen en de oprichting van een werkgroep om hun persoonlijke verhalen over de nasleep van slavernij een stem te geven.

Begin juni vertellen Imelda Tjon-Fo en Jan-Bert Vroege, dagelijks bestuurder, over wat er gebeurt in Amsterdam-Oost, na de komma.

Wat hopen jullie dat er met het rapport *Na de komma* in gang gezet wordt?

Jan-Bert Vroege: 'We hebben in Amsterdam-Oost veel instellingen waar we het slavernijverleden gedenken. Zoals het Wereldmuseum (Tropenmuseum) aan de Linnaeusstraat en het Slavernijmonument in het Oosterpark. Verder zijn er in het stadsdeel nog het te bouwen Slavernijmuseum op de kop van het Java-eiland en aan de Zeeburgerdijk het Suriname Museum. De buitententoonstelling de Golfbreker, te zien o.a. op het Java-eiland, van het Nationaal Slavernijmuseum vertelt

op twaalf panelen het verhaal over hoe het water, de zeehaven, schepen en de handel in mensen en goederen, Amsterdam en andere Nederlandse steden hebben gevormd. Naast deze tastbare gedenkplekken willen we als stadsdeel invulling geven aan de komma voor de mensen in Oost. Dit rapport is een opdracht om aan het werk te gaan met de bewoners.'

Imelda Tjon-Fo: 'We wilden weten wat de bewoners van Oost zelf vonden van de excuses en wat er moest gebeuren na de komma. Ik dacht als lid van de stadsdeelcommissie: 'wat komt er voor de nazaten van de tot slaafgemaakten in Amsterdam-Oost?'

Wie organiseerden en begeleidde deze gesprekken?

Imelda Tjon-Fo: 'We organiseerden twee stadsgesprekken met bewoners. De uitnodiging was voor mensen van het Caraïbisch deel van Nederland en voor mensen met een Surinaamse achtergrond. Toen ik de brief aan de bewoners had verstuurd kreeg ik een reactie van iemand die schreef 'Welke Chinees komt ons nou iets vertellen?' Maar ik ben zelf ook een nazaat met mijn Chinese achternaam. We nodigden als leden van de stadsdeelcommissie zelf de mensen uit. Yvette Koster, oud-presentator van het Jeugdjournaal, had de professionele leiding van de gesprekken.'

Wat zijn de aanbevelingen die deze gesprekken opleverden?

Imelda Tjon-Fo: 'Vooraf het faciliteren en ondersteunen van meer gesprekken, de bekendheid hiervan te vergroten door middel van gerichte communicatie en een overzicht te maken van alle bij de gemeente bekende activiteiten zodat iedereen goed geïnformeerd blijft. Verder kwam de wens

naar voren om bewoners uit Amsterdam-Oost actief te betrekken bij het Slavernijmuseum en bij bestaande organisaties zoals The Black Archives en het Wereldmuseum. En ten slotte de wens om het het slavernijverleden en de doorwerking hiervan onder de aandacht te brengen in lessen en gesprekken op scholen.'

Moeten we ons weerbaar opstellen?

Imelda Tjon-Fo: 'Pestgedrag is iets wat ik al vanaf mijn jeugd meemaak. Het is daarom belangrijk om kinderen en hun ouders meer kennis over de geschiedenis mee te geven. We hopen dat er zo meer begrip is en er meer respect komt.'

Hoe zorgen jullie ervoor dat het rapport niet in een la verdwijnt?

Jan-Bert Vroege: 'Dat is de taak van de stadsdeelcommissie, onder leiding van Imelda, om mij achter de broek te zitten. Ook door de ontwikkelingen rond het Slavernijmuseum blijft dit onderwerp bij ons onder de aandacht.'

Imelda: 'We hebben maar een klein budget waardoor we moeten roeien met de riemen die we hebben. De gemeenschap moet het ook zelf doen.'

Hoe kijken jullie aan tegen de richting die de landelijke radicaal-rechtse politiek is ingeslagen?

Imelda Tjon-Fo: 'Doordat de landelijke politiek een andere visie heeft op omgang met het verleden kunnen projecten als Oost na de komma in de gevarezone komen. Maar ik hoop dat het gemeentebestuur van Amsterdam niet snel zal meegaan in de radicaal-rechtse politiek.'

Jan-Bert Vroege: 'Het Slavernijmonument staat ongeveer 25 jaar in het Oosterpark, heel Nederland weet dat we op 1 juli het slavernijverleden herdenken. Het hoort gewoon bij Nederland. Dat gaat niet zomaar weg. De laatste jaren is er veel gewerkt in het park. De omgeving van het Nationaal Monument Slavernijverleden is een open, toegankelijke en waardige plek geworden. Door het nieuwe plateau lijkt het monument als het ware omhoog gelift, wat de statigheid versterkt. De entree aan de Beukenweg is heropend, de beplanting vernieuwd en er is een zitrand aangebracht. Zo is het monument zichtbaarder, beter bereikbaar en uitnodigend voor zowel de nationale Ketikoti-herdenking als persoonlijke reflectie het hele jaar door.' #

Op 1 juli herdenken we in het Oosterpark de afschaffing van de slavernij in Suriname en de Nederlandse Antillen. De herdenkingsceremonie begint om 14.00 uur in het Oosterpark rond het Slavernijmonument en wordt rechtstreeks uitgezonden op NPO 1.

Jan-Bert Vroege en Imelda Tjon-Fo voor een van de panelen van buitententoonstelling de Golfbreker

Een vlek vertelt welke micro je ziet

Tekst: Ton Zijp | Fotografie: Wikipedia

Het rupsenseizoen is weer begonnen. Eigenlijk al ergens in maart, in sommige gevallen nog wel eerder als de juiste bladeren weer voorradig zijn. Elke microvlinder heeft zo z’n eigen voorkeur!

Gemineerd blad van de paardenkastanje

De voormalige rupsjes ontpopten zich, zagen de natuurlijke noodzaak van voortplanting in, waarna de vrouwtjes een geschikte plek opzochten voor de eitjes. Die plek wordt bepaald door de smaakvoorkeur van elke rupsensoort. Om dus niet al te veel last van concurrentie van op elkaar lijkende soorten te hebben, heeft elke rups z’n eigen specialisme. En dat betekent ook dat

niet alle rupsen van microvlinders mijnen maken. Ik ga het hier dus niet over spinsels hebben (die worden bijvoorbeeld door stippelmotten gemaakt), evenmin over takboorders of onder boombast verstop-te motten. Wellicht een andere keer.

Mineren

Is het je tijdens een wandeling door park of bos wel eens opgevallen, op zo’n moment dat je neus zich plots op ooghoogte met een blad aan een boom bevindt (mannen zullen deze situatie herkennen van het moment dat alle vloeistof van een gezellige borrel geloosd moet worden), dat die bladeren er niet allemaal hetzelfde uit zien? Dat er vlekken op zitten, of dat een deel van het blad van binnenuit opgeblazen lijkt of dat er gangen doorheen lijken te lopen? Deze verschijnselen worden mijnen genoemd. Het eitje van het eerder genoemde microvlindervrouwtje is op het blad een rups geworden en is het blad in gekropen om tussen de onder en

bovenkant zich vol te vreten en groot te groeien. En tijdens dat proces van eten en groeien moet er verder gegraven (gemineerd) worden, de gang wordt verbreed omdat het rupsje anders niet meer past en overbodige stoffen, poep, moeten worden geloosd.

Ontpopt

De micromot is vaak minuscule klein en daardoor slechts met een goede camera misschien te herkennen. Daarom komt het heel goed uit dat de vorm van de mijn, de manier waarop de rups zich heeft voortbewogen tijdens z’n groei, ervoor kan zorgen dat je weet met welke soort je te maken hebt. En bijvoorbeeld hoe de poep er uit ziet: een lange sliert, in een speciaal hoekje van de mijn als afvalplek of soms is er juist helemaal niets te zien. Daarbij kan het ook belangrijk zijn dat je weet op welke boom zo’n mineerder zich bevindt.

Zich vol vreten en groot groeien

Of heeft bevonden! De tijdelijke bladbewoner is dan naar buiten gekropen, pop geworden om vervolgens als vlinder te ontpoppen. Maar hij heeft wel even de

Rups van de paardenkastanjemineermot

handtekening van zijn soort achtergelaten in het blad.

Determineren

Nou hoop ik dat ik straks niet de enige ben die in de parken van Oost rondloopt om boombladeren af te speuren. Dat anderen daar straks ook druk bezig zijn zich te verwonderen en wie weet met behulp van de app ‘Obsidentify’ hun vondsten op naam weten te brengen. Je kan natuurlijk ook wachten tot de bladeren tegen de herfst op de grond vallen, waardoor je met je hoofd naar beneden de sporen van mineerders kan vinden. Veel gemakkelijker ook voor bladeren die eerst heel hoog in de boom hingen. #

Een andere wereld

Tekst en fotografie: Ank Engel

Trudy Kreuger woont al meer dan 40 jaar in Amsteldorp, in een dorp maar toch ook in de stad. De laagbouw en het dorpse karakter bevallen haar goed. Als zij op verkenningstocht gaat, betreedt zij een andere wereld. Wat trekt haar zo aan in de mooie omgeving en in de natuur in dit stadsdeel?

Elke dag gaat Trudy met een zak vol speciaal watervogelvoer naar de Fahrenheitsingel om de vogels te voeren: eenden, ganzen, meerkoeten, waterhoentjes en (tortel)duiven. Zij rijdt vervolgens met haar scootmobiel langs het water en meestal ook Amsteldorp uit naar de Hugo de Vrieslaan en aan de overkant van de weg naar Park Frankendael om de ooievaars te zien. Zij verzamelt onderweg zoveel mogelijk bijzondere veren van vogels in alle soorten, maten en kleuren.

Op bezoek bij Muskie

De tocht die Trudy maakt, begint met een bezoek aan haar lieve vriendin, een Muskuseend die bij mensen is opgegroeid, maar op een dag door haar eigenaar in het water is gegooid. De eend, die zij heel toepasselijk de naam Muskie heeft gegeven, werd in de steek gelaten. Maar ze is uitstekend in staat voor zichzelf te zorgen en ze kent Trudy, die elke dag langs komt met heerlijk eten, heel goed. Muskie is altijd als eerste aan de beurt. Ze eet haar buikje vol en verdwijnt dan naar de waterkant om te drinken. Daarna krijgen de ganzen te eten. Ganzen zijn trekvogels. Jonge ganzen moeten veel eten en snel opgroeien, want als hun ouders door de periode van rui heen zijn, moeten zij groot en sterk genoeg zijn om mee te kunnen vliegen naar het zuiden. Hoe zit het met de vlinders, die ook lange tochten maken? Trudy: ‘Vlinders leggen onderweg eitjes en sterven dan kort daarna. De rupsen die uit de eitjes

komen, worden nieuwe vlinders die de trektocht voortzetten’.

Twee werelden

In het spitsuur is het erg druk op de Hugo de Vrieslaan. Het verkeer raast voorbij, maar als je de weg oversteekt, kom je toch in een groene wereld en

Trudy is in staat zich los te maken van het lawaai. Zij ontdekt planten op plaatsen waar niemand ze verwacht, met soms zomaar een viooltje tegen een muur. Trudy: ‘Een wonderbaarlijk natuurlandschap waar de meeste mensen vast niet bij stilstaan.’

‘Een wonderbaarlijk natuurlandschap’

In de tunnel naar Park Frankendael ziet zij druipsteengrotten als ze naar boven

kijkt naar het vocht in het plafond. De drukke verkeersweg met veel verkeer van en naar het Amstelstation en aan de overkant het mooie groene park zo dichtbij, dat zijn twee heel verschillende werelden die in elkaar overlopen en toch bij elkaar horen. Exotische diersoorten die eigenlijk niet in Nederland thuishoren zoals halsbandparkieten en zelfs schildpadden zijn hier ook te vinden, op de Fahrenheitsingel en in Park Frankendael. De natuur in de stad vraagt onze aandacht en verdient het in stand te worden gehouden. ‘En daarom moet Amsteldorp zo blijven als het is’. #

Muskie is een tamme eend die gedumpt werd door haar baasje

Voorkeur voor padentracé en broekbos

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Vrienden van het Flevopark (Gvds)

Dijkverhoging langs het Nieuwe Diep in het Flevopark is nodig. Maar bij de door het Waterschap Amstel Gooi en Vecht (AGV) gekozen variant moeten wel nodeloos veel bomen worden gekapt, vindt de vereniging Vrienden van het Flevopark.

Dijkvakken en tracé-varianten

Dat er maatregelen moeten worden genomen vanwege de verzakking en toenemende vernatting in het Flevopark, daarover zijn ze het wel eens. Het Nieuwe Diep heeft weliswaar een vaste waterstand, maar bij sterke regenval is de huidige dijkhoogte niet langer toereikend om grote wateroverlast in het park te voorkomen.

Van de Westelijke Merwedekanaaldijk bij de Amsterdamsebrug tot de splitsing Valentijnkade / Kramatweg gaat de dijk verhoogd worden (zie kaartje). De Vrienden zijn helemaal akkoord met de plannen voor de dijkvakken 1 en 2 (kade langs het Nieuwe Diep bij het Flevoparkbad), dijkvakken 4 en 5 (bij de huisjes) en dijkvak 8 (Valentijnkade). Anders ligt dat voor de dijkvakken 3, 6 en 7. Op de kaart is met de zwarte lijn het Leggertracé aangegeven, die de oorspronkelijke ligging van de dijk weergeeft. Het oevertracé is op de kaart de blauwe lijn (bij dijkvak 7 volgen blauw en zwart hetzelfde tracé). De rode lijn volgt de paden een eindje van de oever af: dat is het padentracé.

Moerasvogels

Het Waterschap heeft een inschatting gemaakt hoeveel bomen er in totaal gekapt moeten worden bij de drie verschillende tracés. Een optimistisch inschatting, tekenen ze daarbij zelf aan. Bij het leggertracé zou het gaan om 152 bomen, bij het oevertracé om 236 bomen en bij het padentracé om 102 bomen. Het oevertracé is de door het Waterschap gekozen variant. Belangrijkste overweging van het dagelijks bestuur daarvan is dat het Flevopark zo het best in zijn geheel behouden blijft. De Vrienden betwisten dat: 'Juist door de bedijking hier en daar een beetje het park

Via het pad of via de oever met kaalslag

in te trekken ontstaan er kansen voor het park: een mooie zone van vochtig broekbos dat ecologisch erg waardevol is. Aantrekkelijk voor moerasvogels en aantrekkelijk als beschut paaigebied voor vissen.'

Andere vegetatie

Het Waterschap voert als argument tegen het padentracé aan dat gespaarde bomen langs de oever op den duur toch ook doodgaan. Zij overleven de natte moerasgrond die zal ontstaan niet. De Vrienden brengen daar tegenin dat er vervolgens op natuurlijke wijze andere vegetatie en andere bomen zullen gaan groeien en dat dat juist mooi en interessant is (broekbos). Op de website van de Vrienden – vriendenvanhetflevopark.nl – staat uitgebreid het verhaal over de komende dijkverhoging. De voordelen van de padenvariant, hier kort op een rijtje,

worden daarbij ook nader toegelicht: a) een grotere ecologische waarde, b) een groter waterbufferend vermogen, c) bevordering van natuurbeleving, d) behoud van de huidige waardevolle overgangszonen, e) behoud van zoveel mogelijk bomen en bospartijen f) uitvoering is simpeler (en waarschijnlijk goedkoper).

In gesprek

Waterschap en Vrienden zijn met elkaar in gesprek, ook in de media - bijvoorbeeld in het Parool, op AT5 en in het radioprogramma Voer voor Vogels -. Meerdere keren zijn betrokkenen en belangstellenden uitgenodigd door de Vrienden voor een wandeling langs het gebied in kwestie. In het najaar hakt het dagelijks bestuur van Waterschap AGV de knoop definitief door. In 2026 begint de uitvoering: van de oevervariant of toch de padenvariant? #

Veiliger, groener en gebruiksvriendelijker

Tekst en fotografie: Arie van Tol

Een brede strook aan de Linnaeuskade is de afgelopen tijd onder handen genomen. De laatste werkzaamheden worden naar

Het nieuwe wandelpad door het groen

zeggen van het stadsdeel nog voor de zomer afgerond. Dijkverhoging en herinrichting wachtten al enige tijd op uitvoering.

Het is de laatste fase van een project waarbij eerder wegdek en trottoir vernieuwd zijn, waarbij natuurlijk ook meerdere grondwerkzaamheden werden uitgevoerd. De Linnaeuskade is een fietsstraat geworden en heeft een daarbij passend profiel gekregen. Dat de start van de laatste fase later was dan gepland had te maken met extra onderzoeken die nodig waren om de monumentale bomen op de dijk te behouden. Het gehele groot onderhoud in Middenmeer Noord verloopt overigens volgens de planning. Eind 2026 zal dat hele project zijn afgerond.

De dijk aan de Linnaeuskade is 20 tot 40 centimeter verhoogd. De komende 25 jaar voldoet hij daarmee aan de veiligheidseisen. De kans dat de Watergraafsmeerpolder zal onderstromen is daarmee weer miniemer geworden. De vraag rijst overigens of voor een optimale bescherming de dijk aan de andere zijde van de Oetewalerbrug langs de Ringdijk ook niet verhoogd moet worden.

De werkzaamheden van enkele jaren geleden daar betroffen versterking, niet verhoging.

De dijkverbetering en herinrichting bieden niet alleen bescherming tegen hoog water. Er zijn ook recreatiemogelijkheden voor bewoners bijgekomen, zoals een nieuw wandelpad en een groene speeltuin op de dijk. Er gaan bankjes geplaatst worden om even uit te rusten of te genieten van de omgeving. Naast de nieuwe speeltuin met drie speeltoestellen is er een pleintje. Zo kunnen ouders zicht hebben op hun kinderen. En de voetbalkooi is vernieuwd.

De gemeente plant veel struiken en 68 kleine bomen. Normaal gebeurt dat niet, maar omdat de dijk op de Linnaeuskade erg breed is, kan het hier wel. Zo wordt de Linnaeuskade groener en blijft het een gebied met mooi uitzicht over water en groen. Het wandelen wordt er aangenamer en voor de fietser blijft veel ruimte. #

Reuring in 't groen

Op zaterdag 5 juli 2025 vindt op volkstuinpark Amstelglorie van 13.00 tot 20.00 uur voor kinderen en volwassenen, een doorlopend programma plaats vol optredens in het groen.

Vleppie Auwurs bij een vorige editie van Reuring in 't groen

Tussen de rododendrons, rozen en dahlia's kunnen bezoekers genieten van intieme optredens op verschillende tuinen. De optredens variëren van toneel, zang en dans tot stand-up comedians en voorleessessies voor jong en oud. Kom daarna dansen in het groen met de Silent Disco!

Bij de hoofdingang van het park ontvangen bezoekers een programma en plattegrond van het park, waarin plaats, tijd en een omschrijving van de verschillende optredens zijn aangegeven. #

Jan Vroegopsingel 7, entree gratis

Vrouwen van de Stille Generatie

Tekst en fotografie: Dominique Panhuysen en Danielle van Vree

Voor de reeks tentoonstellingen *Vrouwen van de Stille Generatie* portretteren Dominique Panhuysen en Danielle van Vree vijftientig vrouwen uit vijf stadsdelen van Amsterdam. Op 8 maart opende de eerste serie in Amsterdam Noord en op zaterdag 5 juli opent de derde serie in OBA Linnaeus, met Greet, Trudy, Yvonne en Jopie – vier vrouwen uit Amsterdam-Oost.

Na afloop van de reeks is er een overzichtstentoonstelling van alle vijftientig portretten en wordt de publicatie gepresenteerd in OBA Oosterdok. De portretten – in foto's, tekst en tekeningen – vormen een eerbetoon aan hun toewijding, doorzettingsvermogen en veerkracht, en laten zien hoe deze generatie een blijvende impact heeft gehad op onze samenleving.

Breed gelaagd

In 2023 maakten Dominique en Danielle *De lijnen waarlangs wij lopen*, een korte documentaire over hun moeders, beiden behorend tot de 'Stille Generatie'. Dit leidde tot de oprichting van het gelijknamige collectief. Zij toonden de film onder andere aan verschillende seniorgroepen van de OBA, veelal vrouwen van de Stille Generatie. Deze ontmoetingen inspireerden de kunstenaars tot een nieuw idee: een reeks portretten maken van de oudere bezoekers van de OBA, om op die manier een breed en gelaagd beeld te geven van deze vrouwen met verschillende sociale en culturele achtergronden.

'Bewustzijn creëren over waar we vandaan komen'

'Met De lijnen waarlangs wij lopen willen we bewustzijn creëren over waar

we vandaan komen, langs welke lijnen we lopen, en hoe (collectieve) herinneringsbeelden blijven doorwerken in het heden.'

Opening

De Stille Generatie is geboren tussen 1928 en 1945, in de crisisjaren dertig, opgegroeid in de tijd van de Tweede Wereldoorlog en groot geworden ten tijde van de wederopbouw. In die tijd was het voor vrouwen helemaal niet vanzelfsprekend dat ze studeerden of bleven werken na het huwelijk. 'De geportretteerde vrouwen ontvangen ons in hun huis en vertellen over hun leven: liefde en strijd, pijn en geluk, huwelijk, kinderen en werken. Zij hebben alle grote veranderingen in de afgelopen eeuw meegemaakt en vertellen hun verhaal. Met deze tentoonstelling geven wij deze Amsterdamse vrouwen een gezicht en een stem. Al hun verhalen zijn onderdeel van de geschiedenis en dus ook onderdeel van ons eigen leven.' Grafisch ontwerpster Jacqueline Elich gaf vorm aan de foto's, tekeningen en interviews.

De portretten van vier vrouwen uit Amsterdam Oost zijn te zien van t/m 30 augustus. De opening van de tentoonstelling is op 5 juli om 14.00 uur (inloop 13.30 uur) in de OBA Linnaeus. Aansluitend is er een gesprek met de geportretteerde vrouwen. #

www.delijnenwaarlangswijlopen.nl

Greet is een van de geportretteerde vrouwen van de tentoonstelling

LUISTER NAAR DE NIEUWE PODCAST VAN GELUIDEN UIT OOST

Onlangs vierde MK24, het kunsteducatie-centrum aan de Mauritskade haar 75 jarig bestaan en koos een nieuwe naam: MK-ateliers.

Een goede reden om eens te gaan luisteren wat daarbinnen allemaal gebeurt.

Lucy Buddelmeijer sprak met cursisten.

Benieuwd? Scan de QRcode en luister

ook op Spotify

De dood vastgelegd

Tekst: Esther van der Zee | Fotografie: Elizabeth Heyert, Museum Tot Zover

In Museum Tot Zover is nu de expositie *Travelers* te zien, een tentoonstelling met doodsportretten. De gelijknamige fotoserie van Elizabeth Heyert springt meteen in het oog. Surrealistisch hoe mooi de overleden mensen zijn geportretteerd alsof er nog een sprankje leven in ze zit

De overleden baptisten liggen er vredig glimlachend bij

De kunstenaar heeft deze foto's geschonken aan Museum Tot Zover. Ze hebben ook gehangen op de hoofdtentoonstelling van de afgelopen Biënnale van Venetië en zijn aangekocht door topmusea, zoals het J. Paul Getty Museum in Los Angeles.

Dure sneakers

Heyert heeft haar foto's heel respectvol gemaakt. Je kunt zien dat er liefde, aandacht en tijd aan is geschonken. De overledenen zijn baptisten en wilden er zo mooi mogelijk uitzien bij hun binnenkomst in het paradijs. Na hun overlijden zijn ze afgelegd en feestelijk aangekleed door uitvaartondernemer Isaiah Owens. Hij werkt volgens een oude Afro-Amerikaanse traditie uit het zuiden van de VS. Owens legt gestorvenen af, kleedt ze mooi en verft hun haar als dat nodig is. Hij werkt er hard aan om de gestorvenen er zo vredig mogelijk uit te laten zien, liefst met een glimlach op het gezicht. Soms zochten de stervenden zelf de kleding

uit, vaker deden de nabestaanden dat. In het geval van James Earl kochten zijn vrienden de kleding, waaronder dure sneakers.

Fotograaf Heyert werkte een jaar aan dit project en ze maakte 33 portretten. Ze fotografeerde vroeg in de ochtend. De avond ervoor had Owens de overledene op een zwart doek in de kist gelegd. 's Nachts kwam de familie bij hem of haar zitten en om 10 uur 's ochtends begon dan de dienst. Daartussen moest Heyert aan de slag. Zo wordt dit verhaal van de gebruiken van baptisten rond een overlijden gedeeld met de hele wereld.

Kwetsbaarheid

Maar er is meer te zien op de tentoonstelling, bijvoorbeeld een tweetal kunstwerken van Margriet Luyten, zoals het portret van een overleden kind uit Senegal. Luyten bewerkte en vergrootte de foto's en drukte ze af met behulp van een negentiende-eeuwse techniek, de cyanotypie (blauwdruk). Met deze techniek toont ze eens en te meer de kwetsbaarheid van ons leven.

Rouwverwerking

Clemens Merkelbach van Enkhuizen (1937-2023) tekende twee jaar lang portretten van zijn stervende vriend

Gerard Spruyt (1922-2011). De serie van 67 tekeningen, waarvan een deel te zien is, vormt een aangrijpende registratie van het sterfproces en is een ode aan de liefde. De kunstenaar bezocht Gerard iedere dag in het ziekenhuis en later in het verzorgingstehuis. Soms was hij wakker, vaak in diepe slaap. Gerard was blij als hij Clemens zag tekenen aan zijn bed. Zo waren ze toch samen en was het voor Clemens een soort van verwerking van zijn verdriet.

Zo mooi mogelijk op reis naar het paradijs

De serie portretten laten een geleidelijke aftakeling zien. Met iedere lijn fixeerte Clemens wat hij dreigde te verliezen. Zijn emoties zette hij om in vakkundige aandacht en precisie.

Kijk ook naar het schilderij uit 1584 gemaakt door Otto van Veen. Dit is het vroegst bekende doodsportret van een kind uit de Nederlanden. #

De tentoonstelling *Travelers* is nog tot en met 7 september te bewonderen in Museum Tot Zover op De Nieuwe Ooster-begraafplaats van dinsdag tot zondag van 11.00 uur - 17.00 uur.

Dynamo samen in de buurt

Dynamo is er voor alle Amsterdammers. Of je nu op zoek bent naar hulp, iets leuks wilt doen of organiseren of je wilt inzetten voor je mede Amsterdammer, je kan bij Dynamo terecht.

www.dynamo-amsterdam.nl
www.dynamojong.nl
info@dynamo-amsterdam.nl
telefoon 020 46 09 300

Hulp nodig?

Amsterdamers (18+) met hulpvragen over geld, meedoen, zorg, wonen, gezondheid, werk en/of veiligheid kunnen terecht bij het Buurtteam Amsterdam.

www.buurtteamamsterdam.nl
info@buurtteamamsterdamoost.nl
telefoon 020 46 20 300

Dynamokind

Bij Dynamo zijn alle kinderen welkom bij de spelinloop (0-2,5), voorschool (2-4), kinderdagverblijf (0-4) en Talententent (4-12). Veilige en vertrouwde plekken in de buurt waar kinderen spelend leren en samen plezier maken. Kinderen krijgen de ruimte om zichzelf te zijn, nieuwe talenten te ontdekken en stap voor stap de wereld om zich heen te verkennen.

www.dynamokind.nl
peuters@dynamo-amsterdam.nl
telefoon 020 46 20 333

Spelinloop Brinkhuis

Sinds mei 2025 is er een spelinloopgroep in het Brinkhuis in de Watergraafsmeer, een activiteit voor ouders/verzorgers en hun kind(eren) van 0 t/m 2,5 jaar.

Tijdens de spelinloop kun je komen om samen te spelen, andere ouders te ontmoeten en te genieten van gratis koffie en thee. Kinderen kunnen vrij spelen en we organiseren regelmatig creatieve activiteiten. Halverwege de ochtend gaan we samen in de kring om liedjes te zingen en fruit te eten.

- Wat kun je verwachten?
- Ruim aanbod van speelgoed voor op de grond en aan tafel
 - Materiaal om te klimmen en klauteren, onder toezicht
 - Gezellige sfeer en mogelijkheid om nieuwe contacten te leggen

- Een moment voor je kind om te experimenteren, te leren en te groeien

Neem zelf een stukje fruit mee, maar geen zorgen als je dat vergeet, we delen wat we hebben!

Kom je langs? Brinkhuis, Landbouwstraat 63 op maandag en dinsdag van 9 tot 12 u.

Wil je meer weten? Bel Hajar op 06 16 94 87 56. We kijken ernaar uit je te zien en samen plezier te maken! #

www.dynamokind.nl

Team Welkom: maak kennis met het aanmeldteam

Team Welkom van Buurtteam Amsterdam Oost bestaat uit: de buurtteam-receptie en het aanmeldteam. Graag zetten we het aanmeldteam in de spotlight!

Wij zijn Saskia, Sabine, Justin, Ikram en Liselotte – samen vormen wij het aanmeldteam!

Ons doel is dat iedere Amsterdammer zich gehoord, gezien en geholpen voelt. We zorgen voor een warm welkom en een laagdrempelige sfeer, waarin mensen zich veilig voelen om hun verhaal te doen. #

www.buurtteamamsterdam.nl/oost

En de vrijwilliger van 2025 is...

Jaarlijks sluiten we de ‘Maand van de Dynamovrijwilliger’ af met een feestelijke Vrijwilligersborrel en de uitreiking van de Dynamovrijwilliger Award.

Dit jaar was het een spannende nek-aan-nek race, maar Sureyya mocht woensdag 28 mei de Dynamovrijwilliger Award in ontvangst nemen voor 30 jaar trouwe dienst als vrijwilliger. Samen met

vrijwilliger en vriendin Silvana (ook 30 jaar vrijwilliger) vormt ze vanaf het begin al een onafscheidelijk duo. #

www.dynamo-amsterdam.nl/en-de-vrijwilliger-van-2025-is

Youngsterdam

Youngsterdam lanceert een gloednieuwe website: podium voor jongeren-initiatieven.

Op die website kunnen jongeren positieve challenges uitvoeren voor de stad. Vanaf donderdag 5 juni is de nieuwe site live en kunnen jongeren zich via de site aanmelden voor een nieuwe challenge in hun buurt.

Sinds 2018 zetten al meer dan 2000 jongeren uit Amsterdam zich via Youngsterdam in voor hun buurt. Het project is inmiddels uitgegroeid tot een stadsbreed initiatief, waarin jongeren zelf bepalen wat ze willen doen. Of het nu gaat om een buurtfeest, een sporttoernooi of het opknappen van een jongerenruimte – bij Youngsterdam staat het idee van de jongere centraal.

Youngsterdam is er voor alle Amsterdamse jongeren tussen de 12 en 27 jaar die iets willen betekenen voor hun stad en zichzelf willen ontwikkelen. Deelnemers krijgen begelei-

www.dynamo-amsterdam.nl/jaaroverzicht

ding, budget en de ruimte om samen met anderen een eigen idee uit te voeren - van droom tot uitvoering.

Youngsterdam wordt uitgevoerd door: Dynamo, Vivell,

Dock, The Mall en Combiwel. Samen zorgen zij ervoor dat jongeren in elke wijk van Amsterdam hun ideeën waar kunnen maken. #

www.youngsterdam.nl

Belcirkel is ook een dagelijkse check
Dagelijks belrondje

Woon je in Oud Oost? Ben je alleen en heb je niet elke dag contact met familie of vrienden? Maar vind je het fijn om dagelijks even een kort gesprek te hebben met een vertrouwd persoon? Meld je aan voor de Belcirkel!

De Belcirkel in Oud Oost is voor buurtbewoners die

alleen zijn en niet elke dag contact hebben met familie of

vrienden. Elke dag bellen wij elkaar in de ochtend tussen 9.30 uur en 10.00 uur voor een kort praatje. We nemen de dag door of bespreken bijzonderheden. De belcirkel fungeert ook als noodlijn. Neem je na een aantal keer niet op, dan wordt jouw contactpersoon op de hoogte gebracht en onderneemt deze vervolgens actie. Mocht er iets met je gebeuren

of ben je onwel geworden, wordt er dus hulp ingeschakeld. Dit is ook heel fijn om te weten als je bijvoorbeeld huisdieren hebt. Twee keer per jaar komen we bij elkaar om elkaar in het echt te ontmoeten en bij te praten. #

Interesse? Bel of mail Jeannette van Dynamo: 06 47 96 39 62
jreurslag@dynamo-amsterdam.nl

Team OOST

!WOON en WoningNet

Alle sociale huurwoningen van corporaties in Amsterdam worden aangeboden via WoningNet. Wie voldoende punten heeft opgebouwd of onder een voorrangsregeling valt kan reageren, via www.mijndak.nl of via de app.

Niet iedereen slaagt er echter zelf in de weg te vinden hierin. Daarom hebben wij een spreekuur waar wij woningzoekenden helpen met uitleg en een aantal praktische handelingen. U kunt daarvoor een afspraak maken door te bellen met !WOON, team Oost op 020-5230150. De spreekuren worden gehouden op de 2e Boerhaavestraat 46-H.

Welke hulp kan !WOON wel bieden?

- Uitleg hoe WoningNet werkt en waar je op moet letten bij het reageren op woningen
- Inschrijving bij WoningNet
- Instellen van het zoekprofiel op WoningNet
- Inkomensverklaring uploaden
- WMO-verhuiskostenindicatie indienen bij WoningNet
- Hulp en ondersteuning bij het zoeken en reageren op woningen
- Hulp bieden bij verzenden documenten naar corporatie bij acceptatie woning
- Doorverwijzen: intern of extern

Welke hulp biedt !WOON niet?

- !WOON beschikt niet over woningen en kan woningzoekenden niet sneller aan een woning helpen
- Aanvragen situatiepunten of startpunten
- Gezinnen die specifieke hulp nodig hebben vanwege lichamelijke/geestelijke beperkingen kunnen wij niet aan een woning helpen, hiervoor is hulp nodig van gespecialiseerde organisaties
- Een DigiD aanmaken
- Documenten opvragen via DigiD
- Installeren van de MyQii App
- E-mailadres aanmaken en beheren
- Internetbankieren/betaling WoningNet regelen (behalve instellen automatische incasso, aanvraag overschrijving)
- Aanvragen/afgeven huurtoeslag en woonkostentoeslag
- Aanvragen/afgeven WMO-verhuiskostenindicatie en urgentie
- Mee gaan naar bezichtiging woning
- Helpen met verhuizen #

Cursusaanbod VvE

Meer dan 60% van de woningen in Amsterdam maakt deel uit van een VvE; in totaal ca. 294.000 woningen in zo'n 23.000 VvE's. Bezit je één van deze appartementsrechten, dan ben je van rechtswege automatisch lid van de VvE. Dit verplichte lidmaatschap brengt verplichtingen, kansen en uitdagingen met zich mee. En dat alles samen met je burens.

Dat is niet altijd even makkelijk. Daarom helpt !WOON eigenaar-bewoners met praktische informatie, vragen en gratis cursussen. Binnen !WOON is hier een aparte afdeling voor. Ook dit jaar organiseert deze afdeling weer verschillende VvE-cursussen, een enkele keer op locatie maar de meeste webinars.

Hieronder een overzicht van de cursussen die dit jaar nog gegeven worden. De cursussen zijn gratis, maar aanmelden is wel noodzakelijk. Dat kan via www.wooninfo.nl/agenda, en door dan de cursus van uw interesse aan te klikken. Hier vindt u ook meer informatie over de betreffende cursus. Alle cursussen beginnen om 19.30 uur en duren max. een uur, of op locatie anderhalf uur.

23 juni	Webinar VvE: Overtredingen
1 juli	Webinar VvE: Verhuur aan toeristen
15 sept.	Webinar VvE: Help, ik woon in een VvE

30 sept.	Webinar VvE: Bestuur en beheer
15 okt.	Webinar VvE: Financiën
30 okt.	Webinar VvE: Vergaderen
10 nov.	Hybride bijeenkomst VvE: Aardgasvrij !WOON, Nieuwezijds Voorburgwal 32
25 nov.	Webinar VvE: Verbouwen
10 dec.	Webinar VvE: Wijzigen van de akte #

De afdeling is te bereiken via vve@wooninfo.nl of het algemene nummer van !WOON, 020-5230130. Ook is er veel informatie te vinden op onze website, www.wooninfo.nl/vraagbaak/vve

Uw Amsterdamse makelaar met kennis van zaken en al meer dan 20 jaar een betrouwbare specialist in het hart van Oost-Watergraafsmeer!

ÚW BUURTMAKELAAR!

DE HEREN VAN SNOEK
MAKELAARDIJ

VBO **MAKELAAR**

020 46 30 100

deherenvansnoek.nl ▲ Linnaeuskade 6 ▲ 1098 BC Amsterdam

Ekodis
Natuurvoeding

UW BIOLOGISCHE
BUURTSUPER IN OOST!
BEUKENPLEIN 73

SINDS 1983
WWW.EKODIS.NL

Koude voeten?

Regel vloerisolatie in je begane grond huurwoning!

!WOON helpt. Gratis en goed.
020 5230 130

www.wooninfo.nl/energie

'de no-nonsense makelaar van Amsterdam Oost'

JANSEN SMIT

makelaars taxateurs

- ✕ AANKOOP
- ✕ VERKOOP
- ✕ TAXATIES

020 - 261 91 66 info@jansensmit.nl www.jansensmit.nl

Dwars door het recht

Het Juridisch Spreekuur van de Hogeschool van Amsterdam behandelt actualiteiten die met het recht te maken hebben.

Alternatief huurbevriezing en reddingsbrigade

Tekst: Menno Kluft

In deze speciale jubileumuitgave van Dwars – waarmee wij de redactie uiter-aard van harte feliciteren - vestigen wij graag ook de aandacht op het naderende jubileum van HJS. In 2026 hoopt Het Juridisch Spreekuur haar 20-jarige bestaan te vieren. Maar voor nu de huurbevriezing die toch niet doorgaat, maar wat u eventueel toch nog kunt doen om minder huur te betalen. En over de samenwerking tussen HJS en de Reddingsbrigade Nederland.

Geen huurbevriezing, toch alternatief

De huurbevriezing gaat niet door. Maar er is een mogelijk alternatief om toch minder huur te betalen. De Wet Betaalbare Huur die per 1 juli 2024 is ingegaan, geldt voor nieuwe huurovereenkomsten die vanaf die tijd zijn gesloten, maar kent ook een regeling die interessant is voor huurders die al een huurovereenkomst hebben van voor die dag. Daarvoor geldt namelijk een bijzondere regel, waarop bepaalde huurders per 1 juli 2025 een beroep kunnen doen. Indien u een zo'n lopende huurovereenkomst had waarvoor een vrije sector-prijs is afgesproken, terwijl dat op basis van het toenmalige WWS-puntenstelsel niet had gemogen, gezien het aantal punten van uw woning (uw woning viel onder de sociale sector), kunt u waarschijnlijk in aanmerking komen voor een huurverlaging.

Een voorbeeld: Er is op 1 september 2023 een huurovereenkomst aangegaan voor een zelfstandige woning met een huurprijs van € 950,- per maand kale huur. Op basis van het WWS-puntenstelsel had de maximale kale huurprijs toen echter € 702,44 mogen zijn (119 punten volgens de toenmalige WWS-tabel voor zelfstandige woningen). De woning viel dus eigenlijk in de sociale sector, maar werd door de te hoge huurprijs als vrije sector-woning gezien. In deze situatie kan u per 1 juli 2025 een beroep doen op deze regel uit de Wet Betaalbare Huur en moet de huur ook per 1 juli 2025 naar beneden bijgesteld worden. Dat klinkt misschien vreemd, aangezien dat een jaar na inwerking-treding van de nieuwe wet is. De reden hiervan is echter dat de wetgever de partijen die voor deze bijzondere regel in aanmerking komen de mogelijkheid wil geven te anticiperen op de nieuwe

regels. Check uw eigen situatie goed. U kunt hiervoor ook de hulp van HJS inschakelen. Een andere optie is om op de website van de Huurcommissie een puntencheck voor uw woning te doen. Dat is redelijk eenvoudig en geeft snel inzicht in het aantal punten dat de woning waard is (en welke maximale huur er gevraagd mag worden). Let op: deze bijzondere regel geldt alleen voor

huurovereenkomsten die al voor 1 juli 2024 zijn afgesloten.

Reddingsbrigade Nederland

Afgelopen maand is HJS een samenwerking aangegaan met de Reddingsbrigade Nederland. Er zijn over heel Nederland – ook in Amsterdam – zo'n 150 reddingsbrigades die voor de veiligheid zorgen in de buurt van water. HJS is nu de juridische vraagbaak voor alle aangesloten reddingsbrigades. De vragen kunnen gaan over bijvoorbeeld verenigingszaken, aansprakelijkheid of verzekeringskwesties. De samenwerking is op de Amsterdamse grachten bezegeld in een reddingsboot van Reddingsbrigade Nederland (zie de foto). Wij hopen op een succesvolle en prettige samenwerking!

Zomervakantie HJS

De HJS-medewerkers gaan de komende weken genieten van een welverdiende vakantie. Vanaf 18 augustus is HJS weer terug en staan onze medewerkers weer klaar voor al uw vragen omtrent belasting of juridische en sociaal-maatschappelijke kwesties. Als wij uw vraag niet kunnen beantwoorden, verwijzen wij u door naar een van onze samenwerkingspartners. #

START

als vrijwilliger

1.001 leuke en zinvolle mogelijkheden bij VCA

Afspraak maken?
Bel/app Mona
06 - 383 263 17

vca.nu

Vrijwilligers Centrale Amsterdam

ENERGIE BESPAREN!

Heb jij een goed idee?*

Idee #1: Alle tocht gaten in mijn straat dichtent!

Vraag geld aan voor jouw energieplan in Amsterdam-Oost!

Heb jij een plan om energie te besparen voor jezelf én je burens? Geweldig! Het Buurt Bespaar Fonds #3 ondersteunt bewoners in Amsterdam-Oost met geld, kennis en een netwerk. Wij gaan voor energiebesparing en comfortabele warmte die betaalbaar is voor iedereen! Vraag geld aan voor jouw energieplan op onze website:

Meer informatie: www.02025.nl/buurtbespaarfonds

Gemeente Amsterdam

BUURT BESPAAR FONDS #3

020 02025 2025

*Voorwaarden: www.02025.nl/buurtbespaarfonds

Amsterdam 750

Het feest op de Ring is geweest, maar ook de komende maanden gebeurt er nog van alles in de stad in het kader van Amsterdam 750. Lees het speciale magazine dat o.a. in stapels bij bibliotheken ligt of kijk op website www.amsterdam750.nl. #

UITVAARTCENTRUM ELDERS

persoonlijke uitvaartverzorging

kleinschalig rouwcentrum tegenover De Nieuwe Ooster

dag en nacht
020 6252201
info@davidelders.nl
www.davidelders.nl

kruislaan 235 amsterdam

#Dwars - Iggertjes

De gratis advertentierubriek van Dwars door de buurt. Deze rubriek is bedoeld als service voor onze lezers. U kunt als particulier of stichting een gratis advertentie, oproep of mededeling plaatsen. Er worden geen commerciële boodschappen geplaatst. Uw informatie moet voor de deadline bij ons binnen zijn en mag hooguit uit 200 tekens bestaan. Zie het colofon elders in deze krant voor deadline en mailadres.

Kopje?

Heeft u ooit accordeon gespeeld en bent u het nog niet verleerd en kriebelt het, kom dan eens vrijblijvend langs. Accordeonvereniging Insuline bestaat volgend jaar 90 jaar en heeft nog steeds een leuk orkest en voor de meer gevorderde speler een ensemble. Wij spelen op dinsdagavond in Oost, Tidorestraat 107 in gebouw Batavia. Hopelijk tot gauw. Contact: antjedijs@gmail.com

tekening: Judith Lammers

Eerst het kleine vliegnieuws.

Bij ons broeden er zwaluwen op de wc. Normaal broeden ze in grote schuren.

Die wc is buiten op het terras. De wcdeur ontbreekt. Onze negen katten komen graag op dat terras.

En die zwaluwen weten dat hoor. Vaak jagen ze er laag boven op muggen. En af en toe moeten ze dan uitwijken voor een opspringende poes. Maar ondanks die negen killers zijn ze er dus toch gaan broeden. En nu zijn er jongen. En die voeren ze natuurlijk. Dat gaat zo. Ze komen razendsnel aanvliegen. Zo snel als een auto op de grote weg. Zeventig kilometer per uur. En in dat kleine wc-tje remmen ze af tot nul, dumpen een snavel vol muggen in de kuikens, en vliegen weer net zo hard weg. Zonder te landen. Ik wist niet dat een vogel van zeventig tot nul kon afremmen in geen tijd.

De wc zwaluwen vliegen zo razend snel dat ze alleen maar onscherp op de foto komen.

Het grote vliegnieuws: de argentavis

Nu het grote nieuws. De grootste vliegende vogel ooit blijkt de argentavis te zijn. Er zijn niet lang geleden botten en een schedel van gevonden in Argentinië. Ze zijn al meer dan vijf miljoen jaar geleden uitgestorven. Dat is nog voor er mensen waren. De argentavis woog tachtig kilo. Dat is zo zwaar als een flinke voetballer.

Deze vliegende 'voetballers' hadden vleugels van samen zeven meter.

Ik dacht altijd dat vijftien kilo het maximum was om nog te kunnen vliegen. Zwanen wegen ongeveer twaalf kilo. En die hebben al enorm moeite om van de grond te komen. Ze rennen eerst een roteind. Ze flappen als gekken met hun vleugels. En als ze eindelijk vliegen is dat vlak boven de grond en het duurt eindeloos voor ze beetje stijgen. En dan albatrossen... Die wegen ook zo'n twaalf kilo, maar hebben veel langere vleugels. Bij elkaar wel drieënhalve meter. Net als zwanen rennen ze eerst een roteind. En maar flappen met die vleugels! Maar als er niet genoeg tegenwind is lukt het ze niet. Hun vleugels zijn zo gevormd dat tegenwind ze optilt. Ze broeden dan ook alleen op heel winderige eilanden. Anders komen zij en de jonge albatrosjes er nooit meer weg.

Hoe gaat dat? Vliegen als je zo groot bent

Hoe kon die flinke voetballer dan vliegen? Sorry, ik bedoel natuurlijk die argentavis. Hoe kwam hij ooit van de grond? Ze hadden erg stevige poten en konden dus wel rennen. Maar de vleugels waren veel te lang om mee te kunnen flappen. Ze konden er denk ik alleen goed mee zweven. Maar om te kunnen zweven moet je eerst de lucht in.

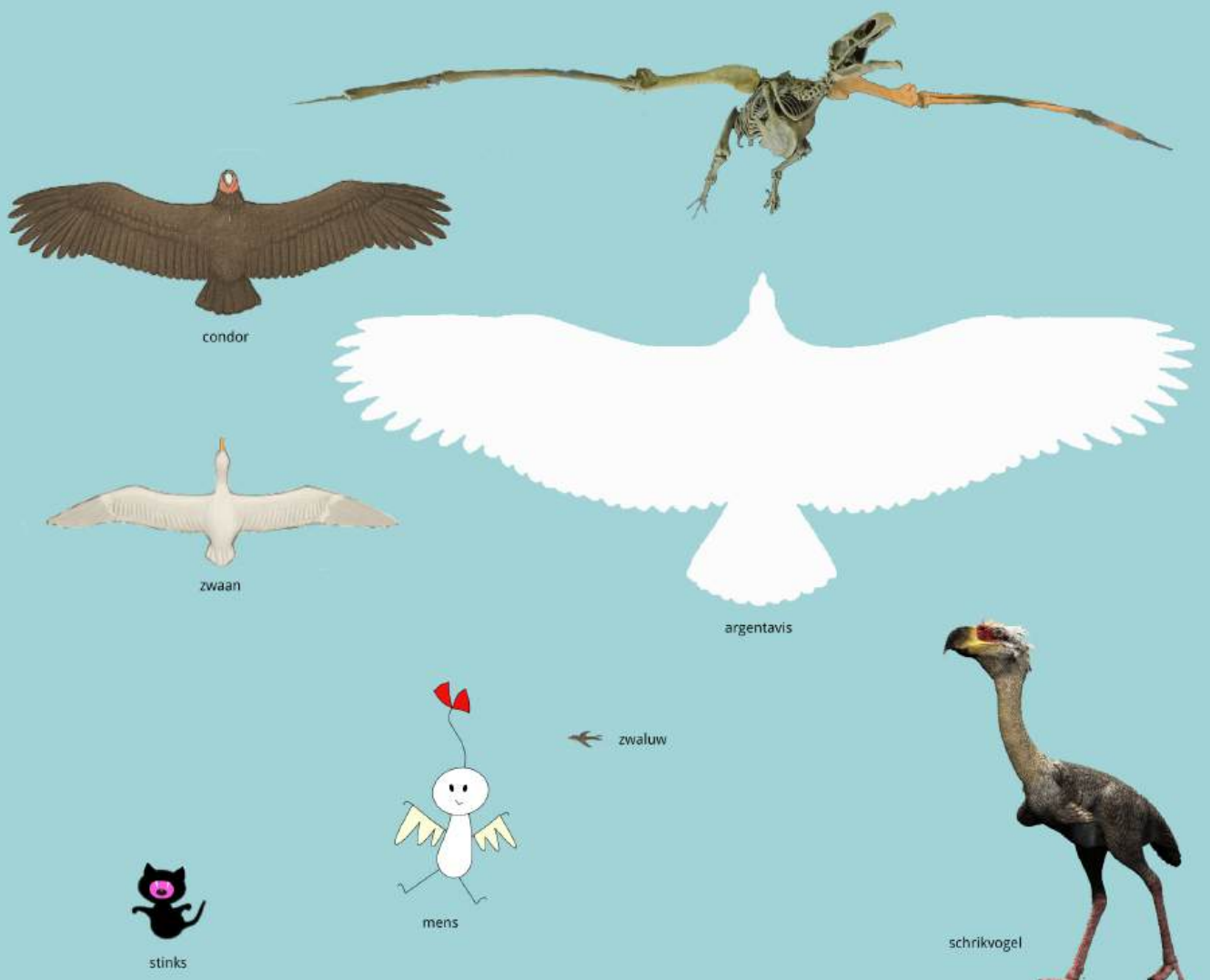
Waarschijnlijk ging het net als bij de condors.

Condors zijn een soort gieren en leven in de bergen van Zuid-Amerika. Ze nestelen op steile berghellingen. Ze zweven simpelweg van het nest weg op de wind en de hete lucht die tegen de bergen opstijgt. En net als een condor at argentavis vooral dode dieren. Nog zonder mensen was Zuid-Amerika vijf miljoen jaar terug tjokvol lekkere grote dieren, luiaards van vier meter hoog, beren, neushoorns, capibara's zo groot als een auto, reuzenmiereners, en nog veel meer.

Een argentavis landde alleen als hij zo een feestmaal zag liggen.

Dat was gevaarlijk want snel wegvliegen ging natuurlijk niet. En hoe groot ie ook was hij had een vijand. Een andere vogel. Eentje die niet kon vliegen. De schrikvogel. Ook wel de terreurvogel genoemd. De horrorvogel. Die woog driehonderd kilo en had een kop zo groot als een paard. Een vleesetend paard op zijn achterpoten...

Meer over vliegen in de dierenkrant-online

Van de argentavis zijn alleen wat botten over. Hoe zag hij eruit denk je? Stuur je tekening naar lieve.mabelle@gmail.com

